

วารสารรัสเซียศึกษา
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1-2 (2556)

Journal of Russian Studies
Volume 4 Number 1-2 (2013)

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจได้มี
โอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับ
ประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย ในสหสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่ง
ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงาน

ศูนย์รัสเซียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทรศัพท์ 0-2218-3943 โทรสาร 0-2218-3944
Website: www.crs.chula.ac.th,
e-mail: crs@chula.ac.th

OFFICE: Center for Russian Studies
3rd floor, Vidyabathna Building,
Chulalongkorn University, Payathai,
Pathumwan, Bangkok, 10330
Tel. 0-2218-3943 Fax. 0-2218-3944

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์

EDITORIAL ADVISORS

Pirom Kamolratanakul
M.R. Kalaya Tingsabadh
Anongnat Thakoengwit

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.รมย์ภิรมนตรี

EDITOR

Rom Phiramontri

บรรณาธิการประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ นฤมิตร สอดคุช

EDITOR FOR THIS VOLUME

Naruemit Sodsuk

กองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.รมย์ภิรมนตรี
รองศาสตราจารย์ ดร.พจี ยวชิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ นุชเปี่ยม
รองศาสตราจารย์ นฤมิตร สอดคุช
นางสาวสิริภุชญา อริยวงศ์

EDITOR BOARD

Rom Phiramontri
Pachee Yuvajita
Theera Nuchpiam
Naruemit Sodsuk
Siriththa Ariyawong

ผู้จัดการ

นางสาวสิริภุชญา อริยวงศ์

MANAGER

Siriththa Ariyawong

ปกหน้า: สหพันธรัฐรัสเซียสมัยประธานาธิบดีวลาดีมีร์ ปูติน มีเรื่องราวน่าสนใจทั้งด้านการศึกษา
การยุติธรรม เกษตรกรรม สาธารณสุข และอาวุธนิวเคลียร์

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2556 จำนวน 500 เล่ม

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [5611-177/500]
ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 0-2218-3556 โทรสาร 0-2215-3612
<http://www.cuprint.chula.ac.th>

รักษ์โลก ร่วมลดโลกร้อน

โดยคัดสรรวัตถุดิบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

	หน้า
● วลาดีมีร์ ปูติน: ประธานาธิบดีสมัยที่ 3 (1) <i>รมย์ ภิรมนตรี</i>	1
● Educational Reform of the Russian Federation in the Post-Soviet Period <i>Kusuma Thongniam</i>	25
● สิทธิมนุษยชนและระบบศาลของรัสเซียกับกระแสโลก <i>ร.ต.อ.ชูชีวรรณ ตมิศานนท์</i>	67
● The Russian Agricultural Reform During Vladimir Putin's Regime and the Implications for Thailand <i>Rattanakorn Srimuang</i>	103
● The Russian Health Care System <i>Wallaya Monchuket</i>	143
● รัสเซีย: มหาอำนาจนิวเคลียร์ (2) <i>รมย์ ภิรมนตรี</i>	179

บทบรรณาธิการ

วารสารรัสเซียศึกษานี้ฉบับนี้นำเสนอเนื้อหาวิชาการหลากหลาย ทั้งเรื่องภายในรัสเซียและเรื่องที่มีสัมพันธ์กับต่างประเทศ ซึ่งมีบางเรื่องที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงถึงประเทศไทย บทความส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัยจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติ สาขารัสเซียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555 ที่เหลือเป็นบทความวิชาการของผู้อำนวยการหลักสูตรรัสเซียศึกษา และนักวิชาการจากภายนอก

บทความวิชาการเรื่องแรก “วลาดีมีร์ ปูติน ประธานาธิบดีสมัยที่ 3 (1)” ของ ดร.รมย์ ภิรมนตรี ผู้อำนวยการหลักสูตรฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับการบริหารประเทศของประธานาธิบดีวลาดีมีร์ ปูติน ซึ่งเขียนต่อเนื่องจากเรื่อง “รัสเซียยุคปูติน” ที่เคยตีพิมพ์เป็นหนังสือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ผู้เขียนจะนำเสนอบทความในประเด็นนี้ต่อเนื่องกันรวม 4 ตอน โดยตอนแรกนี้จะเกี่ยวเนื่องกับผลงานและความสำเร็จในภาพรวมระหว่างดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีช่วง 2 วาระแรกระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2551 การวิเคราะห์ของผู้เขียนล้วนอ้างอิงหลักฐานเชิงวิชาการ ทั้งจากข้อมูลทางการจากภาษารัสเซีย และข้อมูลภาษาอังกฤษจากองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศ ซึ่งแน่นอนว่าผู้เขียนมิได้ละเลยที่จะกล่าวถึงด้านที่ประธานาธิบดีปูตินถูกวิพากษ์วิจารณ์ไว้ด้วยเช่นกัน

สำหรับบทความวิจัยเรื่องถัดๆ ไปที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัสเซียศึกษา จากจุฬาฯ จะมีเค้าโครงการดำเนินเรื่องคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่ประเด็นที่ศึกษา กล่าวคือจะเน้นศึกษาพัฒนาการของประเด็นต่างๆ นับตั้งแต่ยุคจักรวรรดิรัสเซียที่มีจักรพรรดิปกครอง ผ่านยุคคอมมิวนิสต์ที่มีพรรคคอมมิวนิสต์รัสเซียผูกขาดขึ้นมา ทั้งนี้โดยจะเน้นศึกษาในยุคที่ประธานาธิบดีวลาดีมีร์ ปูตินเป็นผู้นำในช่วง 2 วาระแรกระหว่างปี พ.ศ. 2543-2551 เป็นสำคัญ เหตุผลสำคัญในเรื่องนี้เป็นเพราะผู้เกี่ยวข้องทั้งอาจารย์และนักศึกษาต่างตระหนักว่าความรู้เกี่ยวกับรัสเซียในสังคมไทยยังมีจำกัด ดังนั้นจึงสมควรจะศึกษาถึงพัฒนาการในมิติต่างๆ เป็นพื้นฐาน เพื่อจะช่วยให้เข้าใจรัสเซียปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

เรื่องแรกเป็นบทความวิจัยภาษาอังกฤษจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขารัสเซียศึกษา จากจุฬาฯ เรื่อง “Educational Reform of the Russian Federation in the Post-Soviet Period” of Kusuma Thongniam เรื่องนี้มีข้อค้นพบสำคัญคือ พัฒนาการการศึกษาของรัสเซียที่เปลี่ยนผ่านมา มีการพัฒนาจากอดีตที่ให้ความสำคัญกับชนชั้นสูงในช่วงจักรวรรดิรัสเซีย ไปสู่ประชาชนในฐานะกว้างอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้นในช่วงสหภาพโซเวียต และยิ่งเปิดกว้างไปสู่การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคเสรีประชาธิปไตย แต่ทว่าในปัจจุบันก็ยังประสบอุปสรรคที่ไม่สามารถกระจายการศึกษาและกองทุนขยายไปยังเขตชนบทได้อย่างทั่วถึง

ในยุคปัจจุบัน ทั่วโลกจะรู้จักรัสเซียทั้งในมิติด้านบวกและด้านลบ โดยมักจะมีภาพลักษณ์ของประธานาธิบดีปูตินเป็นเสมือนภาพตัวแทนของความเป็นรัสเซีย หากมองในแง่บวก คงจะได้แก่ด้านความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเมืองภายใต้การนำของปูตินทั้งช่วงที่เป็นประธานาธิบดี 2 สมัยและสลับย้ายเป็นนายกรัฐมนตรีอีก 1 สมัย รวมทั้งการกลับมาเป็นประธานาธิบดีอีกครั้งหนึ่งในปัจจุบัน แม้ว่าจะมีภาพสะท้อนของการต่อต้านจากฝ่ายตรงกันข้าม และภาคประชาชนบางส่วนออกมาประท้วงเป็นระยะๆ อย่างไรก็ดี ประเด็นที่ค่อนข้างเป็นด้านลบอย่างเด่นชัดก็หนีไม่พ้นเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่มีกระแสเสียงออกมาในทางวิพากษ์วิจารณ์ว่ารัฐบาลปูตินละเมิดสิทธิมนุษยชน และปราบปรามฝ่ายที่เรียกร้องสิทธิประชาธิปไตย

ต่อประเด็นดังกล่าว บทความเรื่อง “สิทธิมนุษยชนและระบบศาลของรัสเซียกับกระแสโลก” ของ ร.ต.อ.ชูชีวรรธน์ ตมิกานนท์ นักวิชาการไทยซึ่งปัจจุบันกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอกอยู่ที่รัสเซียได้ให้คำอธิบายเชิงหลักการในเรื่องนี้ของรัสเซียในภาพรวมไว้ในเชิงบวก โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครอง และการประกันสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานต่างๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญรัสเซีย ทั้งในแง่องค์กรและกระบวนการทางการศาลอย่างรอบด้าน ด้วยเหตุนี้ ประโยชน์ของบทความนี้ในเชิงวิชาการจึงได้แก่การเปิดเผยให้เห็นว่าหลักการด้านสิทธิมนุษยชนล้วนมีอยู่พร้อมมูลในวงการศาลรัสเซีย ทว่าผู้เขียนมิได้วิพากษ์วิจารณ์ประเด็นนี้ในแง่ปฏิบัติที่เป็นจริงไว้ เพราะมีใช้วัตถุประสงค์ของบทความ

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนได้นำประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนดังกล่าวไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ระหว่างประเทศในซีเรีย ซึ่งรัสเซียให้การสนับสนุนฝ่ายรัฐบาล ขณะที่ฝ่ายสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนฝ่ายต่อต้านรัฐบาล โดยผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นเหตุผลเบื้องลึกเบื้องหลังว่าเพราะเหตุใดรัสเซียจึงได้สนับสนุนฝ่ายรัฐบาลซีเรีย ซึ่งถูกชาวโลกโดยเฉพาะฝ่ายประเทศตะวันตกประณามว่าเป็นเผด็จการและละเมิดสิทธิมนุษยชน

เศรษฐกิจรัสเซียที่ได้รับความสนใจประเด็นหนึ่งคือเรื่องเกษตรกรรม เพราะในอดีตที่ผ่านมาไม่ได้รับความสำคัญจากรัฐบาลเท่าที่ควร กระทั่งทำให้รัสเซียไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้มากนัก จนถึงกับต้องนำเข้าจากต่างประเทศมาโดยตลอด บทความวิจัยภาษาอังกฤษเรื่อง “The Russian Agricultural Reform During Vladimir Putin’s Regime and the Implications for Thailand” of *Rattanakorn Srimuang* ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขารัสเซียศึกษา จากจุฬาฯ มุ่งเน้นอธิบายว่าการเกษตรในยุคคอมมิวนิสต์ดูจะไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เพราะรัฐบาลหันไปทุ่มเทพพัฒนาด้านอุตสาหกรรมหนัก โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอาวุธเป็นหลัก บทความเรื่องนี้ได้เน้นวิเคราะห์การปฏิรูปการเกษตรของรัสเซียสมัยปูตินว่าประสบความสำเร็จมากพอควร เพราะไม่เพียงแต่สามารถช่วยลดการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศเท่านั้น แต่ยังสามารถสนับสนุนจนสามารถเพิ่มผลผลิตการเกษตรถึงขั้นส่งออกไปยังต่างประเทศได้ ทั้งนี้โดยการอาศัยมาตรการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งการสนับสนุนให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน การเพิ่มงบประมาณ การปฏิรูปที่ดิน และการพยายามสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก แต่กระนั้นรัสเซียก็ยังคงพึ่งพาการนำเข้าสินค้าเกษตรบางส่วนในปัจจุบัน

ส่วนประเด็นนัยที่มีต่อประเทศไทยนั้น บทความวิจัยชิ้นนี้สรุปว่าไทยยังสามารถส่งออกสินค้าเกษตรไปรัสเซียได้ เพราะส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่รัสเซียไม่สามารถผลิตได้ เช่น น้ำตาล ยางพารา อาหาร ผลไม้กระป๋องและแปรรูป เป็นต้น แต่ปัจจุบันฝ่ายไทยก็ยังคงประสบปัญหาส่งออกไปรัสเซียอยู่หลายประการ เช่น ด้านโลจิสติกส์ ด้านบุคลากรที่ขาดความเชี่ยวชาญเรื่องรัสเซีย ระบบภาษีและไม่ใช่ภาษี เป็นต้น

บทความวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขารัสเซียศึกษา จากจุฬาฯ อีกเรื่องหนึ่งคือ “The Russian Health Care System” of Wallaya Monchuket ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่านอกจากการแพทย์ในยุคจักรวรรดิรัสเซียจะใช้การแพทย์พื้นบ้านแล้ว ยังได้นำการแพทย์แผนใหม่ไปใช้ในกองทัพเป็นครั้งแรก กระทั่งมุ่งเน้นการกระจายการรักษาไปสู่ประชาชนฐานกว้างอย่างทั่วถึงเท่าเทียมมากขึ้นในยุคคอมมิวนิสต์ จนถึงยุคปฏิรูประบบบริหารสุขภาพในสมัยประธานาธิบดีปูติน ที่มีการผสมผสานหลักที่รัฐยังคงนโยบายความเท่าเทียมในการรักษาจากรัฐ ควบคู่ไปกับการเปิดกว้างสำหรับการรักษาจากโรงพยาบาลเอกชนตามระบบตลาดเสรี รวมทั้งการรักษาในต่างประเทศ ส่วนประเด็นที่ว่ามีผลเชื่อมโยงกับไทยอย่างไร พบว่าคนรัสเซียก็มีความสนใจและเชื่อมั่นในคุณภาพบริการสุขภาพของไทยและเห็นว่าคุ้มค่า แต่ทว่ายังประสบอุปสรรคด้านการขาดแคลนบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เชี่ยวชาญภาษารัสเซีย และยังขาดการประชาสัมพันธ์มากพอ

สำหรับบทความวิชาการเรื่องสุดท้าย “รัสเซีย: มหาอำนาจนิวเคลียร์ (2)” เป็นของ ดร.รมย์ ภิรมนตรี ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ที่นำเสนอต่อเนื่องจากรายการนี้ฉบับที่แล้ว ผู้เขียนได้ให้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมในประเด็นพัฒนาการการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ของสหภาพโซเวียตในอดีต โดยเฉพาะในประเด็นผลการทดลองที่พบว่าได้สร้างสถิติอนุภาคการระเบิดที่รุนแรงที่สุด โดยที่ยังไม่มีการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ครั้งใดทำลายได้ทราบจนทุกวันนี้

สุดท้ายก็คงจะต้องขอเชิญชวนคณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่สนใจเกี่ยวกับรัสเซียในมิติต่างๆ แบบสหสาขาวิชาให้ร่วมกันส่งบทความวิชาการ บทความกึ่งวิชาการ หรือบทความวิจัย มาร่วมตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัสเซียให้เป็นที่รับรู้ในวงกว้าง อันจะเป็นประโยชน์เชิงวิชาการ และความเข้าใจอันดี โดยเฉพาะในมิติที่เกี่ยวข้องกับไทยและรัสเซียสืบไป

รองศาสตราจารย์นฤมิตร สอดศุข

บรรณาธิการประจำฉบับ

วลาดีมีร์ ปูติน: ประธานาธิบดีสมัยที่ 3 (1)

Vladimir Putin: President 3 (1)

สมัช กิรมอนตรี

Rom Phiramontri

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการบริหารประเทศของประธานาธิบดี วลาดีมีร์ ปูติน ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ตำแหน่งในปี ค.ศ. 2000 ต่อเนื่องมาจนถึงสมัย ปัจจุบัน โดยแบ่งนำเสนอเป็น 4 ตอน การนำเสนอในวารสารฉบับนี้ ซึ่งเป็นตอนที่ 1 นำเสนอผลงานที่เป็นความสำเร็จระหว่างการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี 2 วาระแรกระหว่างปี ค.ศ. 2000 ถึง ค.ศ. 2008 โดยในช่วงแรกเป็นการประมวลผลการดำเนินการทางการเมือง และเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองในยุคดังกล่าว รวมทั้งประมวลความเห็นของบุคคลที่มีชื่อเสียงต่างๆ เกี่ยวกับวลาดีมีร์ ปูติน และผลงานของเขา ส่วนในตอนท้ายบทความกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ ประธานาธิบดีปูตินประสบความสำเร็จในการบริหารประเทศ รวมถึงการ ประมวลความสำเร็จและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากตัวเลขเปรียบเทียบ ความเปลี่ยนแปลง โดยอ้างอิงข้อมูลที่เป็นตารางตัวเลขจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งแหล่งข้อมูลที่เป็นทางการของรัสเซียเอง และแหล่งข้อมูลขององค์กรหรือ หน่วยงานระหว่างประเทศ

คำสำคัญ: ประธานาธิบดีปูติน ผลงานปูติน ปูตินประธานาธิบดีสมัยที่ 3

AN ABSTRACT

This article presents the story of Vladimir Putin in ruling Russia from the time he became President for the first time in 2000 to the present. The story will be given in four installments, beginning with this one, which focuses on his achievements during his first two terms of the presidency of the Russian Federation from 2000 to 2008. The main part of this installment highlights his political activities, together with important events during this period and the opinions of famous people on the president and his work. The concluding part identifies the factors accounting for Putin's success in administering the country, assessing his achievements in terms of a quantitative comparison of changes based on figures from Russian and as well as other sources including those of international organizations and agencies.

Key words: President Putin, Putin's Achievements, Putin as President for the Third Term

วลาดีมีร์ ปูติน: ประธานาธิบดีสมัยที่ 3 (1)

รมย์ ภิรมนตรี*

หลังการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีมา 2 สมัย (ค.ศ. 2000-2008) ประธานาธิบดีวลาดีมีร์ ปูตินได้สร้างผลงานเป็นที่ประทับใจของชาวรัสเซียส่วนใหญ่ จึงทำให้การสมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีสมัยที่ 3 ของเขาได้รับการสนับสนุนจากประชาชนชาวรัสเซียถึงร้อยละ 63.6 และสามารถดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีรัสเซียต่อไปได้อีก 1 สมัย แต่เมื่อนับเวลารวมกับช่วงที่เขาบริหารประเทศในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นเวลา 4 ปีแล้ว ก็เท่ากับว่าปูตินได้บริหารประเทศรัสเซียติดต่อกันมาแล้วถึง 3 สมัย หรือ 12 ปี ในขณะที่ตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ 3 ที่เขาเพิ่งเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคมคณนั้น จะมีวาระยาวนานถึง 6 ปีตามรัฐธรรมนูญที่เพิ่งแก้ไขใหม่ และสามารถอยู่ต่อไปได้อีกหนึ่งสมัยหรือ 6 ปี ถ้าหากประชาชนชาวรัสเซียส่วนใหญ่ยังอยากให้เขาเป็นผู้นำประเทศต่อไป ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็เท่ากับว่าวลาดีมีร์ ปูตินจะเป็นผู้บริหารประเทศรัสเซียรวม 24 ปี

จากการเป็นผู้บริหารประเทศรัสเซียซึ่งเป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลกมายาวนาน และจะยังต้องบริหารประเทศนี้อีกยาวไกล ศูนย์รัสเซียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัสเซียแก่ชาวไทย เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างสองประเทศ จึงมีความสนใจที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของผู้นำรัสเซียท่านนี้อย่างใกล้ชิด ด้วยบุคคลผู้นี้เป็น

*อาจารย์ ดร.ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์รัสเซียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สหสาขาวิชานานาชาติ) รัสเซียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยหรือตัวแปรหลักของความเป็นไปในรัสเซีย และเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของความเป็นไปในโลก โดยบทความนี้จะนำเสนอในรูปแบบข้อมูล พร้อมบทวิเคราะห์เกี่ยวกับผลงานและกิจกรรมของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ซึ่งจะตีพิมพ์ใน “วารสารรัสเซียศึกษา” ปีที่ 4 ฉบับที่ 1-2 นี้เป็นต้นไป

มีผู้อ่านหลายท่านเคยเสนอให้ศูนย์รัสเซียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำเสนอบทความที่เกี่ยวกับความเป็นมา และการเข้าสู่ตำแหน่งของประธานาธิบดีปูติน แต่เนื่องจากข้อเขียนที่มีเนื้อหาดังกล่าวได้ถูกนำเสนอไว้ในหนังสือ “รัสเซียยุคปูติน” โดยศูนย์ศึกษาการระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แล้ว ดังนั้นเพื่อไม่ให้เป็นการแข่งขันกันบทความที่จะนำเสนอเป็นตอนๆ ใน “วารสารรัสเซียศึกษา” ต่อไปนี้จะมีเนื้อหาต่อเนื่องจากหนังสือดังกล่าว กล่าวคือสาระของการนำเสนอในเบื้องต้นจะเป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงวิเคราะห์ผลงาน ทั้งด้านบวกและด้านลบย้อนไปในสมัยแรกและสมัยที่สองของการบริหารประเทศของประธานาธิบดีปูติน

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนของรัสเซียก่อนที่ประธานาธิบดีปูตินจะเข้าดำรงตำแหน่ง นักเศรษฐศาสตร์ชาวยูเครน ดร.อาร์เซนีย์ ยาเซนยुक (Arseniy Yatsenyuk) ได้กล่าวถึงรัสเซียเมื่อสิ้นสุดยุคประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน ที่ประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูตินต้องทำหน้าที่บริหารต่อว่า “เป็นประเทศที่ไม่มีใครควบคุมได้ มีการแบ่งเป็นกลุ่มอำนาจ กลุ่มธุรกิจรายใหญ่ที่ผูกขาด ความขัดแย้งภายในที่รุนแรง การเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดน อาชญากรรม ความวุ่นวาย สงครามที่เซเชเนีย รัสเซียไร้พื้นที่และตำแหน่งในระบบการเมืองระหว่างประเทศ”¹

ในงานการเมืองในประเทศ วลาดิมีร์ ปูตินได้เริ่มกระบวนการรวบรวมอำนาจมาไว้ส่วนกลาง และเสริมระบบการบริหารแบบแนวตั้ง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญครั้งแรกในตำแหน่งประธานาธิบดีของวลาดิมีร์ ปูติน คือการเปลี่ยนแปลงหลักการได้มาซึ่งสมาชิกสภาสหพันธ์ ไปเป็นการแต่งตั้งจาก

¹<http://korrespondent.net/ukrain/politic/919584>

ผู้ว่าการหน่วยการปกครองและประธานสภาของหน่วยการปกครองแทน ส่วน
อดีตสมาชิกสภาสหพันธ์ที่ไม่มีเส้นสายภายใน ได้มีการชดเชยให้ด้วยตำแหน่ง
กรรมการในสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ (The Council of State) หลังจากการก่อการ
ร้ายที่เมืองเบสแลน (Beslan) ในปี ค.ศ. 2004 วลาดิมีร์ ปูตินได้แถลงต่อ
สื่อมวลชนว่าจะยกเลิกการเลือกตั้งผู้ว่าการหน่วยการปกครองด้วยเหตุผลด้าน
ความมั่นคง เนื่องจากเกรงว่าผู้แทนของกลุ่มแบ่งแยกดินแดนอาจได้รับการเลือกตั้ง
แล้วจะใช้สภาหรือฐานะสมาชิกสภาหรือความนิยมในการต่อสู้เพื่อการแบ่งแยก
ดินแดนได้ จากประเด็นดังกล่าวศูนย์วิจัยความเห็นสาธารณะทั่วรัสเซีย² (All
Russian Public Opinion Research Center) ได้สำรวจความเห็นของชาว
รัสเซียพบว่า มีผู้เห็นด้วยกับเขาเพียงร้อยละ 48 ของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น
นอกจากนั้นยังมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ให้มีสมาชิกระบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่ง ซึ่งผู้แทนจากภูมิภาคที่หายไปนั้นจะถูก
ทดแทนโดยสมาชิกสภาสหพันธ์ ที่มาจากผู้ว่าการหน่วยการปกครองซึ่งได้รับ
แต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2003
พรรค “สหรัสเซีย” (United Russia) ที่สนับสนุนวลาดิมีร์ ปูตินได้คะแนนเสียง
ส่วนใหญ่ โดยบอริส กริสลอฟ (Boris Gryzlov) หัวหน้าพรรคได้เป็นประธานสภา
ผู้แทนราษฎร นอกจากนั้น พรรค “สหรัสเซีย” ยังได้เชิญสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรที่ไม่ได้สังกัดพรรค (ส.ส.เขต) 103 คนมาร่วมกับพรรค “สหรัสเซีย” จึง
ทำให้พรรคมีเสียงส่วนใหญ่ในสภา และสามารถดำเนินกิจกรรมตามนโยบายของ
ผู้นำได้โดยไม่ต้องฟังความเห็นของฝ่ายค้าน

²http://gazeta.ru/2004/09/22/oa_134315_shtml

ตารางที่ 1 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรัสเซีย วันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 2003 (ประเภทบัญชีรายชื่อพรรค)

ลำดับพรรคที่ได้คะแนนสูงสุด	พรรคที่ได้รับคะแนนเสียงเกินร้อยละ 5 ของผู้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง	คะแนนเสียงที่ได้คิดเป็นร้อยละ	จำนวนที่นั่งส.ส.ในสภาที่ได้รับ
1	พรรคสหรัสเซีย (“United Russia”)	37.57	120
2	พรรคคอมมิวนิสต์แห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Communist Party of the Russian Federation)	12.61	40
3	พรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democratic Party of Russia)	11.45	36
4	พรรคโรดินา (Rodina)	9.02	29

ที่มา: ЦИК: результаты выборов, www.cikrf.ru (หน้า 9), www.cikrf.ru

ในปี ค.ศ. 2005 ประธานาธิบดีปูตินได้ผลักดันกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากบัญชีรายชื่อพรรค อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายสหพันธ์ให้พรรคที่ได้รับการเลือกตั้งในหน่วยการปกครอง เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรจะได้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการหน่วยการปกครองให้ประธานาธิบดีเพื่อการแต่งตั้งต่อไปซึ่งพรรคที่ชนะการเลือกตั้งส่วนใหญ่คือพรรค “สหรัสเซีย” ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยการปกครอง 70 หน่วยจากทั้งหมด 86 หน่วยมาจากสมาชิกพรรค “สหรัสเซีย” โดยที่สมาชิกพรรคสหรัสเซียประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และผู้นำหน่วยงานในสังกัด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยงานรัฐ ทั้งในระดับสหพันธ์และระดับท้องถิ่น

การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในรัฐบาลรวมทั้งองค์กรของรัฐและวิสาหกิจในกำกับ สำนักประธานาธิบดีรัสเซียได้คัดเลือกจากเพื่อนสมัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท รวมทั้งจากผู้ที่เคยทำงานร่วมกับเขาในองค์กรเคจีบี และ

เพื่อนร่วมงานที่สำนึกผู้ว่าการนครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ซึ่งเรียกโดยรวมว่า “ทีมเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก” ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2006 วลาดิสลาฟ ซูรคอฟ (Vladislav Surkov) ผู้ช่วยประธานาธิบดีซึ่งเป็นหนึ่งในคณะวางแผนด้านการเมืองของประธานาธิบดีปูตินได้นำเสนอแนวความคิดในการบริหารประเทศแบบใหม่ที่เรียกว่า “อธิปไตย-ประชาธิปไตย” (sovereign-democracy) หรือโลกาธิปไตยที่ใช้หลักการปกครองที่ยึดถือความเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก ซึ่งในทางปฏิบัติก็คือ นโยบายต่างๆ ของประธานาธิบดีต้องได้รับการสนับสนุนจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ³

ในอีกมุมมองหนึ่ง ประธานาธิบดีปูตินได้สร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองให้กับรัสเซียอย่างมีนัยสำคัญ โดยในทางการเมืองนั้น วลาดิมีร์ ปูตินได้สร้างความเข้มแข็งให้กับรัฐบาล ลังคมโดยรวมมีความสงบสุข อัตราการว่างงานลดลง ประชาชนมีรายได้มากขึ้นและอายุเฉลี่ยเพิ่มขึ้น แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและสถาบันทางประชาธิปไตยล้มล้างองค์กรภาคประชาสังคม และรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยเกื้อหนุนระบบการทำงานที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐ (bureaucracy) มีความเข้มแข็ง

สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ของรัสเซียได้วิพากษ์วิจารณ์การเมืองและนักการเมืองรัสเซียอย่างเผ็ดร้อน ขณะที่สื่อมวลชนต่างประเทศก็ร่วมกันเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินนโยบายทางการเมืองและสังคมของประธานาธิบดีปูตินไม่น้อยไปกว่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นที่เกี่ยวกับการกีดกัน

³ Наша российская модель демократии называется «суверенной демократией», Владислав Сурков, брифинг, 28 июня 2006 года, <http://edinros.ru/news.html?id=11148>

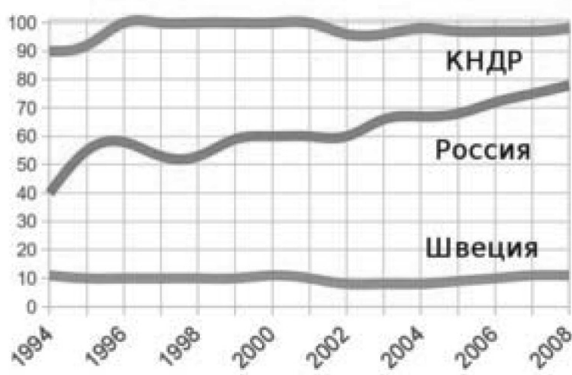
สื่อมวลชนบางสำนัก และใช้กำลังกับสื่อมวลชน ซึ่งบางองค์กรได้กล่าวหาว่าเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ส่วนประธานาธิบดีปูตินได้ตอบได้ว่า “เป็นกระแสที่นักการเมืองตะวันตกบางคนเห็นว่าเป็นกระแสนิยมตะวันตก” ซึ่งได้รับการสนับสนุน “เพื่อที่จะให้รัสเซียยอมรับอย่างง่ายๆ ในเรื่องการลดอาวุธ เรื่องอาวุธยุทธศาสตร์ และเรื่องโคโซโว ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไรกับประชาธิปไตย หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่อย่างใด”⁴

จากการที่ประธานาธิบดีปูตินถูกกล่าวหาจากสื่อมวลชนบางกลุ่มว่าดำเนินนโยบายละเมิดสิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนดังกล่าว ทำให้รัสเซียถูกจัดอันดับจากองค์กรสื่อสารมวลชนระหว่างประเทศว่าได้มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนเพิ่มขึ้นโดยตลอด จากการประเมินขององค์กร “ฟรีดอมเฮาส์” (Freedomhouse) พบว่ารัสเซียได้จำกัดสิทธิของสื่อมวลชนจากร้อยละ 40 ในปี ค.ศ. 1994 เป็นร้อยละ 80 ในปี ค.ศ. 2008 (ดูตารางที่ 2)⁵

⁴ Путин: критикуя положение с правами человека в РФ, запад преследует цели размещения ПРО // Газета, 24 мая 2007

⁵ freedomhouse.org: Freedom of the Press Historical Data, <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=274>

ตารางที่ 2 การจัดอันดับการมีเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน (0-มีเสรีภาพทุกประการ 100-ไม่มีเสรีภาพ)

ที่มา: freedomhouse.org: Freedom of the Press Historical Data, <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=274>

ในระหว่างการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของวลาดิมีร์ ปูตินได้มีการกล่าวหาจากสื่อมวลชนว่า รัฐบาลภายใต้การนำของเขากดดันการทำงานของเอ็นทีวี (NTV) และทีวี-6 (TV-6) มีการสั่งปิดทีวีเอส (TVS) ปิดหนังสือพิมพ์อิสระ หรือเปลี่ยนเจ้าของสำนักพิมพ์ อีกทั้งในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีการฆาตกรรมสื่อมวลชนหลายคน ดังนั้นทำให้ในปี ค.ศ. 2008 องค์กร “สื่อมวลชนไร้พรมแดน” (Reporters Without Border) ได้จัด “อันดับเสรีภาพ” ของรัสเซียให้อยู่ในอันดับที่ 141 จาก 173 ประเทศที่ถูกจัดอันดับ ทั้งนี้จากอันดับสื่อมวลชนที่มีเสรีภาพมากที่สุดอันดับ 1 คือไอซ์แลนด์-Iceland ไปสู่น้อยที่สุดอันดับ 173 คือเอริเทรีย-Eritrea⁶

⁶ Reporters Without Border. Press Freedom Index 2008 <http://www.rst.org/en-classement794-2008.html/>.

วลาดีมีร์ โปชเนอร์สื่อมวลชนผู้มีชื่อเสียงและประธานสถาบันโทรทัศน์แห่งรัสเซียได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า “ในช่วงที่ปูตินเป็นประธานาธิบดี ไม่มีสื่อมวลชนคนใดติดคุก เขาเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็น มีความสนใจใคร่รู้เป็นอย่างมาก รับรู้และโต้ตอบได้อย่างรวดเร็วและฉลาดแหลมคม แต่ผมก็คิดว่าเขาเป็นคนที่ปิดตัวเองมากและไม่เชื่อใจใคร มีคนพูดว่าเขาเป็นคนเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เคยถอดถอนใครออกจากตำแหน่ง มีแต่เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ในบางขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะวิกฤต เช่นหลังจากที่รัสเซียมีปัญหาเกี่ยวกับยูเครนและอัปคาเซีย แต่ประชาธิปไตยและสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนก็ยังอยู่ ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่าปูตินต้องการจัดระเบียบตามวิธีการของตน เขาเคยทำงานในองค์กรเคจีบี (KGB) และเคยเป็นผู้นำในองค์กรเอฟเอสบี (FSB) หากจะเรียกเขาว่าเป็นนักประชาธิปไตยคงไม่ได้ แต่แน่นอนที่สุดคือเขาไม่ใช่จอมเผด็จการ”⁷

ในระหว่างการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของวลาดีมีร์ ปูติน คณะที่ปรึกษาด้านการเมืองและสื่อสารมวลชนของเขาได้จัดให้มืองค์กรเยาวชนขึ้นหลายองค์กร เช่น “นาซี” (Nashi-พวกเรา) โดยมีวัตถุประสงค์หลักตามเอกสารการจัดตั้งคือการรักษาอิทธิพล และบูรณภาพแห่งดินแดนของรัสเซีย⁸ นำพาประเทศไปสู่ความทันสมัย และจัดตั้งองค์กรภาคประชาสังคมที่มีผลต่อประเทศชาติและสังคมอย่างแท้จริง⁹ ซึ่งวลาดีมีร์ ปูตินได้พบปะกับสมาชิกองค์กรนี้อย่างสม่ำเสมอ การดำเนินนโยบายทางการเมืองในกลุ่มเยาวชนของปูติน ที่ให้เสรีภาพดำเนินกิจกรรมในกรอบขององค์กรอย่างอิสระ จึงทำให้ในบางครั้งกิจกรรมที่กลุ่มวัยรุ่นรัสเซียได้คิดขึ้นมา ก็มีนัยที่เคลือบแฝงด้วยการประชาม์พันธ์ตนเอง โดย

⁷ Владимир Познер: «Зритель должен иметь возможность выбирать, что ему смотреть». 24-30 октября 2008, № 43(441), электронная версия общественно-политического еженедельника «Киевский телеграф»

⁸ Манифест движения «Наши», <http://www.nashi.su/ideology>

⁹ «У „Наших“ кривые грабли» // Gazeta.Ru, 28 августа 2007

การสร้างควมนิยมในหมู่วัยรุ่นนของผู้นำประเทศ จนทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง¹⁰

จากการให้สัมภาษณ์ของวลาดีมีร์ ลูคิน (Vladimir Lukin) กรรมการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติประจำรัสเซียในปี ค.ศ. 2004 ว่า ในช่วงที่วลาดีมีร์ ปูตินดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีได้มีกระแสชาตินิยมและเหยียดสีผิวเพิ่มขึ้นสูงมากนั้น¹¹ ทางฝ่ายคณะกรรมการสังคมด้านการปกป้องเสรีภาพทางความเชื่อ ซึ่งนำโดย เกรียฟ ยาคุนิน (Greb Yakunin) ได้กล่าวว่า กระแสดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นจากการละเลยขององค์กรอำนาจรัฐ ที่ให้มีการโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับการใช้กำลังและความเกลียดชังชนกลุ่มน้อยในสังคมที่ต่างเชื้อชาติ¹²

การดำเนินนโยบายทางสังคมที่ลดรอนสิทธิของประชาชนต่างเชื้อชาติประการหนึ่งของรัฐบาล ในช่วงที่ประธานาธิบดีปูตินบริหารประเทศคือการบัญญัติกฎหมายมาตรา 309 ให้ยกเลิกการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมในภูมิภาคในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ และให้ใช้ภาษาของเชื้อชาติเป็นภาษาทางการภาษาที่ 2¹³ อีกทั้งกระทรวงการศึกษาและวิทยาศาสตร์สหพันธรัฐรัสเซียได้ออกคำสั่งหมายเลข 362 ให้การสอบของโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายต้องใช้ข้อสอบกลางซึ่งเป็นภาษารัสเซีย และผลการสอบสามารถนำไปใช้ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้¹⁴ จากนโยบายดังกล่าวได้ทำให้โอกาสในการรักษาภาษาและวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยต่างเชื้อชาติในรัสเซียลดลงไปเป็นอย่างมาก

¹⁰Снимающих и пишущих — к ногтю!. Независимая газета (18 мая 2007). Архивировано из первоисточника 3 февраля 2012. Проверено 14 августа 2010.

¹¹<http://www.ombudsman.gov.ru/doc/vistug/>

¹²<http://www.regnum.ru/news/571916/html>.

¹³О внесении изменений в отдельные законодательные акты РФ: Федеральный закон от 01.12.2007 N 309-ФЗ (ред. от 18.07.2011)

¹⁴Положение о формах и порядке проведения государственной (итоговой) аттестации обучающихся, освоивших основные общеобразовательные программы среднего (полного) общего образования: http://www.edu.ru/db-mon/mo/Data/d_08/prm362-1/htm

ผลงานในการบริหารประเทศทางด้านเศรษฐกิจของประธานาธิบดีปูติน ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในประชาคมโลก สื่อมวลชนระดับโลกอย่าง “เดอะวอลล์สตรีทเจอร์นัล” (The Wall Street Journal) ได้กล่าวถึงผลงานดังกล่าวว่า “เศรษฐกิจไม่ได้เพียงแต่พลิกผันจากที่ตกต่ำลงไปถึงขีดสุดในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1990 เท่านั้น แต่ได้สร้างภาคบริการขึ้นมาใหม่จากที่ไม่เคยมีเลยในสมัยสหภาพโซเวียต รัสเซียได้สะสมเงินตราต่างประเทศและทองคำไว้เป็นอันดับสามของโลก รองจากจีนและญี่ปุ่น”¹⁵ หูจิ้นเทา (Hu Jintao) ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กล่าวชื่นชมการทำงานของปูตินว่า “รัสเซียภายใต้การนำของประธานาธิบดีปูตินในปีหลายๆ มาแล้ว สถานการณ์ทางการเมืองและสังคมมีเสถียรภาพ เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ชีวิตของประชาชนดีขึ้นทุกวัน”¹⁶ นอกจากนี้ นักเศรษฐศาสตร์จากธนาคารโลกที่รับผิดชอบด้านรัสเซีย ได้ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า “ในสภาวะการณ์ที่เศรษฐกิจโลกกำลังชะลอตัว รัสเซียกลับมีการพัฒนาได้ไม่เลวเลย จัดได้ว่ารัสเซียเป็นหนึ่งในเกาะที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจของโลก ที่สะท้อนจากนโยบายเศรษฐกิจมหภาค การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ภายในประเทศ และการสะสมของเงินตราต่างประเทศและทองคำสำรองรวมทั้ง “กองทุนเสถียรภาพ” (Stabilization fund) เพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ”¹⁷

ภาพรวมทางเศรษฐกิจรัสเซียในช่วงปี ค.ศ. 2000 ถึง ค.ศ. 2012 จัดได้ว่า มีพัฒนาการที่ดีมาโดยตลอด อาจจะมีการชะลอตัวบ้างในปี ค.ศ. 2009 จากวิกฤตการเงินในสหรัฐอเมริกา แต่ในปีต่อมาก็ฟื้นตัวและเติบโตได้เป็นอย่างดี ถึงแม้สหภาพยุโรปเริ่มมีปัญหาทางเศรษฐกิจในหลายประเทศ จากการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product-GDP) ของรัสเซีย

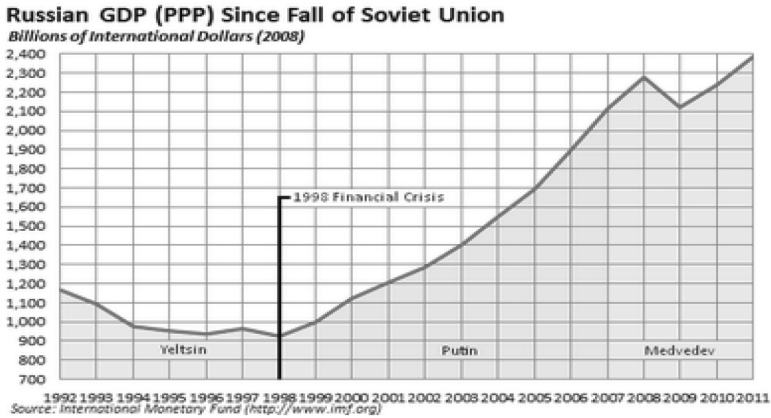
¹⁵Томас Грэм. Царь — модернизатор // The Wall Street Journal, 22 января 2008

¹⁶Выступление Председателя КНР Ху Цзиньтао на церемонии открытия Года Китая в России // Сайт консульства Китая, 26 марта 2007

¹⁷Запад боится российских денег // Российская газета, 26 марта 2008

ตามตารางที่จัดทำโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ได้แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจรัสเซียขยายตัวติดต่อกันถึง 10 ปี (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product-GDP) รัสเซียตั้งแต่ปี ค.ศ. 1991

ที่มา: International Monetary Fund www.imf.org

ในขณะเดียวกันนั้น ดัชนีชี้วัดตัวอื่นๆ ก็มีความสอดคล้องกัน เช่น มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลของกระทรวงการคลังรัสเซีย (ตารางที่ 4) เห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เงินลงทุนจากต่างประเทศได้หลั่งไหลเข้าไปในรัสเซียมากขึ้นเป็นลำดับ และได้เพิ่มสูงขึ้นเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ในปี ค.ศ. 2007 ซึ่งมีเงินลงทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามามากถึง 80 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ¹⁸ จากรายงานของอังถัด (UNCTAD) ประจำปี ค.ศ. 2008 ก็ได้สนับสนุนข้อมูลของกระทรวงการคลังรัสเซีย โดยจากรายงานของอังถัดนั้น

¹⁸Новости@Mail.Ru: МЭРТ РФ: Чистый приток капитала может превысить \$90 млрд :<http://news.mail.ru/economics/1516720/>

รัสเซียได้รับการจัดอยู่ในอันดับที่ 4 ของประเทศที่นำลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างประเทศ¹⁹ และในปีดังกล่าวรัสเซียมีเงินลงทุนจากต่างประเทศ 70 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ²⁰ นอกจากนี้จากข้อมูลการลงทุนจากต่างประเทศในรัสเซียจนถึงเดือนมีนาคมปี ค.ศ. 2010 พบว่ามีเงินลงทุนจากต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 265.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งจัดว่าเป็นยอดเงินลงทุนอันดับที่ 17²¹ ของโลก

ตารางที่ 4 การลงทุนจากต่างประเทศในรัสเซียระหว่างปี ค.ศ. 1995-2011 (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ที่มา: สำนักงานสถิติสหพันธรัฐรัสเซีย http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/investment/nonfinancial/#

¹⁹Финансовый кризис и экономический спад отрицательно сказываются на планах компаний относительно будущих зарубежных инвестиций // ЮНКТАД, 24 сентября 2008 :http://unctad.ch/sections/press/docs/pr08038_rupdf

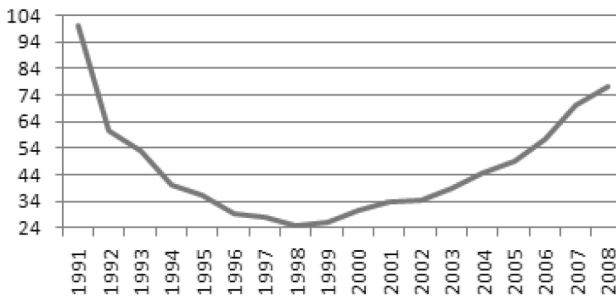
²⁰Доклад о мировых инвестициях 2009 года // ООН: <http://www.un.org/ru/development/serveys/docs/investments2009pdf>

²¹Stock of direct foreign investment — at home // CIA: <http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2198/rank.html>

การที่มีเงินทุนจากต่างประเทศไหลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศจำนวนมากเช่นนี้จัดว่าเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญต่อภาคธุรกิจรัสเซีย และมีผลอย่างสูงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของรัสเซีย จนทำให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีและมีเงินไปใช้พัฒนาประเทศโดยการลงทุนด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติรัสเซีย (ตารางที่ 5) การลงทุนภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นจาก 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2000 เป็น 120,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2007

ตารางที่ 5 การลงทุนในรัสเซียระหว่างปี ค.ศ. 1991-1998

Индекс физического объёма инвестиций в основной капитал в России, в % от уровня 1991 года

ที่มา: สำนักงานสถิติสหพันธรัฐรัสเซีย http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/investment/nonfinancial/#

ในปี ค.ศ. 2008 ประเทศรัสเซียมีการลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ รวม 292,720 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ²² ซึ่งหากเทียบการลงทุนในปีที่วลาดิมีร์ ปูตินเริ่ม

²²สำนักงานสถิติสหพันธรัฐรัสเซีย http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/investment/nonfinancial/#.

เข้าบริหารประเทศ คือ ปี ค.ศ. 1999 จนถึงสุดวาระที่สองของการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2008 การลงทุนในประเทศได้เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า²³ โดยมีการลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ คิดเป็นร้อยละของจำนวนเงินลงทุนตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ของรัสเซีย (คิดเป็นร้อยละของจำนวนเงินลงทุน)

ภาคของกิจการที่มีการลงทุน	ร้อยละของเงินลงทุน
การขนส่งและสื่อสาร	24.8
การจัดการอสังหาริมทรัพย์ การเช่าและให้บริการ	16.7
อุตสาหกรรมแปรรูป	15.6
การขุดเจาะทรัพยากรธรรมชาติ	14.1
การผลิตและกระจาย (ส่ง) พลังงานไฟฟ้า น้ำ และก๊าซ	7.7
การเกษตร การล่าสัตว์ และการป่าไม้	4.4
การก่อสร้าง	3.4
การค้าปลีก คำส่ง ซ่อมยานพาหนะ ของใช้ในชีวิตประจำวันและของใช้ส่วนตัว	3.1
การสาธารณสุขและบริการทางสังคม	2.4
การศึกษา	2.0
การจัดการภาครัฐ ความปลอดภัยของทหาร และการประกันสังคม	1.7
กิจกรรมทางการเงิน	1.0
โรงแรมและร้านอาหาร	0.4
การประมง	0.1

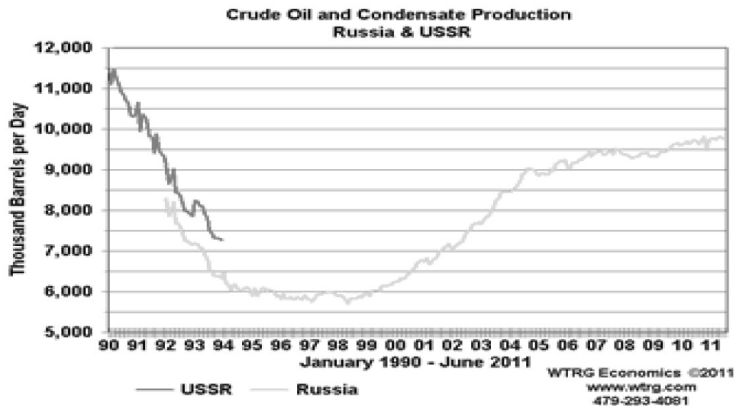
ที่มา: สำนักงานสถิติสหพันธรัฐรัสเซีย http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/investment

²³Социально-экономические показатели Российской Федерации в 1992—2008 гг. // Росстат http://www.gks.ru/doc_2009/year09_priil.xls

การลงทุนภายในประเทศดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ประเทศรัสเซียมีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งส่งผลต่อความนิยมในตัวผู้นำประเทศจนได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้บริหารประเทศติดต่อกันหลายสมัย

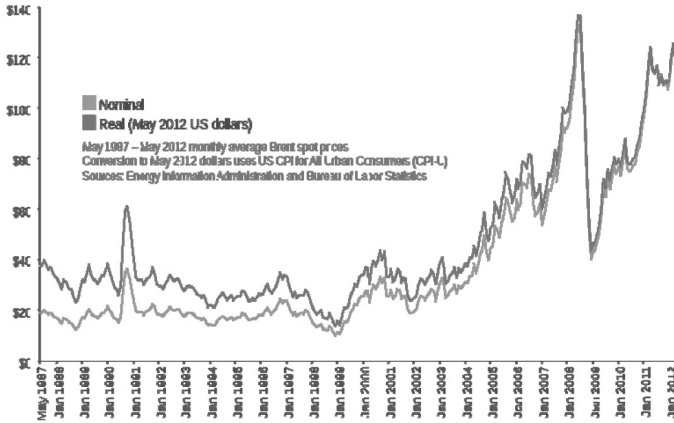
นอกจากรัฐบาลรัสเซียมีเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศไปช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแล้ว รายได้ที่สำคัญที่สุดอีกทางหนึ่งคือรายได้ที่มาจากการขายน้ำมัน เนื่องจากรัฐบาลรัสเซียถือหุ้นบริษัทน้ำมันส่วนใหญ่ของประเทศ ประจวบกับราคาน้ำมันและพลังงานในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 7-8) จึงทำให้รัฐบาลรัสเซียมีเงินรายได้ไปใช้พัฒนาประเทศอย่างเพียงพอ

ตารางที่ 7 อัตราการผลิตน้ำมันดิบของสหภาพโซเวียตและรัสเซีย

ที่มา: www.wtrg.com

ตารางที่ 8 การเคลื่อนไหวของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ที่มา: Energy information Administration and Bureau of Labor Statistics

จากการที่รัฐบาลรัสเซียมีเงินเพียงพอในการบริหารประเทศ และมีเงินลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ อย่างมาก ส่งผลให้อัตราค่าจ้างเฉลี่ยในประเทศเพิ่มขึ้น โดยในปี ค.ศ. 2000 อัตราค่าจ้างเฉลี่ยในตลาดแรงงานรัสเซียประมาณ 2000 รูเบิลต่อเดือน แต่หลังจากปูตินได้บริหารประเทศได้ 6 ปี ค่าจ้างเฉลี่ยในรัสเซียเพิ่มสูงขึ้นเป็น 10,000 รูเบิลต่อเดือน (ดูตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 อัตราค่าจ้างเฉลี่ยในรัสเซียคิดเป็นรูเบิลและดอลลาร์สหรัฐฯ (ค.ศ. 1996-2006)

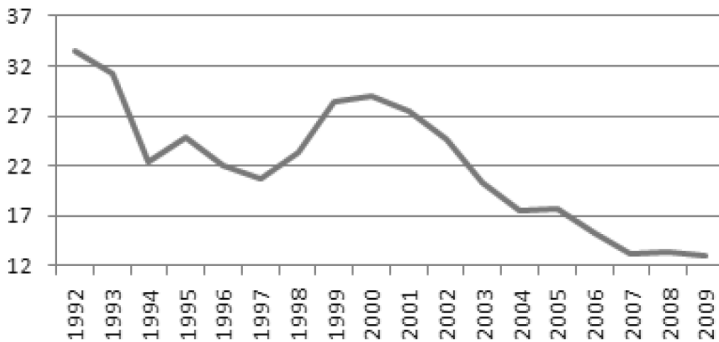

ที่มา: <http://www.worldsalaries.org/russia.shtml>

ในขณะที่เดียวกันค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นช่วยให้รายได้ของชาวรัสเซียโดยรวมเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้จากจำนวนประชากรรัสเซียที่มีรายได้ต่ำกว่าระดับการดำรงชีพ (Subsistence level) ลดลงจากร้อยละ 29 ของประชากรในปี ค.ศ. 2000 เหลือร้อยละ 13 ของประชากรในปี ค.ศ. 2009 (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 อัตราประชากรรัสเซียที่มีรายได้ต่ำกว่าระดับการดำรงชีพ (Subsistence level) ค.ศ. 1992-2009 (เปอร์เซ็นต์)

Доля населения России с доходами ниже прожиточного минимума, %

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติรัสเซีย www.gks.ru

นอกจากนั้นความสำเร็จของการบริหารประเทศของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูตินยังส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งเห็นได้จากอายุเฉลี่ยของชาวรัสเซียได้เพิ่มขึ้นจาก 65 ปี ในปี ค.ศ. 2000 เป็น 68 ปี ในปี ค.ศ. 2008 (ดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 อายุเฉลี่ยของชาวรัสเซียระหว่างปี ค.ศ. 1990-2009

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติรัสเซีย www.gks.ru

การล่มสลายของสหภาพโซเวียตได้ทำให้ชาวรัสเซียเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงปี ค.ศ. 1993-1995 นั้น เป็นช่วงที่มีการอพยพสูงที่สุด กล่าวคือในปี ค.ศ. 1993 มีชาวรัสเซียอพยพไปอยู่ต่างประเทศ 440,252 คน โดยในปี ค.ศ. 1994 มีจำนวนสูงสุดคือ 845,738 คน และในปี ค.ศ. 1995 มีชาวรัสเซียอพยพไปอยู่ต่างประเทศ 519,519 คน ส่วนในปี ค.ศ. 2000 หลังจากวลาดีมีร์ ปูตินเข้ารับตำแหน่งผู้นำประเทศแล้วนั้น ยังมีการเคลื่อนย้ายประชากรออกไปอาศัยอยู่ต่างประเทศ 213,610 คน แต่ได้ลดลงเป็นลำดับ จนกระทั่งหลังการได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสมัยที่สอง กระแสอพยพออกนอกประเทศของชาวรัสเซียได้เพิ่มขึ้นจนอยู่ในระดับใกล้เคียงกับการเคลื่อนย้ายออกในปี ค.ศ. 2000

จากคุณภาพชีวิตดีขึ้นทำให้อัตราการลดลงตามธรรมชาติของประชากรลดต่ำลงมาก และการอพยพเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศของชาวรัสเซียมีอัตราเกือบจะคงที่ (ดูตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การลดลงตามธรรมชาติและการอพยพเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศ
ของชาวรัสเซียระหว่างปี ค.ศ. 1993-2009 (พันคน)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติรัสเซีย www.gks.ru

จากความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรัสเซียในเบื้องต้นดังกล่าว ในช่วงระยะเวลาที่ Путин ได้บริหารประเทศในฐานะประธานาธิบดีมาครบ 2 สมัย ปรากฏว่าเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหลายด้าน เช่น ประเทศมีปริมาณทองคำสำรองเพิ่มขึ้นจาก 15 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 490 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งจัดว่าเป็นประเทศที่มีปริมาณทองคำสำรองมากเป็นอันดับ 2 ของโลก ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 5 ล้านล้านรูเบิลเป็น 32 ล้านล้านรูเบิล งบประมาณแผ่นดินจากขาดดุล 57.9 พันล้านรูเบิล เป็นเกินดุล 1.7 ล้านล้านรูเบิล หนี้ต่างประเทศลดลงจาก 137 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เหลือ 44.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราเงินเฟ้อลดลงจาก 25 เปอร์เซ็นต์ต่อปี เหลือ 11.9 เปอร์เซ็นต์ เงินบำนาญโดยเฉลี่ย 612 รูเบิลต่อเดือน เพิ่มขึ้นเป็น 3,682 รูเบิลต่อเดือน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยจาก 1,830 รูเบิลต่อเดือน เพิ่มขึ้นเป็น 15,059 รูเบิลต่อเดือน อัตราผู้ที่ว่างเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.3 ของประชากรเป็นร้อยละ 7 อัตราผู้ที่ยากจนลดลงจากร้อยละ 29.9 ของประชากรเป็นร้อยละ 14.8 เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อมูลอื่นๆ ที่ได้ประมวลไว้ในเบื้องต้นตามตารางประกอบนี้ (ดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ตารางประมวลผลการเปลี่ยนแปลงบางด้านในรัสเซียสมัยที่วลาดิมีร์ ปูตินเป็นผู้นำประเทศ

ความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ	ปูตินเข้ารับตำแหน่ง ค.ศ. 2000	ปูตินออกจากตำแหน่ง ค.ศ. 2008
สงคราม ปฏิบัติการสันติภาพ	การสู้รบในเซเชเนีย สงกองกำลังสันติภาพไปโคโซโว อับคาเซีย และทาจิกิสถาน	ในเซเชเนียมีความสงบ สงกองกำลังสันติภาพไป อับคาเซีย และโอเชียใต้
ปริมาณทองคำสำรอง	15,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	490,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	5 ล้านล้าน 350 พันล้านรูเบิล	32 ล้าน 988.6 พันล้านรูเบิล
งบประมาณ	ขาดดุล 57,900 ล้านรูเบิล (1.8% GDP)	เกินดุล 1 ล้าน 782 พันล้านรูเบิล (5.5% GDP)
หนี้ต่างประเทศ	137,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	44,840 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราเงินเฟ้อต่อปี	25.06%	11.9%
ราคาน้ำมันส่งออกโดยเฉลี่ย	175 USD/ตัน	609 USD/ตัน
ราคาก๊าซส่งออกโดยเฉลี่ย	85.9 USD/1000 คิวบิกเมตร	233.7 USD/1000 คิวบิกเมตร
อัตราแลกเปลี่ยน	28.31 รูเบิล/ดอลลาร์สหรัฐฯ	23.8 รูเบิล/ดอลลาร์สหรัฐฯ
เงินบำนาญโดยเฉลี่ย	612 รูเบิล	3,682 รูเบิล
อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย	1,830 รูเบิล	15,059 รูเบิล
ผู้ที่ร่ำรวยที่สุด (มีทรัพย์สินเกินกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	13 คน เช่น Abramovich, Chubais, Vyakhirev, Alekperov, Berezovsky	87 คน เช่น Derpiska, Abramovich, Lisin, Fridman, Mordashov, Potanin
อัตราผู้ที่ร่ำรวย	4.3% ของประชากร	7% ของประชากร
อัตราผู้ที่ยากจน	29.9% ของประชากร	14.8% ของประชากร
การบริโภคนมมั้ง (คนต่อปี)	120 กิโลกรัม	107.0 กิโลกรัม
การบริโภคเนื้อ (คนต่อปี)	58 กิโลกรัม	60 กิโลกรัม
การบริโภคควอดก้า (คนต่อปี)	15 ลิตร	12 ลิตร

การปฏิรูปการศึกษาของสหพันธรัฐรัสเซียยุคหลังโซเวียต

Educational Reform of the Russian Federation in the Post-Soviet Period

กุสุมา ทองเนียม
Kusuma Thongniam

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ ระบบการศึกษาของรัสเซียตั้งแต่สมัยจักรวรรดิรัสเซียถึงสมัยสหภาพโซเวียต (2) เพื่อศึกษาการปฏิรูปการศึกษาของสหพันธรัฐรัสเซีย และเพื่อวิเคราะห์ผลของการปฏิรูปการศึกษาในสมัยยุคหลังโซเวียต

การวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และเว็บไซต์ เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการศึกษาของรัสเซียตั้งแต่สมัยจักรวรรดิรัสเซีย สมัยโซเวียต จนถึงสมัยสหพันธรัฐรัสเซียในปี ค.ศ. 2008 หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญในสมัยสหพันธรัฐรัสเซีย มาวิเคราะห์หาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิรูปการศึกษาของสหพันธรัฐรัสเซียยุคหลังโซเวียต และผลของการปฏิรูปการศึกษาในยุคหลังโซเวียตว่าสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศรัสเซียทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจได้หรือไม่ และการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

ผลการศึกษาวិจัยพบว่า การปฏิรูปการศึกษาของสหพันธรัฐรัสเซียในยุคหลังโซเวียตสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศให้ดีขึ้นโดยผ่านการศึกษาไปสู่ประชาชนทั้งในด้านสังคมที่เปิดกว้างขึ้นหลังจากสหภาพโซเวียตล่มสลายโดยที่

การศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ด้านสิทธิ เสรีภาพตามแบบแผนของ ประชาธิปไตยและการเปิดกว้างทางความรู้ที่ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลได้ ซึ่งจะแตกต่างจากสมัยโซเวียตที่ต้องถูกจำกัดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยรัฐบาล ส่วนด้านเศรษฐกิจ การปฏิรูปการศึกษาทำให้ประชาชนสามารถประกอบ อาชีพอย่างมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น โดยปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปฏิรูป การศึกษาของสหพันธรัฐรัสเซียคือความต้องการของผู้นำประเทศและอิทธิพล จากกระแสโลกในยุคนั้น

อย่างไรก็ตามการปฏิรูปการศึกษาในยุคหลังโซเวียตตั้งแต่หลังโซเวียตล่ม สลายจนถึงปี ค.ศ. 2008 ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกอย่างตามที่นโยบาย การศึกษากำหนดได้ อันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ คือ การจัดการศึกษาและ การจัดการกองทุนด้านศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน โรงเรียนและสถาบันการศึกษาในเขตชนบท

คำสำคัญ: การศึกษาของรัสเซีย การปฏิรูปการศึกษา สหพันธรัฐรัสเซีย ยุคหลังโซเวียต

AN ABSTRACT

This research is a qualitative research. The objectives are 1) to study the evolution of Russian education from the Russian empire to the Soviet time 2) to study educational reform in the Russian Federation, and to analyze the result of educational reform in the post-Soviet period.

In this research, the information on the evolution of Russian education during the Russian Empire, the Soviet Union, and the Russian Federation during 1991-2008 has been gathered from published documents that include articles and books. The analysis focuses on educational reform in the post-Soviet period to explore what were the main factors determining the educational reform of the post-Soviet period and how it responded to changes in the economic and democratic systems in this period.

The research findings show that educational reform of the Russian Federation in the post-Soviet period was meant to strengthen the state. Society became freer than in the Soviet time. Education was an important factor contributing to the people's knowledge about fundamental rights and freedoms in a democratic system. In addition, the government provided the people with greater access to news and other sources of information. This was different from the situation in the Soviet time when the government limited access to news and information. In the economic realm of the state, educational reform enabled the people to earn better living

by giving them opportunities to choose a job. There were main important factors, which influenced the educational reform of the Russian Federation in the post-Soviet period. The main important factors were leaders' vision and the global trends at that time.

However, the educational reform in the Russian Federation from the time of the collapse of the Soviet Union to 2008 did not achieve all its objectives due to problems, such as inefficient management and finance, particularly in schools and institutions in rural areas.

Keywords: Russian Education, Educational Reform, the Russian Federation, the Post-Soviet Period

Educational Reform of the Russian Federation in the Post-Soviet Period

Kusuma Thongniam*

Education is a primary method to instill in people the ways and means of living in society. There are different educational patterns in each country because it depends on their characteristics and global trend at the moment. Thus, leaders in each country must carefully decide to reform the educational policy because it can change people's ideas in society and cause political change and economic development. For example, Russian education in the post-Soviet period has been reformed to conform to the change from communism to liberal democracy. Leaders assume an important role in determining educational policy for the purpose of developing the country.

A different goal of Russian education in each period was to serve the state. The Russian educational goal was changed to respond to the type of regime at the time. The most proper representative of each regime of the state was its supreme leader in each period because he or she took charge of the state's public affairs. In each period of Russian history, the type of regime and the leader's determination were most important in formulating educational policy and/or its reform to make it conform to the regime's goal. Moreover, the world trends also influenced the direction of Russian education.

*Master of Arts Program in Russian Studies (Interdisciplinary Program). Graduate School, Chulalongkorn University, Academic year 2012.

The evolution of Russian education since the past has indicated that the policy and/or reform that were initiated were unique to each period. Thus, if we would like to understand Russian education in the Russian Federation, we must primarily look at the evolution of Russian education.

The evolution of Russian education from the Russian Empire to the Soviet time

In Russian education in every historical period depended on the ruler of each period. Although the need in each period was different, the aims of education in different periods were uniformly to serve the empire or the state.

During the Tsarist period of the Russian Empire, the most important aspect of education was to modernize it with a view to developing the army that would transform Russia into a powerful state in the eyes of other countries. Previously, education in the Russian Empire had centered on the study religion taught by the church. There had been only ecclesiastical schools to prepare people to become priests. After Peter the Great's reign (1682-1725), education was changed. This period placed importance on modern education modeled on that of Western Europe. So, a new education pattern was adopted and adapted from Western Europe. All rulers used education as a method to achieve their aims. Peter the Great focused on the army, so in his period there were many schools for the army and the navy. On the other hand, Catherine the Great's reign was in the age of the Enlightenment, so education in her empire was influenced by French and Austrian ideas. At that time education was a modern privilege for the gentry only.

Although rulers of the Russian Empire, after Catherine the Great, tried to develop education for the people, it was still not for the lower classes such as serfs and peasants. The first real educational opportunity for serfs was available during Tsar Alexander II's reign when he abolished serfdom. It was an important reform in the history of the Russian Empire. Thus, it was the first time that serfs could study without having to pay any tuition fees. Nicholas II took this idea to develop education. However, his promotion of education did not help to maintain the power of the Empire. Finally, there was the revolution of 1917 that changed the Empire into the Soviet Union. Absolutely, the objective of education was changed by the needs of Soviet leaders.

Education in the Russian Empire was the most important foundation for its development in the subsequent periods, not least because a number of schools, institutions and universities that were established during the Russian Empire. In addition, many have remained today such as the Moscow State University.

In the early Soviet time, especially during the Lenin (1922-1924) and Stalin (1922-1953) periods, the leaders ruled the Soviet Union with Marxist philosophy. The important aim of Soviet education in this time was to abolish illiteracy. Another important aim was to use it as an essential method to develop the industry and agriculture in the national economy. Thus, Soviet education was planned to train people to be skilled human resources to serve the state. Moreover, children were taught about communism and powerful leaders of the Soviet Union.

Vocational education was the essential method that, the Soviet government believed, could prepare its people to serve the national

economy. There were attempts to produce skillful people by vocational schools but these attempts could not reach the goal.

During Khrushchev's time (1953-1964), he was concerned with improving vocational schools, so education in this period was called the polytechnic period. The Soviet education became more related to the industry and the need of labor. He wanted students who had completed their education to be able to work in the real world, not having textbook knowledge only. Although Khrushchev tried to reform the educational system by gearing it towards more polytechnization than only academic competency, practically, Soviet education faced various difficulties in developing in accordance with his concept. His reform did not succeed. Moreover, the idea of polytechnic education became less important. Thus, during the Brezhnev's time (1964-1982), reform was again introduced.

In view of the failure in the past, Brezhnev was concerned about how to save Soviet education from failure in the past. In his period, there were many objectives. The general assessment was initiated to determine if students could pass to the next level. During this period, vocational schools were more successful than they had been before because vocational education was better linked to the industry. There was a job center to find suitable jobs for graduates. Brezhnev wanted Soviet education to quickly increase the number of graduates from schools and other institutions to serve the state because the Soviet Union faced financial problems. Moreover, the Soviet Union needed to compete with other powerful countries, especially the United States.

The last great educational reform was initiated by the last Soviet leader, Gorbachev. This was the period of transition to the Russian Federation before the Soviet Union collapsed in 1991. Gorbachev submitted a plan for the reform of political and economic institutions. It was called Glasnost and Perestroika, which mean openness and reconstruction in the Russian language. Gorbachev believed that it was time for people to have access to information and were able to make criticism in public. This idea was opposite to communism. Education in this time had more freedom. Schools were not controlled like before. The reform was planned to restructure the curriculum for the general education schools. Teaching methods were changed to be more cooperative pedagogy rather than lecturing like in the past. Students were encouraged to study through active thinking. Additionally, the government provided computers and other advanced instructional technology for education.

During 1986-1987, the Soviet education was focused on higher education and specialized secondary schools. During this period, Gorbachev actually encouraged the restructuring of Soviet society. Next, for the Soviet education during 1987-1989, the main aim of Soviet education was to improve the national economy and to build a new socialist society. Education had to achieve higher standards of quality in economic, political, social and spiritual life.

The next task of reform from 1989 to 1990 was to solve the problem of the economic and social conditions of the Soviet Union that continued to decline. Although education was one of the tools to solve urgent problems for national survival, nothing was achieved in terms of successfully reaching the desirable goals because of the lack

of efficient coordination between the center and the agencies and organizations that were tasked with implementing the educational policy.

Although there were many attempts to use education for the purpose of preserving the Soviet Union, the Soviet state could not solve economic problems. The study shows that all reforms in each period were only like a way to move on in the future. Education in each period was based on the ideas of the leaders. The government perceived education to be an essential tool to maintain the political and economic conditions of the Soviet state. In addition, education as an integral part of the Soviet culture was simply a mechanism to ensure the acceleration of economic development, though the leaders at the same time played an important role in giving educational opportunities to their people. Finally, Gorbachev gave freedom to his people. It was an important change in education that may be said to later contribute to the rise of the Russian Federation.

Educational reform in the Russian Federation

After the Soviet Union collapsed in December 1991, the Russian Federation assumed its rights and obligations. The first president of the Russian Federation was Boris Yeltsin. The Russian government had to change the structure of the country's political, economic, as well as social institutions. This actually came as a result of change in the political system from communism to liberal democracy. It was a change in political ideology that had effects on the whole country. Education was again the best way to inculcate in the people the new political ideology.

It was thus not the first time that education was used to change the ideology of the people in Russia. The revolution of 1917 that overthrew the monarchy succeeded because the revolutionists used education to convert people's ideology by promoting their revolutionary spirit through the introduction of communism to the Soviet Union. In addition, the adoption of liberal democracy also amounted to adopting capitalism as a basis for the organization of the economy. Capitalism directly influenced the national economy, and the Russian government had to reform its educational policy to make it suitable for the capitalistic economy.

The aims of Russian education during this time were to transform society to suit the democratic system of the state and to find a way to create Russian education that responded to the labor market in the capitalistic world. Joseph Zajda comments in *International Handbook on Globalisation* that under Yeltsin's administration, the educational policy was driven by 4 principles: "equity and access, quality and output measurement, resource mobilisation and efficiency, and market linkages."¹

The government attempted to reform the educational objectives to make them appropriate to the world standards and market economy after Soviet Union collapsed. However, it was difficult to attain the goal of each principle. Russia still failed in this reform because of many factors that can be divided into four groups representing

¹Joseph Zajda, "The educational reform and transformation in Russia," in **International handbook on globalisation, education and policy research**. (Netherlands: Springer, 2005), pp. 405-430.

the four principles identified by Zajda.

1. Equity and access

The Russian government wanted all Russian schools to be equal. That means all schools had the same educational standards. They attempted to give everyone equal educational opportunity. This included the access to information and sufficient educational technology, such as sufficient books in the school libraries and computers. According to Macbeath, generally the equity and access to education may be grouped into four categories: the school as a place for everyone, opportunities for participation, attitudes to individual differences, and action to deal with racism, sexism or other forms of discrimination.²

The categories show that Russian education could not achieve equity and access to education. There were unequal opportunities to enroll in schools. One of the indicators was the existence of secondary schools for elitists, consisting of private schools and elite state schools. These schools were growing. It means that these schools were restricted for students who had an ability to pay. Students who were from wealthy families had better access to good schools. On the other hand, students from poor families were restricted in their educational choice and opportunities to study at schools with highly good quality. This shows that the educational policy could not be successful. This shows the differences in educational opportunities between elitist and poor students.

²MacBeath, J, **Schools must speak for themselves: The case for school self- evaluation**, (London: Routledge, 1999), pp. 52-54.

Another indicator is the issue of educational decentralization and fiscal decentralization from the center to different regions. The government could not well decentralize education. There were different standards in education between schools in the central area and schools in the regions. The schools in the regions faced various problems in teaching students and organizing schools because of the lack of flexible funding from the central government to the regions, which differ in terms of weather and geographical conditions. This means that the central government should allocate appropriate funding to all schools because each school had different problems. For example, the Olkhonski region faces more excessive cold weather in a long winter than other regions, so the government should allot more money to acquire more instruments to solve this problem. There is a letter that was written to the regional governor to ask help as the following:

The first bell rings at 8AM, and the last at 9.20 PM! Recess is 10 minutes. Of the 89 teachers, 63 work 3 shifts . . . Adults and children are running from one building to another. The room temperature is 10C [this was during winter-JZ], as the heating system is in need of major repair. The floor is rotten. More and more children and pedagogues succumb to chronic illness . . . In such conditions it is impossible to talk about the quality of knowledge and pedagogic creativity.³

Moreover, teachers who worked in the schools received insufficient salary for living in the regions. Many letters were sent to the government by these teachers. They wanted the government to

³Uchitelskaia Gazeta, (25 February 2000): p. 7.

know their problems and help them. There was evidence from a teacher's letter in the newspaper *Uchitelskaia Gazeta* as the followings:

Today the salary of a young specialist [teacher] is 250 rubles. Who can live for a whole month on this money? . . . It is very rare these days to find young pedagogues in schools. They seek happiness in other spheres . . . Educators of the Dmitrov County [Moscow region] are expressing their concern regarding the critical position the education is in . . . The situation of the educational system is catastrophic . . . The government has no funds for teachers, doctors, and children.⁴

Furthermore, the schools in the regions lacked educational instruments, such as books and computers. This means students in the regions received a different educational opportunity from students in the central area. All of these indicate that the goal of equity and access to the educational policy had not been achieved.

2. Quality and output measurement

Educators consider that equity and quality are inversely related.⁵ It means when equity rises, quality falls. On the other hand, when quality rises, equity falls. This idea also has an effect on educational standards. For example, schools with high quality have sufficient educational instruments for students, but students have to pay more than other schools. This shows that while the government tried to decentralize the educational system, schools in regional areas still suffered from poor quality education, which caused students to lack the

⁴*Uchitelskaia Gazeta*, (14 March 2000): p. 2.

⁵Joseph Zajda, *International Handbook on Globalisation, Education and Policy Research*, p. 407.

opportunity to quality education in the same way as students in the capital. Thus, these schools limited enrollment for rich people; students in a poor family had no choice like that.

Output measurement in Russian education lacked valid and reliable forms of assessment. Russian education did not have fair assessment to ensure comparability of academic performance because Russia was ethnically, culturally and geographically different from region to region. Practically, the Ministry of Education concentrated on the input and the output, but did not focus on the outcome. This means that the output measurement in Russian education did not ensure students' skills in the market economy at that time. Moreover, there was a lack of the learning process in schools because of the lack of access to resources, including new teaching materials and computer technology. Students could not search for new information from technology by individualized learning. Thus Russian educational standards could not ensure graduates' ability to work in the labor market.

3. Resource mobilization and efficiency

During the Yeltsin's period, Russia faced fiscal difficulties in the national economy. The result was that the government had to reduce Federal Government funding for education. This affected educational institutions, especially schools in the regions because the government supported fund for compulsory education to schools in the regional, and the problems remained unsolved because the government did not place its priority on education.

In addition, decentralization was not efficient and could not be further developed. Resource mobilization was still difficult. Schools did

not receive sufficient support and help in new teaching materials and equipment from the central government. The students did not have new learning technology to enhance their studies and conduct research by themselves. Thus, education was not sufficiently developed enough.

4. Market linkages

The standards of secondary and vocational education, especially vocational education, still could not respond to the market economy that was rapidly changing the country's socio-economic conditions at that time. Education could not be adapted to the changing social and economic environment in the post-Soviet.⁶ This problem was the result of the Soviet educational system because that time students who had completed compulsory education from secondary or vocational schools immediately got jobs from the job centers or were immediately sent to factories because of the labor need of the government. So, educational programs were developed without pressure from the state's job agencies.⁷ Students could continue to higher education for the need of the labor market because they believed that people with higher education would improve job opportunities. As the result, vocational education in the post-Soviet caused the most troubled part of Russian education.

Russian education after the collapse of the Soviet Union caused a major change for people in Russia, especially young people. The government used education to bring about the social change.

⁶*Ibid.*, pp. 406-408.

⁷Titma Mikk, and Tuma Nancy B, **Modern Russia**, (New York : McGraw-Hill, 2001), p. 112-130.

In addition, education was the most important way to produce their people for the market labor economy. However, it was not the same as the Soviet educational system in which schools and employers were directly linked to the workforce. On the other hand, graduates had to find jobs by themselves. It was a new thing that they faced. They believed that higher education was the best pathway for good jobs and life. So, vocational education was not a good way to good jobs or a good life anymore.

In addition, the government was not able to properly organize the educational system. They should focus on the educational inequity first, and then make the decentralized system comply with the ethnical, cultural and geographical differences in the regions. But the government was still not ready to develop Russian education to suit the market economy: as evident in problems such as the educational standards, appropriate fiscal educational funding, support for teachers, new teaching materials and training of teachers. Training, skills and resources were not appropriately provided. The government only focused on the output. Normally, they should be concerned with graduates or the outcome of education because if they had an ability to work efficiently, it would affect the national economy. After Vladimir Putin became President of Russia, there was a major reform in Russian education.

The time of President Putin was an important reform of Russian education. There were many changes in education in Russia, especially during his second term. Vladimir Putin was the second President of the Russian Federation. He came to power in May 2000. He was President for two terms of office. The first term was from 2000

to 2004. The second term was from 2004 to 2008.

General feature of the Russian education in the first term of President Putin

The economic situation of the Russian Federation began to stabilize before the beginning of the 21st century. Thus, the government focused more on education by starting planning a new comprehensive reform. They attempted to answer the big question, How would the Russian educational system be compared with those of the powerful countries?⁸ The previous attempt did not succeed. So, they changed to concentrate on educational mechanisms that would lead to educational effectiveness and efficiency. The goal was to enable students to use educational technology because students still lacked it as a means to improve their skills and competency. Moreover, students lacked self-study, creativity, tolerance, and communication skills in foreign languages.

However, the educational mechanisms in Russia still could not adapt to the innovations which the West had started.⁹ Russian education lacked most of such innovations because academics lacked experience in developing them. They did not understand the principles of these innovations but they only adopted them from the West. As the result, the adaption of innovations into Russian education did not

⁸Victor Bolotov, Elena Lenskaya and Mark Agranovich, Improving quality of education in Russia through transforming quality assurance systems [Online], 20 January 2012. Source <http://www.edu.gov.on.ca/bb4e/russiaEn.pdf>

⁹Ibid.

succeed. However, one of these innovations was successful, that was the Information and Communication Technologies reform. The government could support hardware for educational technologies, such as computers in every school, including schools in rural areas, more than before. Teachers were trained how to use them. Nevertheless, the training did not fully succeed as they had expected.

Russian education during the first term of President Putin did not succeed practically. Educational standards did not improve when compared with those of the leading countries. But this was the first time that the post-Soviet government attempted to improve the education standards to seriously compete with other countries. It means this was the significant beginning of Russian education because the previous education reform in Russia often concentrated on using education to produce their people for labor market and the market economy. The second term of President Putin was a time of important education reform in Russia because there were many changes in Russian education that moved towards better standards.

Main concept and strategic goals of the educational policy under President Putin from 2000 to 2008

The State Council of the Russian Federation has adopted the National Concept of Education in the Russian Federation. Since August 2001, President Vladimir Putin and the government approved “the concept of modernization of Russian education until 2010”¹⁰ to develop Russian education. The Government thought that “Education is

¹⁰“Russian Federation,” *World Data on Education 6th* (August 2007): 2.

becoming the major factor determining the formation of a new quality economy, and society as a whole.”¹¹ The government planned strategic educational goals to achieve this concept. There were four main strategic goals. Firstly, it was to ensure access to education and continuing education in Russia. Secondly, the government would improve education quality. Thirdly, they attempted to enhance the effectiveness of the use of material and human resources. Fourthly, it was to readjust the organization of mechanisms in public education.¹²

Before President Putin’s time, leaders did not take educational development as their priority. They concentrated more on other major problems, such as economic and political institutions. In President Putin’s time, the government believed that educational policy was a major component of the state policy of the Russian Federation because education was an essential tool to provide people with the basic rights and personal freedom. Education was also to support the development process of social and economic conditions by scientific and technical means. According to President Putin’s interview in St. Petersburg Time (31 August 2001) entitled, “Education System To Get a Financial Boost”, he realized that education was an important tool to boost the national economy, but Russian education should be rearranged to respond to the requirements of the Russian market economy as the followings:

¹¹“Quality Education for All Youth: Challenges, Trends and Priorities,” **The National Report of the Russian Federation**, (2004): 1.

¹²“Russian Federation,” **World Data on Education 6th** : 1-5.

The educational system must be readjusted to suit the needs of the labor market. The cornerstone of the state's policy is free education, but I acknowledged the growing commercial sector and called for bringing order to it. People must clearly understand where they can count on the state and where they must rely on their own resources. The private-education system must be fully transparent and people must know exactly what . . . they get for their money.¹³

Therefore, to achieve the goals of modernization of Russian education until 2010, the government planned the goals and priority tasks of the modern educational policy for Russia. There were 7 tasks as follows:

1. To strengthen the social and economic priority of education,
2. To ensure accessibility and continuity of education,
3. To preserve the breeding of education,
4. To support national characteristics and the culture of peoples of Russia with the help of education, taking account of regional and national features of various territories of Russia,
5. To develop mechanisms of state and public governance in education,
6. To increase the role and responsibility of subjects of education, legislative definition of their status,
7. To introduce educational standards and benchmarks.¹⁴

¹³Oksana Yablokova, "Education System To Get a Financial Boost," **St. Petersburg time** (31 August 2001): pp. 1-2.

¹⁴"Quality Education for All Youth: Challengers, Trends and Priorities," **The National Report of the Russian Federation**: 1.

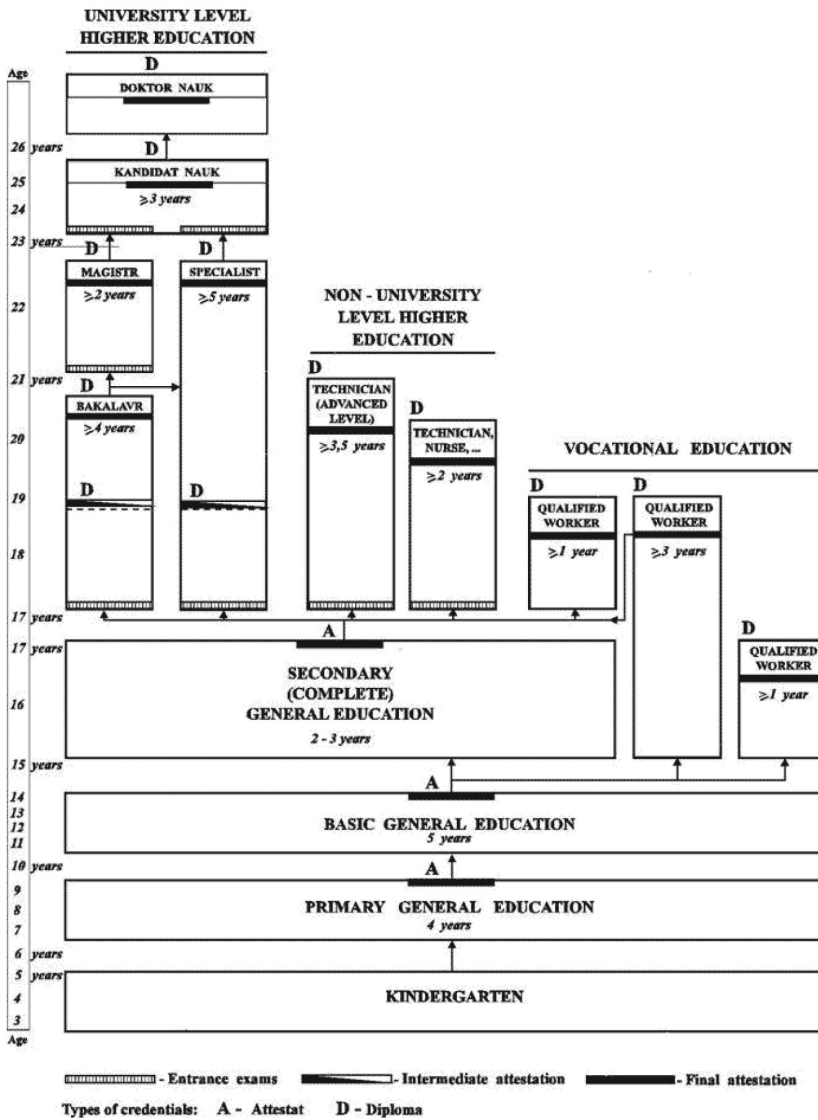

These tasks show that President Putin was concerned to solve educational problems from the failure of educational reform in the past, especially the case of unequal accessibility in education and lack of support for schools in regional areas. Moreover, President Putin tried to develop education that suited Russia and the trends of modernization. He was the first Russian leaders who realized the importance of the educational cooperation with the international community.

Administration of the educational system in the Russian Federation has been in the Ministry of Education and Science, which was a new name adopted in 2004 (formerly it was the Ministry of Education). Responsibility of the new Ministry of Education and Science was 1) to develop the national policies and regulations in the branch of education, research, innovation and technology and 2) to control and coordinate the activities between the Federal Service for Supervision in Education and Research and the Federal Service for Education.¹⁵

Before 2008, the Russian Federation was comprised of eighty-nine administrative areas. There were oblasts, krays, okrugs, two autonomous cities (Moscow and St. Petersburg), and autonomous republics. Each kind of administrative areas had different structure in territorial bodies. Moreover, administrative areas were divided by the characteristics of individual regions, such as society, culture and economy. Therefore, the educational management in Russia was provided by the different kinds of administrative areas, such as departments in Moscow and St. Petersburg, offices of local administration in oblasts, ministries in autonomous republics, and committees for education in kray.

¹⁵“Russian Federation,” **World Data on Education 6th** : 1-5.

Structure of the Russian Educational System

The Constitution of Russian Federation, Rights and Freedoms of Man and Citizen and the Law on Education guarantee that citizens have the right to free and accessible basic general education.¹⁶ So, the government separated the tasks of the educational policy to local authorities. Each local authority had many responsibilities to manage, but the major responsibilities of local authorities were to develop and distribute educational instruments in accordance with the educational policy of the federal government. Local authorities had to suitably manage the educational fund allocated by the Federal government to schools in their areas, which had their own specificities.

The educational system in Russia which is based on World Data on Education 6th edition¹⁷ into is divided into four major parts: pre-school education, primary education, secondary education, and higher education.

1. Pre-school education

Pre-school education was provided to children who were three to six or seven years old. This part was not compulsory education. It depended on the decisions of children's parents to enroll. The pre-school education had two types: nursery and kindergarten.

The basic program was to develop children's abilities which consisted of education, health protection, and physical education. In addition, the educational program was to develop mental and artistic capabilities of children by games and activities, which included

¹⁶Constitution of the Russian Federation [Online], 15 July 2012. Source <http://www.constitution.ru/en/10003000-03.html>

¹⁷“Russian Federation,” *World Data on Education 6th* : 7-20.

teaching design drawing, mathematics, music, and speech development. Physical training was the most focused aspect of teaching children. The program helped to develop children's imagination that might be useful to their life and studying later.

2. Primary education

Primary education was a part of compulsory education. Children who were six or seven years old had to enroll in primary education. This part covered three to four years. The aims of the primary education were to develop children's abilities which included basic reading, writing, counting skills, and academic abilities. In addition, there were aims to develop children's mentality in terms of self-control and educational activities, reasonable thinking, speech and behavior, culture, a healthy lifestyle, and basic personal hygiene.

The main learning areas in the primary education were the Russian language, languages and literature, mathematics, social studies, physical education and sports, art, technology, and natural sciences. In addition, in 2004 there was a new subject,¹⁸ which was an environmental study. The aims of this subject were to instill the right attitude towards the social environment and nature in children, and to provide them with fundamental knowledge of democracy and human rights. It was the first time that the government aimed to give the understanding of democracy to children. This means President Putin began to be concerned about people's understanding of human rights and knowledge of democracy in Russian society.

¹⁸*Ibid.*, pp. 7-20.

3. Secondary education

After four years of compulsory education or primary education, students had to continue their study on the basic secondary level. The basic secondary education covered five years. This means that compulsory education in Russia amounted to nine years. All of nine years of compulsory education were free education. *World Data on Education*, 6th edition, which presents the Russian educational process shows that the major aims of basic secondary education were “to provide favorable conditions for the moral, intellectual, cognitive, physical and emotional development of the individual and for his/her realization, and integration into the society and the national and world culture.”¹⁹

When students completed the basic secondary education, they had to pass a final exam and then they would obtain a Certificate of Basic General Education. After that, students could choose to enter secondary complete general education, basic vocational education, or middle level professional education. Students who chose to study secondary complete general education had to study for two or three years. After students finished secondary complete general education, they had to pass a final examination (State Final Attestation) to receive a Certificate of Secondary Complete General Education. After September 2007, Secondary Complete General Education was included into the compulsory education. So the compulsory education has been eleven-year education in Russian since 2007.²⁰

¹⁹*Ibid.*, pp. 7-20.

²⁰Ministry of Education and Science of the Russian Federation [Online], 15 July 2012. Source <http://eng.mon.gov.ru>

Basic vocational education, which was the first level of vocational education, was offered in vocational secondary education schools and professional lyceums. After students finished nine years of general education, they could choose to take a vocational program for one to two and a half years or a program combining vocational and general education that was offered at professional lyceums, for three to four years. In addition, after students who finished eleven years of secondary general education, they could choose a vocational program for one to one and a half years. The development of education in the Russian Federation in 2001 and Educational system in Russia in 2004 by the Ministry of Education show that seven state standards of basic vocational education usually include:

1. A list of professions and occupations,
2. The compulsory components for specific professions and occupations as well as for specific subjects,
3. A sample curriculum,
4. Standard parameters for assessing the quality of education,
5. A set of tests for assessing the knowledge and skills of education,
6. Procedures for verifying if the knowledge and skills of students meet the requirements,
7. Requirements for educational staff and instructors.²¹

²¹Ministry of Education, "Educational system in Russia," **National report of the Russian Federation, International Conference on Education 47th** (2004).

In addition, there was another choice to study in a vocational program for students who completed secondary general education. It was middle level professional education (or Non-university higher education), which was provided in institutions of vocational training, These institutions covered three to five years of vocational and general education, or two to three years of a vocational program, or one year of an advanced training program, which was offered by colleges only. Students were awarded an appropriate diploma of middle level professional education (from their technical institutions, professional institutions, and colleges) and a professional title after completed the program. Students who completed an advanced technical training course at a college would receive the professional title of a senior technician. Admissions to the professional education institutions required competitive entrance examinations.²²

The main object of middle level professional education was to train students to be middle level professionals in many fields, such as accountants, technicians, nurses, clerks, laboratory technicians, teachers in pre-school and primary schools, and work managers. However, these programs only trained students to be professional, but they had to find a job by themselves. It differed from vocational education in the Soviet period because institutions of vocational education were directly linked to factories. Graduates had a job after graduating from institutions. Therefore, there were problems of unemployed graduates because they could not find a job in the Russian Federation.

²²Nordic Recognition Network (NORRIC), “The education system in Russia,” NORRIC and the Danish Centre for Assessment of Foreign Qualifications (ENIC/NARIC), (February 2005).

4. Higher education

Higher education was provided in universities, higher education institutions, and academies. There were programs which covered two years to award a diploma to those who completed basic higher education. In addition, there were bachelor's degree programs for a minimum of four years and specialist's degree programs which covered five to six years for a specialist's diploma/degree. Graduates from bachelor's degree programs could continue to study for a master's degree for two years. Specialists from specialist's degree programs would get access to doctoral studies. Programs of doctoral degree were offered at two levels: postgraduate courses and doctoral studies. Postgraduate courses covered three years after the master's or specialist's degree to receive the degree of candidate of sciences (kandidat nauk), which is equivalent to a Ph.D. Doctoral studies led to the degree of doctor in science (doctor nuak), which is higher than Ph.D.

Bachelor's degree programs and master's degree programs, which were introduced at the beginning the 1990s, were divided into study areas and study fields, while specialist programs were divided into professional specialties.

Admission to higher education in Russia was based on the certificate of secondary education and the certificate of the results of the Unified National Exam (UNE), which has been introduced since 2001. Graduates could apply to several different universities and non-university institutions in Russia.²³

²³Ibid.

Institutions of higher education in Russia had three types. Firstly, it was the university. A university emphasized the development of education, science and culture. Students must study integrated fields in natural science, humanities, science, technology and culture they were interested in. Secondly, it was the academy which emphasized the development of education, science, culture in the same way as a university. The difference between a university and an academy was the latter focused on the fields of study that emphasized only a specific study of science, technology and culture, not integrated in scope. Thirdly, it was the institution. Institutions in Russia were independent or part of a university or an academy. Students must study technical education in science, technology and culture. Institutions emphasized the teaching in the fields of vocation.

To achieve the modernization of Russian education, the government supported international educational in the form of the cooperation between Russia and other countries, especially European countries and the Commonwealth of Independent States (CIS). The primary goal for the development of the international educational cooperation was to create a complete system of links among nations in education and in providing education services. The government used the international educational cooperation to link Russian education to the international educational community to develop educational standards, as well as cooperation to develop and understand innovative programs and participation in the international projects. In addition, the government expected the international academic mobility of Russia to prepare highly skilled specialists for foreign countries, and expanded the international academic exchanges.

In 2002, President Putin and the government approved a plan to prepare national staffs for foreign students in the Russian educational establishments. More foreign students were accepted to study in technical schools and higher institutions in Russia to increase the number of students from the CIS in the Russian higher institutions, to develop cooperative activities between Russia and national educational establishments, to help Russian students in foreign educational institutions to complete their programs.²⁴

First of all, the Russian Federation cooperated with international organizations, such as the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), the Council of Europe, the Commission of the European Community, and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). Since 2003 the Russian Federation has joined the Bologna Process. All these activities represent efforts to achieve the most important reforms in Russian education during President Putin's period.

The Bologna Process is a series of ministerial meetings and agreements on educational cooperation in European countries to guarantee standards and quality of higher education in participating countries. The process has created the European Higher Education Area. The Bologna Process was established by the signing of Education Ministers from 29 European countries in 1999 at the University of Bologna in Italy. Since 1999, there have been 47 countries participating in the Bologna Process.²⁵

²⁴“Quality Education for All Youth: Challenges, Trends and Priorities,” **The National Report of the Russian Federation**: 27.

²⁵Bologna Process [Online], 30 July 2012. Source http://en.wikipedia.org/wiki/Bologna_Process

The Bologna Process is a response to internationalization and globalization challenges in the technological era. The goals of the Bologna Process are to easily mobilize people in participating countries for higher education and labor force, to attract many people from non-European countries to come to study and/or work in Europe, to ensure the further development of Europe from European Research Area with high-quality advanced knowledge.

Russia joined the Bologna Process because the government aimed to increase the efficiency of the higher educational system, and to harmonize the higher educational system with European tendencies. The government also intended to promote the concept of applied studies that provided practical skills, which are related to the labor market.

The government had hidden agendas that were expected to yield other results after its participation in the Bologna process. Firstly, it expected contributions to the democratic development in the country because the participation seemed to offer more open educational opportunity for students and to exchange knowledge among Europeans and other nations. Secondly, the government thought that the participation could support economic recovery in Russia because free and convenient mobilization of study and labor force among participating countries of the Bologna Process would increase an opportunity to have common labor market with Europe. Thirdly, the participation promoted the value of European integration. Fourthly, it created more active steps leading to integration into European educational community, so Russia could develop its educational quality to be of higher standards as that of the European countries through the

Bologna Process.

The Ministry of Education and Science planned activities from 2005 to 2010 to implement Bologna Process objectives in Russia. There were five objectives in the development of a higher education system which are in line with the Bologna Process principles as follows:

1. Development of higher education professional programs based on two- level degree structures

2. Analysis and introduction of the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) as a compatible system

3. Introduction of the Diploma Supplement, compatible with the standardized one developed within the framework of the Bologna Process

4. Creation of the system of recognition of credentials between the Russian Federation and other signatory countries of the Bologna Declaration

5. Enhancing academic mobility of students, faculty, and staff²⁶

Although there were limitations to the achievement of the objectives in a higher education system which were developed in line with the Bologna Process principles: geographical span of the Russian Federation, the degree of financial and legislative support available, and the difficulty of overcoming existing tradition in higher education, the participation in the Bologna Process of the Russian Federation was necessarily good for Russian education. The study shows that the

²⁶Yulia Shumilova, "Implementation of the Bologna Process in Russia: Tomsk Polytechnic University as a case model," (A Thesis Submitted to the Department of Management Studies University of Tampere, May 2007) pp. 69-72.

participation in the Bologna Process was a major tool for Russia to approach international standards because the world community thought Russian higher education was absolutely not transparent and not ready enough to compete internationally.

Analysis: educational reform of the Russian Federation in the post-Soviet period

Russia was facing a pressing situation, which directly influenced changes in its political and economic policies. At that time, the democratic system and capitalist economy represented dominant global trends. Therefore, the presidents and their governments of the Russian Federation changed a national policy resulting in the adoption of the democratic system and capitalist economy from the global trend at that time and tried to appropriately adapt these systems to Russia. Education has been playing a major role in completely changing society.²⁷ It means education was a national method to educate people for serving the state in the future.

As the result, educational policies of the Russian Federation in the post-Soviet period were adjusted to conform to the national goal of adjusting the country to suit the global trend. There are four points of main goals in educational policies.

²⁷Tatiana Kholostova, "Problems in Today's Russian Education System," *The journal of Education* 188 (2009): 63-72.

Firstly, educational policies focused on equal access to information because the government in the Soviet time limited information and news. The access to information was the first important step towards democracy in the country. Thus, the government planned equal access to information as an urgent priority after the Soviet Union had collapsed. The government tried to provide technological instruments for this purpose in schools and institutions in both central areas and rural areas.

Secondly, according to the Constitution of Russian Federation, everyone shall have the right to education. The basic general education shall be free of charge. Parents or persons in law parents shall enable their children to receive a basic general education.²⁸ This shows that although the Russian Federation has adopted democratic system and capitalist economy to Russia, the government still gives opportunity on education to people almost same as the Soviet time. After basic general education, the government has given scholarships to students who can pass examination for receiving scholarship to study on the next levels.²⁹ Moreover, the compulsory education increased levels from nine years (primary general education and basic general education) to eleven years (included secondary general education) in 2007. All of this shows that the government supported people to complete high qualification in education to develop them for the market labor.

²⁸Constitution of the Russian Federation [Online].

²⁹“Russian Federation,” **World Data on Education 6th** : 8.

Thirdly, one of educational policies paid attention to using of information technologies and innovative sources of knowledge, because technology is the most important learning method of the 21st century. Moreover, President Vladimir Putin and his government developed the concept of modernization of Russian education, which was impossible without supporting technology. The government tried to expand technology to schools and institutions, though this objective was not fully achieved in the rural areas of the Russian Federation.

Fourthly, the government under President Vladimir Putin focused on the idea of borderless education. This goal was achieved by Russia's participation in the Bologna Process in 2003. It shows that the government paid attention to international educational cooperation. This cooperation not only helped to improve Russian educational standard to the international level, but it also promoted mobility of study and work between Russia and the European countries. The government expected that these would help to develop the quality of the labor market in Russia and international business between Russia and European countries.

Russian education had to involve with a way of the national policy, which was dependent on the global trends and leader's vision. This means that, at that time, the world trend was the most important factor determining Russian politics and economy. In addition, education was a necessary method to develop people or human sources to serve the state. Therefore, educational policy was changed to conform to the national policy of the Russian Federation at that time.

According to *Problems in Today's Russian Education System* by Tatiana Kholostova, who examined important relationship between

education and society in Russia, “Education is a primary source of cultural values, reflecting the interests and expectations of society. In turn, society has a profound influence on the educational process, considering it as a means of developing the social environment.”³⁰ Thus, the study shows that education and society cannot be separated.

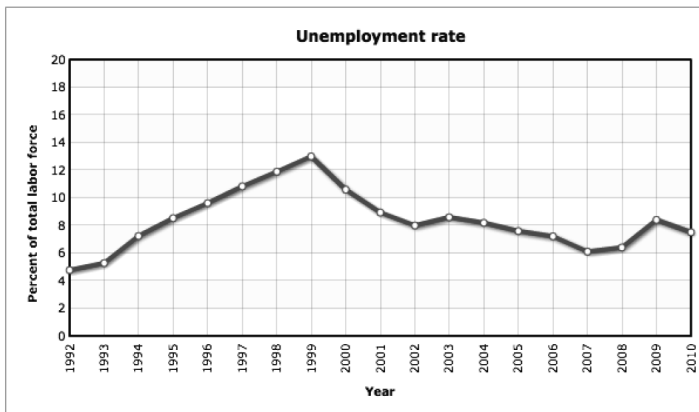
In addition, educational reform focused on using of technology and borderless education. It means that the government did not only attempt to open society in Russia for people, but they also supported the study abroad to gain worldwide knowledge. It also supported international business for Russia. Therefore, educational reform of the Russian Federation affected social and economic development in country in response to the needs of state at that time. However, this education reform did not achieve all objectives of the educational policy due to two important problems: decentralization of educational organization in rural areas and educational financing. Thus, although educational reform of the Russian Federation could respond to the needs and trends of the time, it did not achieve all objectives set for it.

Conclusion

Russia was significantly influenced by the global trends of education in the twenty-first century. In other words, educational reform in Russia is a way in which it has adapted itself to these trends.

³⁰Tatiana Kholostova, “Problems in Today’s Russian Education System,” **The journal of Education** 188 : 63-72.

A comparison of Russian education in the Soviet and post-Soviet time has found that education in the Soviet time was geared towards a direct response to the needs of the national economy. Everyone gained education, and after graduation obtained a job; that is, working for the Soviet Union. So, the Soviet government determined the types and number of jobs the government needed. During the post-Soviet time, graduates must find jobs by themselves. Hence, if unemployment increases, the country will face an important problem that will adversely affect the economy.

Source: http://www.indexmundi.com/russia/unemployment_rate.html

Russia Unemployment Rate

It is clear from the figures of the unemployment that, after the Soviet Union collapsed in 1991, unemployment gradually increased, but it slightly went down since beginning of President Vladimir Putin's period with his Russian educational reform. This shows that after Russian education was no longer linked to jobs in government agencies

and factories, Russia faced a problem of increasing unemployment. However, the development of educational quality through educational reform under President Vladimir Putin succeeded in reducing the unemployment rate in Russia, though the country will lack workforce in some branches that are crucial for its development goals. So, it would possibly cause many companies in certain branches in Russia to set up their own institutions to produce the personnel they need in the future.

Nevertheless, the researcher has found that educational reform in the Russian Federation could respond to political and economic pressures the country was facing. These included the world trends, particularly the pressure of democratization and the dominance of the capitalist economy, which were the main factors influencing the decision of the leaders of the Russian Federation in initiating educational reform policy.

Russia is the largest country in the world in terms of land area. The different parts differ in terms of weather and geographical conditions. The problem it faces is that it has a poor quality of administrative decentralization for whole country. The government could not equally distribute educational instrument both of learning and teaching for all. So schools in the rural areas have had poorer educational quality than urban areas. This problem clearly reflects a poor administrative decentralization and that of educational financing. This is partly the reason why the goals of educational reform have not been fully attained.

Government Function	Federal Budget (%)	Regional Budgets (%)	Local Budgets (%)
Education (total)	22	26	52
<i>Preschool</i>	1	16	82
<i>Primary and secondary</i>	1	21	78
<i>Vocational</i>	28	69	2
<i>Retraining and continuous</i>	53	44	3
<i>Higher</i>	95	5	0

Note: Extra-budgetary Funds are included.

Source: De Silva and others (2009).

Expenditures on various Levels of Education by Tier of Government as a Percentage of Total Expenditures

The degree of regional inequalities in educational spending depended on a particular level of education that was financed mostly through the federal, regional, or local (municipal) budget. As seen from the table of the expenditures on various levels of education by tier of government as a percentage of total expenditures, 82 percent of preschool education was financed through local budgets. It means that poorer regions would be more disadvantaged in their capacity to finance preschool education than richer regions. On the other hand, 95 percent of higher education is financed from the federal budget. Therefore, there was a problem of poor administrative decentralization because the most important problem was educational financing.

Actually, Russia has a large population that can develop the country if this human resource is properly developed through education. If the Russian government succeeds in solving these

problems, Russian education will be able to produce high quality people to further develop the country, making it more economically powerful. In addition, the researcher has found that Russian education after 2008 has been better developed, and this is reflected in the gradual decrease of the unemployment rate in Russia. Therefore, tendency of Russian education for the future will be better than before, if the government aims to solve a poor administrative decentralization and the problem of educational financing as its top priorities.

สิทธิมนุษยชนและระบบศาลของรัสเซียกับกระแสโลก Human Rights and Judiciary of Russia in Global Perspective

ส.ต.อ.ชูชีวรรณ ตมิศานนท์

Pol.Capt.Choocheewan Tamisanont

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอภาพรวมของการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย เช่น การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ การประกันสิทธิในการได้รับการปกป้องโดยกระบวนการทางศาล เป็นต้น และนำเสนอให้เห็นภาพรวมของกลไกในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยองค์กรศาลแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และระบบศาลแห่งสหพันธรัฐรัสเซียภายใต้หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลอากรบิตรัชหรือศาลพาณิชย์ เป็นต้น พร้อมนำเสนอมุมมองของสหพันธรัฐรัสเซียกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศซีเรีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับการทำงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่อประเด็นการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป

คำสำคัญ: สิทธิมนุษยชน ระบบศาล รัฐธรรมนูญ รัสเซีย กระแสโลก

AN ABSTRACT

This article proposes to present the general overview of legal method for ensuring human rights protection according to the provision of Constitution of the Russian Federation 1993. Following example states that ensuring the fundamental rights of human dignity, ensuring the right of medical healthcare, freedom of public assembly, ensuring the right of the judicial protection etc. To study about the legal measure for protection the human rights by court of the Russian Federation. In order to get to know the structure, authority, duties and system of the court of the Russian federation under the provision of Constitution, such as Constitutional Court of the Russian Federation, Supreme Court of the Russian Federation, Supreme Arbitrazh (Commercial) Court of the Russian Federation etc. Therefore, To propose the general overview of Russian Federation with political changing in Syria. In order to get to know and prepare the guideline for comparative study for the benefit of the government, government sector or government officials for the issue of human rights protection.

Keywords: Human Rights, Judiciary, Constitution, Russia, Global Perspective

ลัทธิมนุษยชนและระบบศาลของรัสเซียกับกระแสโลก

ร.ต.อ.ชูชีวรรณ ตมิศานนท์*

1. บทนำ

รัสเซียเป็นอีกประเทศหนึ่งในโลกนี้ที่อาจกล่าวได้ว่าเปรียบเสมือนดังเมืองในสายหมอก ซึ่งหลายๆ ท่านอาจยังคงมองภาพรัสเซียว่าเป็นประเทศที่ยังคงเป็นคอมมิวนิสต์ หรือเป็นประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการ ทว่าความจริงแล้วในปัจจุบันหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะรัสเซียเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยประเทศหนึ่งที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ประกอบกับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองปกครองและเศรษฐกิจไปจากอดีตค่อนข้างมาก จึงเป็นอีกประเทศหนึ่งในโลกที่เราควรหันมาให้ความสนใจมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การทหาร หรือกิจการด้านความยุติธรรมของประเทศรัสเซีย ทั้งนี้เพราะหากพิจารณาย้อนหลังไปไม่นานจะพบว่ามีการรวมกลุ่มการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่เรียกว่าบริกส์ (BRICS) ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และสหภาพแอฟริกาใต้ กลุ่ม BRICS มีความมุ่งหมายที่จะวางรากฐานเศรษฐกิจของโลก ในฐานะเป็นตัวแทนประเทศกำลังพัฒนา ที่มีบทบาทนำในสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อทำให้การตัดสินใจขององค์กรเหล่านี้เป็นประชาธิปไตย และสมาชิกกลุ่มจะร่วมมือกันอย่างแข็งขันเพื่อแก้ไขวิกฤตการเงินและปัญหาอื่นๆ ของโลก ครั้งหนึ่ง

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองสารวัตรกลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 3 กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ประเทศรัสเซีย (โดยทุนรัฐบาลรัสเซีย)

กลุ่มนี้ได้ออกแถลงการณ์ภายหลังการประชุมระบุว่า สมาชิกกลุ่มต้องการให้มีความเป็นประชาธิปไตย และความยุติธรรมบนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งต้องการให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านความมั่นคงทางพลังงาน และความมั่นคงด้านการผลิตอาหารเพื่อความมั่นคงของโลก

ประเทศรัสเซียหรือสหภาพโซเวียตในอดีตนั้นเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่มาก และจำนวนประชากรก็มากตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น การปกครองคนหมู่มากจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเข้ามาเป็นเครื่องมือในการบังคับใช้ ในอดีตก่อนที่สหภาพโซเวียตจะล่มสลายไปนั้น กฎหมายก็คือคำสั่งของผู้ปกครองแผ่นดิน หรือคำสั่งของรัฐบาลาธิบดี ซึ่งจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนั้น ผู้ปกครองแผ่นดินหรือรัฐเท่านั้นที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) และก็มีอำนาจในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจ (Checks and Balances of Powers) ในเวลาเดียวกันด้วย แต่หลังจากที่สหภาพโซเวียตได้ล่มสลายไปแล้ว ประเทศรัสเซียเองก็ได้ผ่อนปรนหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดต่างๆ ไปมาก แต่ก็ยังคงมีเอกลักษณ์ของความเป็นประเทศรัสเซียอยู่นั่นเอง¹ หลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปี ค.ศ. 1993 ที่ต้องทำให้สหภาพโซเวียตล่มสลายไปนั้น ประเทศรัสเซียก็ได้มีการทำประชามติและยอมรับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเรียกว่ารัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจะแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่ 1 เป็นบทหลักหรือบททั่วไป (ภายในมี 9 บทย่อย) และส่วนที่ 2 เป็นบทเฉพาะกาล โดยในส่วนของสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิพลเมืองของชาวรัสเซีย ได้บัญญัติรับรองคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย มาตรา 2 ว่า “สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และพลเมืองนั้นถือเป็นสิทธิและเสรีภาพที่มีค่าสูงสุด และการให้การปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวนี้ต้องเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องควบคุมดูแล”²

¹<http://old.sakharov-center.ru/projects/sambo/sambol1202.htm>

²Конституция РФ от 12 декабря 1993 г.

2. การให้หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย

สืบเนื่องมาจากการให้หลักประกันการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียมาตรา 2 ที่ว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และพลเมืองนั้นถือเป็นสิทธิและเสรีภาพที่มีค่าสูงสุด และการให้การปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวนี้ต้องเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องควบคุมดูแล ยิ่งไปกว่านั้น รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียยังได้ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพลเมืองชาวรัสเซีย ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสิทธิมนุษยชนหลายประการด้วยกัน เช่น การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ การประกันสิทธิในการได้รับการปกป้องโดยกระบวนการทางศาล เป็นต้น

2.1 การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รากฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในประเทศรัสเซียนั้นมีที่มาจากหลายประการด้วยกัน ประการแรก มีที่มาจากสิทธิในชีวิตและร่างกาย (Rights to Life) ซึ่งเป็นสิทธิที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และเป็นสิทธิของบุคคลที่มีอยู่ในสภาวะธรรมชาติ สิทธิในชีวิตและร่างกายจึงไม่อาจพรากไปจากบุคคลได้ แต่ในทางตรงกันข้ามอาจทำให้ได้รับหลักประกันมากขึ้นโดยบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ การที่ถือว่าสิทธิในชีวิตและร่างกายเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นเพื่อเป็นการเคารพในชีวิตและร่างกายของบุคคลจึงจำเป็นต้องเคารพในขอบเขตของบุคคลอื่น และด้วยเหตุนี้ สิทธิในชีวิตและร่างกายจึงเป็นรากฐานอันสำคัญของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ประการที่สอง มีที่มาจากสิทธิในความเสมอภาค (Rights to Equality) สิทธิดังกล่าวเป็นการแสดงว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น มนุษย์ทุกคนควรได้รับการปฏิบัติโดยเสมอภาคกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย สถานะของบุคคล หรือกรณีอื่นใดจึงไม่สามารถกระทำได้

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียได้บัญญัติถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในมาตรา 21 ความว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยรัฐ โดยไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้สิทธิดังกล่าวเสื่อมค่าลงไปได้”³ ดังนั้นทำให้เห็นได้โดยหลักการแล้วว่ารัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงได้มีการบัญญัติรองรับสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยการตีความคำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงเป็นประเด็นที่น่าสนใจอยู่มาก เพราะในทางปฏิบัติแล้ว แม้สหพันธรัฐรัสเซียจะได้อำนาจการตีความชอบเขตของคำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ว่ามีความหมายกว้างไกลเพียงใด และเพราะเหตุใดจึงยังคงมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวอยู่เสมอ

จากรากฐานความเป็นมนุษย์ดังกล่าวจึงส่งผลให้มีการพัฒนาตีความสถานะของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่น่าสนใจหลายกรณีด้วยกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแนวทางการตีความศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับประเทศเยอรมนี พบว่ารัฐธรรมนูญเยอรมันได้อำนาจการตีความเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในมาตรา 1(1) ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่อาจถูกล่วงละเมิดได้ อำนาจอธิปไตยทั้งหลายผูกพันที่จะให้ความเคารพและให้ความคุ้มครองต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” โดยศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันได้วินิจฉัยวางหลักไว้ว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประเภทหนึ่ง ที่ผูกพันอำนาจอธิปไตยทั้งหมด⁴ ซึ่งหมายความว่าทุกหน่วยงานของรัฐ หรือทุกองค์กรของรัฐต้องเคารพและคำนึงถึงสิทธิดังกล่าวอยู่เสมอ

2.2 การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐ

สิทธิในการได้รับการบริการด้านสาธารณสุขก็ถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองจากรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียซึ่งปรากฏตามความในมาตรา 41

³ Конституция РФ статья 21 «Достоинство личности охраняется государством.

Ничто не может быть основанием для его умаления».

⁴ บรรเจิด ลิงคนตี, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพฯ, วิญญูชน: 2555), น. 122.

กล่าวคือบุคคลทุกคนจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยที่การรักษาพยาบาลและการบริการสาธารณสุขชุมชนนั้น รัฐต้องมีหน้าที่ส่งเสริม การปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน และให้รัฐเป็นผู้รับผิดชอบด้านค่าใช้จ่ายด้วย พร้อมกับส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมกับการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชนเท่าที่จะกระทำได้ด้วย⁵

ในปัจจุบัน ประเทศรัสเซีย มีการจัดการระบบประกันสุขภาพ โดยให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิ รวมถึงสนับสนุนงบประมาณในการให้บริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง แต่เนื่องจากประเทศรัสเซียมีจำนวนประชากรค่อนข้างมากจึงเป็นผลให้การบริการในโรงพยาบาลของรัฐยังคงไม่สะดวกสบายเพียงพอ ดังนั้น รัฐจึงสนับสนุนให้มีบริษัทเอกชนเข้าช่วยในการบริหารจัดการ โดยอาจจะได้รับงบประมาณช่วยเหลือจากรัฐในบางส่วน ซึ่งโรงพยาบาลเอกชนหลายแห่งก็มีระบบการจัดการค่อนข้างดี มีระบบให้ความช่วยเหลือแบบฉุกเฉินซึ่งเตรียมพร้อมปฏิบัติตลอด 24 ชั่วโมง และสามารถเรียกใช้ได้ทันที ส่วนในโรงพยาบาลเอกชนมีขีดความสามารถของการให้บริการ คือต้องมีผู้ที่ได้รับบริการเกิน 1 ชั่วโมงให้น้อยที่สุด ที่น่าสนใจคือแผนกผู้ป่วยฉุกเฉิน ซึ่งมักจะมีผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ บางคนมีอาการบาดเจ็บเล็กน้อยก็มักไว้วางใจพูดจาไม่รู้เรื่อง ทางโรงพยาบาลจะจัดคนเหล่านี้ไปพักไว้ที่ห้องห้องหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเหมือนห้องขัง นอกจากนี้ยังมีบริการห้องพิเศษซึ่งเป็นราคาที่ค่อนข้างแพงพอ

⁵Конституция РФ Статья 41 «(1) Каждый имеет право на охрану здоровья и медицинскую помощь. Медицинская помощь в государственных и муниципальных учреждениях здравоохранения оказывается гражданам бесплатно за счет средств соответствующего бюджета, страховых взносов, других поступлений; (2) В Российской Федерации финансируются федеральные программы охраны и укрепления здоровья населения, принимаются меры по развитию государственной, муниципальной, частной систем здравоохранения, поощряется деятельность, способствующая укреплению здоровья человека, развитию физической культуры и спорта, экологическому и санитарно-эпидемиологическому благополучию; (3) Сокрытие должностными лицами фактов и обстоятельств, создающих угрозу для жизни и здоровья людей, влечет за собой ответственность в соответствии с федеральным законом».

สมควร แต่ความหรรษาและความสะดวกสบายไม่เหมือนอย่างเมืองไทย เพราะเป็นแค่ห้องธรรมดา มีตู้เย็น เตียง ห้องน้ำ และอาหาร โดยห้องพิเศษในโรงพยาบาลจะมีอยู่แค่ 10% เท่านั้น ซึ่งเขาก็จะเก็บเงินจากห้องพิเศษไปเป็นค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาล คนที่ไปใช้บริการห้องพิเศษมักจะเป็นคนที่มีฐานะดี แต่ในอนาคตโรงพยาบาลต่างๆ เหล่านี้จะค่อยๆ มีการให้บริการห้องพิเศษกันมากขึ้น เพื่อนำเงินไปหมุนเวียนใช้เลี้ยงเจ้าหน้าที่ได้ เวลานี้รัฐบาลยังจ่ายเงินอุดหนุนให้โรงพยาบาลอยู่ประมาณ 35% และจะค่อยๆ ทยอยลดลงไป ฉะนั้น โรงพยาบาลเหล่านี้ก็ต้องหาแนวทางพึ่งตนเองให้ได้เพื่อความอยู่รอดต่อไปในอนาคต⁶

กรณีดังกล่าวอาจเปรียบเทียบกับได้กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 51 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” มาตรา 51 วรรคสองบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐ ซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ” และมาตรา 51 วรรคสามบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และทันต่อเหตุการณ์” ประกอบกับ มาตรา 80 ซึ่งได้บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ ... (2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ อันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย”

⁶http://www.thaipost.net/index.asp?bk=tabloid&post_date=17/Apr/2548&news_id=105662&cat_id=220400

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทบาทของ รัฐที่พึงกระทำให้แก่ประชาชนในด้านการรักษาพยาบาลหรือการสาธารณสุข ค่อยๆ พัฒนาจากแนวทางบทบัญญัติที่รัฐพึงทำให้ประชาชน ไปเป็นบทบัญญัติใน เรื่องสิทธิของคนไทยในการสาธารณสุขในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้เอง ซึ่งถ้า พิจารณาจากบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ารัฐมีหน้าที่จะต้องให้ บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน 4 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง รัฐจะต้องดูแลประชาชนให้ได้รับบริการทางสาธารณสุข โดยทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง ถ้าประชาชนเป็นผู้ยากไร้ รัฐพึงให้บริการด้านสาธารณสุข โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ประการที่สาม รัฐพึงส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนได้มีส่วนร่วมในบริการ สาธารณสุขด้วยเท่าที่จะทำได้

ประการที่สี่ การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายถือเป็นหน้าที่ของ รัฐต้องทำโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และทันต่อเหตุการณ์

2.3 เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ การชุมนุมโดยสงบและปราศจาก อาวุธเป็นเสรีภาพที่ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียไว้ใน มาตรา 31 ซึ่งกล่าวว่าประชาชนแห่งสหพันธรัฐรัสเซียมีสิทธิในการชุมนุมโดย สงบปราศจากอาวุธและไม่มีการเคลื่อนไหว เป็นต้น⁷ โดยที่กฎหมายว่าด้วย เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบนี้ รัฐบาลแห่งสหพันธรัฐรัสเซียได้บัญญัติไว้ให้ สอดคล้องกับหลักกฎหมายสากลต่างๆ เช่น (1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชนของสหประชาชาติ ค.ศ. 1948 มาตรา 20 (1) ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลทุกคน มีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุมและสมาคมโดยสงบ” (2) กติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ข้อ 21 บัญญัติว่า

⁷ Конституция РФ статья 31 “Граждане Российской Федерации имеют право собираться мирно, без оружия, проводить собрания, митинги и демонстрации, шествия и пикетирование.”

“สิทธิในการชุมนุมโดยสงบย่อมได้รับการรับรอง การจำกัดการใช้สิทธินี้จะกระทำมิได้ นอกจากจะกำหนดโดยกฎหมาย และเพียงเท่าที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ หรือความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของสังคม การสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น” และ (3) อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 11 บัญญัติว่า “เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม รวมถึงการเข้าร่วมในเขตการค้า จะถูกจำกัดมิได้ ทั้งนี้ นอกจากกฎหมายจะบัญญัติไว้ และเพียงเท่าที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย” เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมดังกล่าวนี้ หากเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายไทยในปัจจุบัน ก็เห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการบัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมไว้ในมาตรา 63 (2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่การใช้สิทธิในการชุมนุมที่กำหนดรับรองไว้ในระบบกฎหมายไทยนั้นยังไม่มี ความชัดเจนเท่าใดนัก

2.4 การประกันสิทธิในการได้รับการปกป้องโดยกระบวนการทางศาล

มีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรก องค์การศาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรหลักในการตรวจสอบความผูกพันเชื่อมโยงระหว่างสิทธิและเสรีภาพของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารว่าได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งขัดต่อสิทธิเสรีภาพหรือไม่ ประการที่สอง องค์การศาลต้องผูกพันกับสิทธิเสรีภาพ กล่าวคือ ศาลเองก็ไม่อาจละเมิดสิทธิเสรีภาพได้ในกรณีที่ศาลได้ใช้อำนาจมหาชนในการวินิจฉัยข้อพิพาท

การประกันสิทธิทางศาลในภาษารัสเซียเรียกว่า *судебная защита* ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 46 ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย อันถือเป็นหัวใจของหลักนิติรัฐ เพราะเป็นการที่รัฐได้แสดงว่ารัฐยอมรับความเป็นอิสระของศาล⁸ ในการเข้าไปควบคุมตรวจสอบการกระทำต่างๆ ของรัฐว่าเป็นการละเมิดสิทธิ

⁸Конституция РФ статья 46 “Каждому гарантируется судебная защита его прав и свобод.”

หรือเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ ดังนั้น ความเป็นนิติรัฐของรัฐใดรัฐหนึ่งจะปรากฏก็ต่อเมื่อรัฐนั้นยอมอยู่ภายใต้กฎหมาย และยอมอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบขององค์กรศาล ประกอบกับมาตรา 47 ได้ให้การยืนยันอีกว่าสิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครองทางศาลนั้นไม่มีผู้ใดที่สามารถตัดสิทธิ หรือยกเลิกสิทธิดังกล่าวได้⁹ การประกันสิทธิในการได้รับการคุ้มครองปกป้องทางศาลนั้นยังครอบคลุมถึงการกระทำความผิดทางอาญาด้วย กล่าวคือมีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมาย¹⁰ และมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากทางรัฐในการจัดหาทนายความให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย¹¹ ซึ่งบัญญัติไว้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาตรา 11 เป็นต้น

3. ระบบศาลในสหพันธรัฐรัสเซีย

ระบบศาลของสหพันธรัฐรัสเซียนั้นมีความน่าสนใจในทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรทางกฎหมาย ซึ่งรับบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในรัสเซีย ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ระบบศาลในรัสเซียเป็นรูปแบบที่มีความคลาสสิกในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็ระบบศาลในสมัยสหภาพโซเวียต (Soviet Union) หรือระบบศาลสหพันธรัฐรัสเซีย (Russian Federation) โดยอาจจะเป็เพราะรูปแบบการเมืองการปกครองของรัสเซียในแต่ละช่วงเวลานั้น มีความสัมพันธ์กับระบบศาล หรือ

⁹Конституция РФ статья 47 «Никто не может быть лишен права на рассмотрение его дела в том суде и тем судьей, к подсудности которых оно отнесено законом».

¹⁰Конституция РФ статья 49 «Каждый обвиняемый в совершении преступления считается невиновным, пока его виновность не будет доказана в предусмотренном федеральным законом порядке и установлена вступившим в законную силу приговором суда».

¹¹Конституция РФ статья 48 «Каждому гарантируется право на получение квалифицированной юридической помощи. В случаях, предусмотренных законом, юридическая помощь оказывается бесплатно».

กระบวนการยุติธรรมเสมอ ทั้งนี้เพราะปรัชญาทางกฎหมาย หรือนิติปรัชญาที่ใช้ในการตัดสินใจของศาล จะมีรูปแบบหรือความเชื่อในความยุติธรรมโดยอิงจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ด้วย

3.1 ระบบศาลในสมัยสหภาพโซเวียต สหภาพโซเวียตเคยถูกปกครองในระบบกษัตริย์มาก่อน จากนั้นจึงเปลี่ยนมาเป็นระบบสังคมนิยม แต่เนื่องจากสหภาพโซเวียตเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่มาก ดังนั้นแต่ละท้องถิ่นซึ่งล้วนอยู่ห่างไกลจากเมืองหลวงจึงต่างมีอำนาจปกครองตนเองสูง ภายหลังจากปฏิวัติเลวีจลีน รัฐบาลส่วนกลางจึงจำเป็นต้องแสดงแสนยานุภาพด้วยการรวบรวมอำนาจปกครองทั้งหมดเข้าสู่ส่วนกลาง และในปี ค.ศ. 1917 รัฐบาลในสมัยนั้นก็ได้ออกเริ่ระบบกฎหมายพระเจ้าซาร์ (Tsarist Legislation) และได้นำระบบกฎหมายสังคมนิยม (Socialist Law) เข้าไปใช้แทน รวมถึงมีการบัญญัติกฎหมายต่างๆ เพื่อรวบรวมระบบกฎหมายท้องถิ่นทั้งหมดเข้าสู่ส่วนกลาง จนกลายเป็นกฎหมายแห่งชาติ¹²

เมื่อมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบกษัตริย์ไปเป็นระบบสังคมนิยม ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อทำให้สังคมนกลายเป็นคอมมิวนิสต์ที่สมบูรณ์แท้จริง กล่าวคือมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ตามความเชื่อที่ให้ความสำคัญแก่ชุมชนเป็นใหญ่ ดังนั้น สิทธิและกรรมสิทธิ์ของส่วนตนจึงมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์หรือเศรษฐกิจของส่วนรวม บทบาทของกฎหมายในระบบสังคมนิยม จึงจำเป็นต้องดำเนินไปในวิถีทางเดียวกัน กล่าวคือต้องเกื้อหนุนให้สังคมนกลายเป็นคอมมิวนิสต์ในที่สุด ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงแบ่งเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ¹³ คือ

¹²Thomas C. Owen, *The Corporation under Russian Law, 1800-1917: A Study in Tsarist Economic Policy*, (New York: Cambridge University Press, 2002), p. 189.

¹³จรินิติ หะวานนท์, “ระบบศาลและกระบวนการยุติธรรมของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต,” *คูลพาท* เล่ม 4 ปีที่ 36 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2532), น. 33-34.

ก. กฎหมายรูปแบบสังคมนิยม (Socialist Law Style) ส่วนนี้เป็นกฎหมายที่คุ้มครองประโยชน์ หรือสังคม หรือชุมชนเป็นหลัก โดยเกิดจากปรัชญาหรือแนวความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และวลาดีมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin) ซึ่งมุ่งสร้างระบบผลประโยชน์ส่วนรวมขึ้น ด้วยการใช้อกฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือทำให้สังคมกลายเป็นคอมมิวนิสต์ที่สมบูรณ์แบบ ดังนั้น ทรัพยากรและผลผลิตต่างๆ ย่อมตกเป็นของชุมชน

ข. กฎหมายรูปแบบที่ไม่ใช่สังคมนิยม (Non Socialist Law Style) ส่วนนี้เป็นกฎหมายที่คุ้มครองประโยชน์ของบุคคล หรือของเอกชนเป็นหลัก

ระบบการพิจารณาของศาลที่ใช้ในสมัยสหภาพโซเวียตนั้น มีลักษณะเป็นกฎหมายแห่งชาติ ทั้งนี้กระบวนการพิจารณาคดีของศาลรวมเรียกว่า การสอบสวนโดยตุลาการ (Judicial Investigation) โดยมีศาลเป็นผู้ไต่สวนสอบถามความจริงจากคู่ความทุกฝ่าย สำหรับการพิจารณาจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ

1. ขั้นเตรียมคดี (Preparatory Phase) ในขั้นตอนนี้ศาลจะแจ้งคู่ความเพียงว่าคดีเป็นเรื่องอะไร ใครเป็นโจทก์ ใครเป็นจำเลย มีพยานหลักฐานอย่างไร และอธิบายว่าจำเลยมีสิทธิในระหว่างการพิจารณาอย่างไร จากนั้นก็ดำเนินการรับและพิจารณาคำร้องต่างๆ ของคู่ความ

2. ขั้นพิจารณา (Main Hearing) ขั้นตอนที่สองนี้ศาลจะไต่สวนข้อเท็จจริงจากคู่ความทั้ง 2 ฝ่าย และจากนั้นก็พิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

ในระบบกฎหมายสังคมนิยม ถือว่าทั้งผู้พิพากษา อัยการและทนายความต้องปฏิบัติหน้าที่ให้แก่รัฐ เนื่องจากระบบการปกครองของคอมมิวนิสต์ถือเอาประชาชนและชุมชนเป็นใหญ่ เพราะฉะนั้น นักกฎหมายจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้เดียวที่มีสิทธิในการใช้อกฎหมาย ประชาชนทั่วไปอาจจะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ทางด้านกฎหมายได้ด้วย ดังนั้น ประชาชนธรรมดา ก็อาจจะได้รับการแต่งตั้งให้เข้าไปเป็นผู้พิพากษาได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการเรียกขานกันว่าเป็นศาลประชาชน¹⁴ เงื่อนไขต่างๆ

¹⁴Richard J. Terrill, *World Criminal Justice Systems: A Comparative Survey*, (Anderson Publishing: Massachusetts, 2013), p. 382.

ดังกล่าวทำให้การแต่งตั้งผู้พิพากษาในสหภาพโซเวียตมีข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการ เช่น

1. ผู้พิพากษาที่มาจาก การเลือกตั้งมีความอิสระภายใต้กฎหมาย โดยที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ส่วนผู้มีสิทธิได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้พิพากษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ไม่ว่าจะมีความรู้ทางด้านกฎหมายหรือไม่ก็ตาม หลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว ถ้าผู้พิพากษาคนใดไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายจะได้รับการอบรมพื้นฐานความรู้ทางกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง

2. ผู้พิพากษาเป็นอิสระภายใต้กฎหมาย ซึ่งในสภาพของสังคมนิยมคำว่าอิสรภาพภายใต้กฎหมาย หมายถึงความเป็นอิสระที่ต้องมีการควบคุมเพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรม การแต่งตั้งผู้พิพากษาให้อยู่ในตำแหน่งเรื่อยไป ระบบสังคมนิยมเห็นว่าเป็นหนทางทำให้ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจอย่างลำเอียง เนื่องจากจะกลายเป็นสมาชิกของชนชั้นอีกชนชั้นหนึ่ง และจะปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นนั้น ดังนั้น หนทางที่สังคมนิยมสร้างเพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรม จึงได้แก่เงื่อนไขที่ว่าผู้พิพากษาต้องรับผิดชอบให้ประชาชนเลือกตั้งทุก 5 ปี และต้องมีประชาชนเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาด้วย¹⁵

¹⁵จรัสจิต ทะวานนท์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

ที่มาของภาพ: <http://www.rupor.info/>

โดยภาพรวมแล้ว ลักษณะพิเศษของระบบกฎหมายโซเวียตมีดังนี้

1. กฎหมายลายลักษณ์อักษรยังคงยึดถือเป็นหลักในระบบกระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารต่างก็มีอำนาจในการออกกฎหมายลายลักษณ์อักษร ทั้งที่เป็นกฎหมายแม่บทและกฎหมายในลำดับรองทั้งปวง ทั้งนี้กฎหมายลายลักษณ์อักษรมักจะใช้ถ้อยคำที่สามารถแปลความหมาย หรือตีความได้อย่างกว้างขวาง และปล่อยทิ้งปัญหาต่างๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ดังนั้น กฎหมายลายลักษณ์อักษรกับหลักปฏิบัติในการปกครองจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

2. จารีตประเพณีมีบทบาทเป็นเครื่องมือช่วยตีความหมาย และอุดช่องว่างของกฎหมายในกรณีที่ไม่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติไว้โดยชัดเจน อย่างไรก็ตาม จารีตประเพณีที่นำไปใช้ได้นั้นก็เพียงส่วนน้อย เพราะตัวบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรมักเขียนไว้กว้างๆ ประกอบกับศาลก็มีดุลยพินิจในการตีความกฎหมายอย่างกว้างขวางอยู่แล้ว

3. อิทธิพลของปรัชญาและแนวความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ และวลาดีมีร์ เลนิน ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานของการปกครองในระบบสังคมนิยม ย่อมส่งผลต่อ

กระบวนการทางความคิด หรือการเขียนคำพิพากษาของศาล¹⁶ ดังจะพบว่า บรรดาหลักการเหล่านั้น ศาลหรือผู้พิพากษาในสมัยสหภาพโซเวียตมักจะกล่าว อ้างอิงถึงข้อเขียน หรือแนวความคิดของทั้งสองท่านดังกล่าวข้างต้น

3.2 ระบบศาลสหพันธ์รัสเซียในปัจจุบัน ก่อนหน้านี้ ประเทศ รัสเซียมีกฎหมายจัดอยู่ในระบบกฎหมายโรมาน-เยอรมันนิก (Romano-Germanic) หรือระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) แต่หลังจากการปฏิวัติครั้งใหญ่ ในประเทศรัสเซียเมื่อ ค.ศ. 1917 และพรรคคอมมิวนิสต์ได้เข้าครองอำนาจการ บริหารประเทศแล้ว กฎหมายของรัสเซียในยุคหลังการปฏิวัตินี้ แม้จะมีรูปแบบ เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ก็ยังเป็นระบบกฎหมายในรูปแบบสังคมนิยม โดย เนื้อหาสาระของตัวบทกฎหมายก็ดี หรือกระบวนการยุติธรรมที่จะบังคับใช้ กฎหมายก็ดี ล้วนแต่ นำเอาหลักการใหม่ตามแนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ และวลาดีมีร์ เลนิน มาใช้ทั้งสิ้น ระบบกฎหมายนี้เชื่อว่ากฎหมายเป็นเครื่องมือในการจัด ระเบียบและกลไกต่างๆ ของสังคมเพื่อให้เกิดความทัดเทียมกันในสังคม และเพื่อ คุ้มครองคนในสังคมให้พ้นจากการกดขี่ข่มเหงของนายทุน กฎหมายดังกล่าวจะมีความ จำเป็นเพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น เมื่อสังคมเข้าสู่ระบบคอมมิวนิสต์โดย สมบูรณ์จนปราศจากความเหลื่อมล้ำทางฐานะและปราศจากชนชั้นโดยประชาชน เป็นเจ้าของทรัพย์สินทั้งหมดแล้ว กฎหมายจะไม่มี ความจำเป็นอีกต่อไป แต่เมื่อยังไม่ถึงเป้าหมายดังกล่าว ความจำเป็นของกฎหมายจึงจะยังคงมีอยู่ ต่อไป¹⁷

¹⁶William E. Butler, *Perestroika and the Rule of Law: Soviet and Anglo-American Perspectives*, (New York: St. Martin's Press, 1991), p. 3.

¹⁷*Ibid.*, p. 9-10.

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 จนถึงปัจจุบัน ประเทศรัสเซียก็ได้พัฒนาระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ออกไปในลักษณะเป็นกฎหมายภาคพื้นยุโรป (Continental European Law) กล่าวคือยังคงมีการศึกษากฎหมายโดยใช้ประมวลกฎหมาย หรือยังคงศึกษาตัวบทกฎหมายเช่นเดิม แต่จะมีการพัฒนาศึกษาเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคยุโรปมากขึ้น พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยน ปรับปรุงข้อมูลทางกฎหมายต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานในภูมิภาคเดียวกัน¹⁸ รูปแบบของกฎหมายบางฉบับจึงมีความคล้ายคลึงกับกฎหมายของเยอรมนี หรือเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียปี ค.ศ. 1993 ได้ยอมรับการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers) ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ โดยที่ระบบศาลมีลักษณะเป็นระบบศาลเดี่ยว (Single Court System) หมายความว่าในคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐด้วยตนเอง หรือข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน จะถูกพิจารณาโดยศาลยุติธรรมเท่านั้น จะไม่มีศาลปกครองแยกพิจารณาพิพากษาคดีทางปกครองออกเป็นพิเศษเหมือนกับประเทศฝรั่งเศสหรือประเทศไทย ซึ่งเป็นระบบศาลคู่ (Dual Court System) ทั้งนี้ศาลยุติธรรมในรัสเซียสามารถแบ่งออกเป็น 3 ศาลหลักๆ ก็คือ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Constitutional Court of the Russian Federation) ศาลยุติธรรม (Courts of General Jurisdiction) และศาลอาภิตรีชหรือศาลพาณิชย์ (the Arbitrazh Courts หรือ Commercial Courts) นอกจากนี้ยังมีองค์กรอัยการ ซึ่งรับบทบาทหน้าที่ในการเป็นทนายแผ่นดินในการฟ้องคดีต่อศาลด้วย¹⁹

¹⁸http://en.wikipedia.org/wiki/Judiciary_of_Russia

¹⁹The Federal Law on Prosecution Services of the Russian Federation of 17 January 1992 N 2202-1. available at <http://eng.genproc.gov.ru/legal_basis_of_the_activities>.

1. ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Constitutional Court of the Russian Federation) ศาลนี้มีหน้าที่ความรับผิดชอบพิจารณาและพิพากษาคดีพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความรัฐธรรมนูญ หรือการคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้มีกฎหมายใดมาขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รวมถึงมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีใดๆ ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือที่ต้องกระทำการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเป็นกรณีที่มีข้อพิพาทในเรื่องเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดี เช่น ปัญหาเขตอำนาจของศาลเมืองกับศาลท้องถิ่น หรือเขตอำนาจของศาลที่เรียกชื่ออย่างอื่น²⁰ หรือตรวจสอบในกรณีที่กฎหมายที่ออกโดยรัฐบาล หรือกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ว่าขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียหรือไม่ เช่น กฎบัตร ข้อบัญญัติ ประกาศกระทรวง กฎกระทรวง ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียหรือไม่ เป็นต้น

จำนวนผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญประกอบไปด้วยผู้พิพากษาจำนวน 19 คนโดยได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีตามคำแนะนำของสภาแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย และมีวาระการดำรงตำแหน่ง 12 ปี ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจะต้องมีอายุอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 40 ปีบริบูรณ์

²⁰Richard J. Terrill, *World Criminal Justice Systems: A Survey*, (New Jersey: Mathew Bender and Company, 2009), p. 423. available at <<http://books.google.com/books?id=hJaEzC1CBe8C&pg=PA419>>.

ภาพอาคารศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย ตั้งอยู่ที่นครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก

ที่มา: ของภาพ <http://www.ksrf.ru/en/Info/Building/Pages/default.aspx>

ภาพการนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย

ที่มาของภาพ : http://rapsinews.ru/judicial_mm/20111012/256271156_6.html

2. ศาลยุติธรรมแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Courts of General Jurisdiction) ระบบศาลยุติธรรมแห่งสหพันธรัฐรัสเซียมีอยู่ 4 ระดับชั้นด้วยกันคือ

ก. ศาลฎีกา (Supreme Court of Russia) ศาลฎีกาแห่งสหพันธรัฐรัสเซียเป็นศาลยุติธรรมสูงสุด ที่มีศาลทหารเข้าร่วมอยู่ในเขตอำนาจศาลยุติธรรมแห่งสหพันธรัฐรัสเซียด้วย โดยที่ศาลทหารจะมีระดับชั้นการพิจารณาคดีอยู่สูงกว่าศาลอุทธรณ์ แต่จะต่ำกว่าชั้นฎีกา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะรัสเซียให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทางด้านการทหาร เพราะเป็นเรื่องที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงภายในได้ ความผิดที่อยู่ภายใต้อำนาจศาลทหารก็เช่น ความผิดต่อกฎหมายอาญาทหาร หรือความผิดอื่นใดที่ทหารเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้นๆ เป็นต้น ดังนั้น กฎหมายจึงได้ลดขั้นตอนกระบวนการพิจารณาคดีทางทหารให้รวดเร็วขึ้น แต่ก็ยังคงให้ศาลฎีกาแห่งสหพันธรัฐรัสเซียมีอำนาจตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารได้ อำนาจหน้าที่หลักของศาลยุติธรรมในรัสเซียมีเขตอำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และรวมถึงคดีพิพาททางปกครองด้วย ในส่วนของข้อพิพาททางแพ่ง เช่น ข้อพิพาทของบุคคลเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยละเมิด กฎหมายว่าด้วยบุคคล กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินและกฎหมายว่าด้วยครอบครัว เป็นต้น แต่หากเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับทางเศรษฐกิจหรือทางพาณิชย์ ก็จะอยู่ในอำนาจของศาลอาธิบดีรัชหรือศาลพาณิชย์ ซึ่งจะมีความชำนาญทางคดีมากกว่า

ข. ศาลภูมิภาค (Regional Court) ศาลนี้ทำหน้าที่คล้ายศาลอุทธรณ์ ซึ่งในภาษารัสเซียอาจจะเรียกชื่ออย่างอื่นเช่น краевой суд หรือ областной суд ก็ได้ แต่ก็มีหน้าที่ในทางกฎหมายคล้ายกันโดยที่อำนาจหน้าที่หลักของศาลก็คือกระทำการตรวจสอบคดีข้อพิพาทที่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน และผ่านการพิจารณาพิพากษาของศาลล่างมาแล้ว หากเข้าหลักเกณฑ์ของคํ่าประกอบของกฎหมายที่จะรับคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้ และไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามกฎหมาย ศาลภูมิภาคก็มีอำนาจหน้าที่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลมีจำนวนสามคน ส่วนในคดีอาญาบางประเภทอาจมีคณะลูกขุนเข้าร่วมด้วยก็ได้

ค. ศาลเมือง (District Courts) ศาลนี้ทำหน้าที่คล้ายศาลจังหวัด กล่าวคือมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลเมือง เช่น คดีพิพาทที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว กฎหมายแรงงาน กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน คดีพิพาททางปกครอง หรือคดีพิพาทที่อยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งของสหพันธรัฐรัสเซีย และก็มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป โดยมีผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดี

ง. ศาลยุติธรรมชั้นต้น (Magistrate Courts หรือ Justices of the Peace Courts) ศาลนี้ทำหน้าที่คล้ายศาลแขวง ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่ไม่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน เช่น คดีฟ้องหย่า หรือฟ้องเรียกคืนทรัพย์สินที่ไม่มีข้อยุ่งยาก หรือเป็นคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี เช่น ดื่มสุราในที่สาธารณะและประพฤติดนเป็นอันธพาล หรือการละเมิดกฎหมายจราจร เป็นต้น

ภาพอาคารศาลฎีกา ตั้งอยู่ที่นครมอสโก

ที่มา: <http://www.supcourt.ru/gallery.php?id=7#/5>

ภาพการนั่งพิจารณาคดีของคณะของศาลฎีกา

ที่มา: <http://www.supcourt.ru/gallery.php?id=10#/10>

3. ศาลอาบิตรัซหรือศาลพาณิชย์ (the Arbitrazh Courts หรือ Commercial Courts) ศาลนี้เป็นศาลที่มีความชำนาญเป็นพิเศษทางด้านคดีทางเศรษฐกิจ หรือคดีพาณิชย์ โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีพิพาทที่เกี่ยวกับข้อโต้แย้งทางสัญญาธุรกิจ²¹ เช่น คดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสัญญา การโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้น คดีที่เกี่ยวกับหุ้นส่วนบริษัท การผิดสัญญาคู่สัญญา คดีล้มละลาย หรือคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ระบบศาลอาบิตรัซหรือศาลพาณิชย์แห่งสหพันธรัฐรัสเซียมีอยู่ด้วยกัน 4 ระดับชั้นคือ²²

ก. ศาลอาบิตรัซสูงสุด (Supreme Arbitrazh Court of the Russian Federation) ศาลนี้เป็นศาลสูงสุดของบรรดาศาลอาบิตรัซหรือศาลพาณิชย์ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีพิพาทบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายว่าด้วยการฎีกา รวมทั้งมีอำนาจตรวจสอบกลับกรองคำพิพากษาต่างๆ ที่คู่ความได้ฎีกาคำพิพากษาที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยไปแล้ว พร้อมทั้งวางบรรทัดฐานและแนวทางกฎหมาย

²¹http://arbitr.ru/_upimg/C216FE2E282B463CA0D4617DA8DAFE8F_20dec.pdf

²²<http://www.ruscham.com/en/rossinfo/db/21.html>

ข. ศาลอาบิตรัซภาค (Federal Circuit Arbitrazh Courts)

ศาลนี้ทำหน้าที่คล้ายศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอาบิตรัซชั้นนี้จะทำหน้าที่คล้ายกลั่นกรองคำพิพากษาต่างๆ ที่ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาพิพากษาไป เพื่อตรวจสอบอีกครั้งว่าคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ดังกล่าวนั้นมีการบังคับผลให้เป็นไปตามกฎหมาย และสามารถส่งต่อไปให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาได้อีกหรือไม่ หากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายกำหนดให้ยุติในชั้นอุทธรณ์แล้ว คดีก็ต้องเป็นอันยุติ คู่ความก็ไม่สามารถฎีกาต่อไปได้ แต่หากข้อกฎหมายเปิดช่องให้คู่ความสามารถต่อสู้คดีกันอีก ก็เป็นสิทธิของคู่ความที่จะส่งเรื่องไปให้ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดคดีต่อไปอีกได้²³

ค. ศาลอาบิตรัซชั้นอุทธรณ์ (Federal Arbitrazh Appeals Court)

ศาลนี้เป็นศาลสูงถัดจากศาลชั้นต้น ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตอำนาจศาล การพิจารณาของศาลอุทธรณ์จะมีลักษณะเป็นการตรวจสอบ หรือทบทวนคำพิพากษาของศาลล่างว่าเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

ง. ศาลอาบิตรัซชั้นต้น (Federal Subject Level Arbitrazh Courts)

ปัจจุบัน สหพันธรัฐรัสเซียมีศาลนี้ทั้งหมดจำนวน 83 แห่ง อำนาจหน้าที่ของศาลอาบิตรัซหรือศาลพาณิชย์จะพิจารณาคดีพิพาทคดีพิพาท ที่มีมูลเหตุทางคดีเกิดจากสัญญาทางธุรกิจ หรือกิจการส่วนตัวที่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนบริษัท²⁴

²³http://eguides.cmslegal.com/pdf/arbitration_volume_I/CMS%20GtA_Vol%20I_RUSSIA.pdf

²⁴The Code of Arbitrazh Procedure of the Russian Federation of 24 June 2002 N95-FZ Art. 1-3. The jurisdiction of the Arbitration court of the subject of the Russian Federation covers economic disputes, arising from administrative and other public legal relations, and other cases, concerning the exercise by legal entities and individual entrepreneurs of business and other commercial activities, such as disputes; (1) about disputing normative legal acts concerning rights and legitimate interests of an applicant in the area of business and other commercial activities; (2) about disputing non-normative legal acts of the state bodies of the Russian Federation; (3) about administrative offences where federal laws refer their consideration of the jurisdiction of Arbitration courts; (4) about the recovery from legal entities and individual entrepreneurs, engaged in business and other economic activities, compulsory payments and sanctions, unless federal laws provide for another procedure for the recovery thereof.

หากทำการเปรียบเทียบกับระบบศาลไทยก็จะพบว่า มีลักษณะเขตอำนาจศาล คล้ายกับศาลแพ่ง ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่างๆ ที่เกิดข้อพิพาทขึ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนศาลอาภิตรีชแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย ก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่างๆ ที่เกิดขึ้น เกี่ยวพันกับประมวลกฎหมายอาภิตรีชแห่งสหพันธรัฐรัสเซียเช่นกัน

ภาพอาคารศาลอาภิตรีชชั้นต้นแห่งนครมอสโก ซึ่งตั้งอยู่ที่นครมอสโก

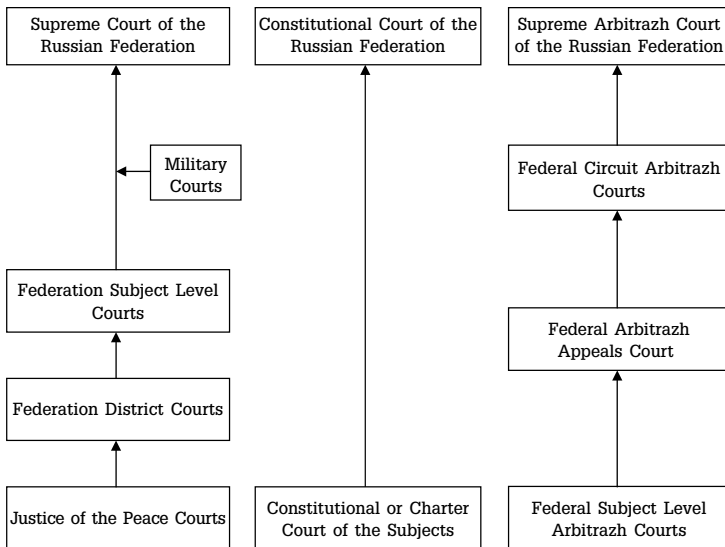
ที่มาของภาพ : <http://www.mon-arch.ru/en/objects/47/518>

ภาพอาคารศาลอาภิตรีชชั้นต้นแห่งนครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก

ที่มาของภาพ: <http://www.spb.arbitr.ru/>

ตารางแสดงระบบศาลของสหพันธรัฐรัสเซีย

คุณสมบัติเบื้องต้นของการสอบเพื่อเป็นผู้พิพากษาในรัสเซียนั้นรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซียได้กำหนดไว้ในมาตรา 119 ว่าต้องมีอายุ 25 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาระดับสูงทางด้านนิติศาสตร์ และต้องมีประสบการณ์ทำงานทางด้านนิติศาสตร์มาไม่น้อยกว่า 5 ปี จึงจะมีสิทธิเข้าสมัครสอบเป็นผู้พิพากษาได้ ซึ่งคุณสมบัติข้อนี้จะคล้ายๆ กับระบบการสอบคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมของประเทศไทย ที่กำหนดให้ผู้สมัครสอบต้องมีอายุ 25 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยที่ ก.พ.ให้การรับรอง มีประสบการณ์ทำงานด้านกฎหมายไม่น้อยกว่า 2 ปี และต้องเป็นเนติบัณฑิตไทย (Thai Barrister-at-law) ด้วย กล่าวคือต้องสำเร็จการศึกษาจากสำนักฝึกอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งต้องใช้เวลาเรียนอีกอย่างน้อย 1 ปีเป็นอย่างน้อยหลังจากที่สำเร็จการศึกษาในชั้นปริญญาตรีมาแล้ว

ในปัจจุบัน ผู้พิพากษาในรัสเซียได้รับการคุ้มครองความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ของศาล (Independence of the judiciary) โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้พิพากษามีอำนาจพิจารณาพิพากษาอรรถคดีโดยอิสระปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายใดๆ อีกทั้งได้มีการรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย²⁵ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นอำนาจของศาลโดยแท้ บุคคลหรือองค์กรใดจะเข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงมิได้²⁶ โดยทุกฝ่ายจะต้องให้การยอมรับ และเคารพต่อหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด

²⁵The Constitution of the Russian Federation article 120 (1) stipulates that “Judges shall be independent and submit only to the Constitution and the federal law.”

²⁶The Constitution of the Russian Federation article 118 (1) stipulates that “Justice in the Russian Federation shall be administered by courts alone; (2) The judicial power shall be exercised by means of constitution, civil, administrative and criminal proceedings; (3) The judicial system of the Russian Federation shall be instituted by the Constitution of the Russian Federation and the federal constitutional law. The creation of extraordinary courts shall not be allowed.”

สำหรับหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษานั้น ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้พิพากษาหรือศาลในรัสเซียจะต้องเป็นองค์กรปิดแต่อย่างใด ผู้พิพากษามีสิทธิและสามารถเข้าร่วมชุมนุมแสดงความคิดเห็นได้เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป แต่ต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับธรรมเนียมประเพณีของศาลที่ควรปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีสิทธิเข้าร่วมในการประชุมขององค์กรอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการ ซึ่งประเทศรัสเซียได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดวางกรอบไว้ โดยห้ามมิให้ผู้พิพากษากระทำการซึ่งอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่การงานไว้เช่นกัน

เนื่องจากการดำเนินคดีไม่ว่าจะเป็นการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครองนั้น บุคคลที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีคือผู้พิพากษา ดังนั้นผู้พิพากษาต้องไม่มีพฤติกรรมใดๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมว่าตนขาดความเป็นกลาง หรือมีส่วนได้เสียตามหลักที่ว่า No man can be judge in his own cause เพราะการมีส่วนได้เสียในคดีของผู้พิพากษา ย่อมก่อให้เกิดความสงสัยในความยุติธรรมที่ได้จากการพิพากษาคดี นอกจากนั้น สิทธิของคู่ความในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมโดยผู้พิพากษาที่มีความเป็นกลาง และไม่มีส่วนได้เสียนั้น ยังได้มีการรับรองไว้ในมาตรา 10 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปี ค.ศ. 1948 และมาตรา 6 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัสเซียก็ได้เป็นสมาชิกเช่นกัน²⁷

²⁷ ญัฐพงศ์ กุลเมธี, “เหตุห้ามและเหตุคัดค้านผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา,” วิทยานพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 39.

ตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ

1. เปรียบเทียบลักษณะระบบกฎหมาย

ไทย	อังกฤษ	รัสเซีย
<p>- เป็นระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากระบบกฎหมายโรมาน-เยอรมันนิก (ในปัจจุบันระบบกฎหมายของประเทศไทย แม้จะอ้างว่าเป็นระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรก็ตาม แต่ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลก็ยังคงมีการคำนึงถึงคำพิพากษาของศาลที่ได้วางบรรทัดฐาน (Precedent) ไว้ในคดีก่อนๆ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นระบบกฎหมายแบบผสมผสานระบบกฎหมายจารีตประเพณีและระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร</p>	<p>- เป็นระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ซึ่งไม่ได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายโรมันแต่อย่างใด</p>	<p>- เป็นระบบกฎหมายภาคพื้นยุโรป (Continental Law) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายโรมันหรือระบบกฎหมายโรมาน-เยอรมันนิก (อย่างไรก็ตามในปัจจุบันระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ก็เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการทางความคิดของนักกฎหมายรัสเซียเป็นอย่างมาก)</p>

2. เปรียบเทียบที่มาของกฎหมาย

ไทย	อังกฤษ	รัสเซีย
<ul style="list-style-type: none"> - ใช้หลักบรรทัดฐานจากคำพิพากษาในคดีก่อนๆ (Precedent) เป็นแนวทางในการวินิจฉัยตัดสินคดี - มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Written Constitution) - มีพระราชบัญญัติที่ออกโดยรัฐสภา - มีประมวลกฎหมาย (Code Law) 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้บรรทัดฐานจากคำพิพากษาในคดีก่อนๆ (Precedent) เป็นแนวทางในการวินิจฉัยตัดสินคดี - ไม่มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten Constitution) ไม่มีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในฉบับเดียวกัน แต่กระจายอยู่ตามกฎหมายต่างๆ หรือตามคำพิพากษาต่างๆ รวมถึงธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาด้วย ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะต้องการความยืดหยุ่นในการใช้และตีความกฎหมาย) - มีพระราชบัญญัติที่ออกโดยรัฐสภา - ไม่มีประมวลกฎหมาย (No Code Law) 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้ใช้หลักบรรทัดฐานจากคำพิพากษาในคดีก่อนๆ แต่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง ทว่าในบางครั้งและบางคดีศาลสูงก็ได้ใช้แนวทางบรรทัดฐานจากงานเขียนของอาจารย์ทางด้านกฎหมายที่มีชื่อเสียง - มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Written Constitution) - มีพระราชบัญญัติที่ออกโดยรัฐสภา - มีประมวลกฎหมาย (Code Law)

3. เปรียบเทียบลักษณะวิธีพิจารณาความ

ไทย	อังกฤษ	รัสเซีย
<p>- มีผู้พิพากษาทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย โดยจะมีพนักงานอัยการหรือทนายความ เป็นผู้นำสืบพยานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ศาลทำการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดี ซึ่งในคดีอาญาเป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างที่จะต้องพิสูจน์ให้เห็นความผิดโดยแจ้งหากมีความสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ศาลจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลย (Proof beyond a reasonable doubt) ซึ่งหมายความว่าศาลจะยกฟ้องและปล่อยตัวจำเลยไปนั่นเอง</p>	<p>- มีลูกขุน (Jury) ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อเท็จจริง ส่วนผู้พิพากษาจะทำหน้าที่วางหลักกฎหมายและชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมาย ในระบบกฎหมายของอังกฤษนั้นยึดถือหลักจารีตประเพณี (Common Law) ซึ่งถือว่าเป็นหลักกฎหมาย ที่ศาลสร้างขึ้นจากหลักเหตุผลที่มีอยู่ในข้อเท็จจริงรวมถึงความสัมพันธ์ที่ได้รับจากข้อเท็จจริงในข้อพิพาท (Ratio decidendi) ไม่ใช่เป็นการตัดสินตามอำเภอใจ จนทำให้มีการยึดหลักเกณฑ์ในคำพิพากษาที่มีมาก่อนมาใช้ในการตัดสินคดีที่มีข้อเท็จจริงเหมือนกัน ดังนั้นจึงเกิดเป็นหลักทฤษฎีการตัดสินโดยยึดหลักตามคำพิพากษา (The Doctrine of Precedent)</p>	<p>- ในคดีอุทธรณ์หรือคดีที่ถูกกล่าวหาว่าได้มีการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง กฎหมายได้กำหนดให้มีการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนได้ ซึ่งคณะลูกขุนจะมีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน คณะลูกขุนจะร่วมกันพิจารณาปัญหาเฉพาะข้อเท็จจริงส่วนผู้พิพากษาจะพิจารณาเฉพาะข้อกฎหมายเท่านั้น และผลการการลงมติที่เป็นเอกฉันท์ (Unanimous) ว่ามีการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงและต้องรับโทษนั้นสามารถมีการร่วมพิจารณาใหม่ได้ภายในสามชั่วโมงแรก หากมติของคณะลูกขุนมีการเปลี่ยนแปลงเกินหกคนก็อาจมีการร้องขอให้ศาลกลับคำตัดสินหรือเป็นเหตุให้ศาลสามารถหย่อนผ่อนโทษได้</p>

4. รัสเซียกับมุมมองในซีเรีย

ซีเรียเป็นประเทศโลกอาหรับเพียงไม่กี่ประเทศที่ปกครองด้วยระบบสาธารณรัฐ (แม้โดยพฤตินัยจะเป็นรัฐบาลเผด็จการก็ตาม) ซึ่งต่างจากประเทศอาหรับอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่ปกครองภายใต้ระบบกษัตริย์ หรือไม่ก็เป็นรัฐอิสลาม นอกจากนี้ รัฐบาลซีเรียยังมีความแปลกตรงที่ว่าเป็นรัฐบาลที่มาจากมุสลิมนิกายอลาวิต (Alawite) (เป็นนิกายสาขาของนิกายชีอะ) ซึ่งเป็นสายรองของประเทศโดยนิกายหลักของประเทศ คือ นิกายซุนนี ส่วน อลาวิตกับคริสเตียนนั้นมีจำนวนรวมกันเพียง 10% เท่านั้น²⁸ ซึ่งต่างจากประเทศอื่นๆ ในตะวันออกกลางที่รัฐบาลมักจะมาจากนิกายหลักของประเทศ และนั่นเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ซีเรียเป็นประเทศที่ปกครองด้วยรัฐบาลแบบฆราวาส (Secular) แทนที่จะเป็นรัฐอิสลาม ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างประชาชนกับกลุ่มผู้นำ อย่างไรก็ตามความขัดแย้งที่เกิดขึ้นล่าสุดนี้ก็ไม่ได้มาจากความขัดแย้งทางศาสนาแต่อย่างใด แต่เป็นการประท้วงที่เกิดจากการต่อต้านการปกครองแบบเผด็จการของตระกูลอัสซาด ที่ปกครองซีเรียมานานเกือบ 50 ปี

การประท้วงในซีเรียก็เหมือนประเทศอื่นๆ ในตะวันออกกลาง ที่เรียกกันว่าอาหรับสปริง (Arab Spring) ซึ่งเกิดจากการไม่พอใจของประชาชนต่อการยึดอำนาจปกครองยาวนานของบัชชาร อัสซาด จนทำให้คนกลุ่มๆ หนึ่งไม่พอใจและออกมาขับไล่รัฐบาล กลุ่มนี้ซึ่งถูกเรียกว่าเป็นกลุ่มกบฏ หรือกลุ่มต่อต้านรัฐบาล มีการเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมืองในหลายๆ ด้าน โดยสรุปได้ดังนี้²⁹

1. ยกเลิกกฎหมายฉุกเฉินที่ถูกใช้มานานเกือบ 50 ปี
2. ยกเลิกการกระทำของรัฐบาลที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน และพฤติกรรมศาลเตี้ย
3. ปล่อยกลุ่มผู้ประท้วงที่ถูกจับกุมตัว และปล่อยตัวนักโทษทางการเมือง

²⁸<http://en.wikipedia.org/wiki/Syria>

²⁹<http://dtad.dti.or.th>

4. ให้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย
5. ให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าว
6. ให้องค์กรตุลาการเป็นหน่วยงานอิสระเพื่อจะได้มีกระบวนการตรวจสอบ

ที่เข้มแข็ง

7. ให้เงินค่าชดเชยแก่นักโทษทางการเมือง บุคคลหายสาบสูญ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของนักวิชาการหลายๆ ฝ่ายยังคงตั้งข้อสมมุติฐานว่า กรณีปัญหาซีเรียน่าจะจบลงแบบกรณีเดียวกับอิยิปต์ โดยที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง แต่ทว่าปัญหาในซีเรียคงไม่ง่ายอย่างที่คิดกัน ทั้งนี้เพราะทั้งรัสเซียและจีนซึ่งเป็นหนึ่งในห้าสมาชิกถาวร (Five Permanent Members) ขององค์การสหประชาชาติ มีท่าทีที่ชัดเจนมาตลอด โดยมีมติไม่เห็นด้วยต่อการให้สหประชาชาติ (United Nation) ภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา เข้าแทรกแซงในซีเรีย เหตุนี้จึงทำให้สหรัฐอเมริกาทำอะไรไม่ถนัดนัก แต่เป็นที่รู้กันว่าสหรัฐฯ เป็นผู้สนับสนุนกลุ่มกบฏในซีเรียโดยผ่านประเทศอิสราเอล จนทำให้กลุ่มกบฏในซีเรียที่ตอนแรกมีท่าทีอ่อนล้า เนื่องจากไม่มีอาวุธต่อสู้กับอัลอัสซาด กลับกลายเป็นกองกำลังติดอาวุธที่สามารถจะล้มระบบอัลอัสซาดได้หากอัลอัสซาดเดินเกมโดยประมาท ในขณะที่เดียวกัน ทางจีนและรัสเซียก็แอบยื่นความช่วยเหลือให้รัฐบาลซีเรีย โดยส่งอาวุธผ่านทางอิหร่าน เพื่อเอาไว้ปราบปรามผู้ต่อต้านรัฐบาลเช่นกัน

ประเด็นคำถามก็คือทำไมทั้งจีนและรัสเซียจึงต้องเปิดศึกเจียบบกับสหรัฐฯ ในดินแดนซีเรียโดยที่มีผู้บริสุทธ์ชาวซีเรียเป็นเหยื่อทางการเมืองของมหาอำนาจโลก ส่วนประเด็นคำตอบก็คือรัสเซียและจีนมีท่าทีชัดเจนว่า สหรัฐอเมริกาไม่อาจแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่นๆ และปฏิบัติตนครองโลกแบบอำนาจเดียว (Unilateral Polar) ได้อีกต่อไป นอกจากนี้ ปัญหาทางทะเลจีนใต้ที่มีสหรัฐอเมริกาเข้ามาแทรกแซงก็ทำให้จีนไม่พอใจเป็นอย่างมากต่อการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในประเทศ เช่นเดียวกับกับรัสเซียในช่วงการเลือกตั้ง เมื่อต้นปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมา วลาดิมีร์ ปูตินถูกกล่าวหาว่ามีการซื้อเสียงและมีการโกง

การเลือกตั้งในหลายรูปแบบ เช่น การกล่าวหาเรื่องการทุจริตเลือกตั้งโดยการเวียนบัตรเลือกตั้ง (Carousel) ดังนั้นจึงทำให้สหรัฐอเมริกาไม่เห็นด้วยกับการกลับมาของวลาดีมีร์ ปูติน สหรัฐฯ จึงสนับสนุนผู้ต่อต้านให้ประท้วงวลาดีมีร์ ปูติน เหตุนี้ เมื่อปูตินกลับเข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอีกสมัยจึงต้องการตอบโต้การแทรกแซงกิจการภายในประเทศ เพื่อเป็นการคานอำนาจมหาอำนาจผู้ยิ่งใหญ่อย่างสหรัฐอเมริกา³⁰

สำหรับมุมมองของรัสเซียที่มีต่อการประท้วงรัฐบาลซีเรียอาจมีหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น

1. รัสเซียต้องการยับยั้งและคงสถานะประเทศมหาอำนาจของตนไว้ เพราะการสูญเสียอิทธิพลในซีเรียจะเท่ากับรัสเซียต้องสูญเสียสัญลักษณ์การเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลางที่เหลือน้อยชนิดไป ดังนั้น การแสดงออกของรัสเซียต่อที่ประชุมสหประชาชาติก็เป็นเสมือนการบอกกับชาวรัสเซีย และชาวโลกว่ารัสเซียแข็งแกร่งไม่เกรงกลัวผู้ใด³¹

2. รัสเซียกลัวการลุกขึ้นมามีอำนาจของแนวคิดแบบมุสลิมหัวรุนแรง ซึ่งมีกระแสพูดถึงกันมานานแล้ว นับตั้งแต่เริ่มมีการจลาจลของประชาชนในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง หรือที่เรียกกันว่าอาหรับสปริง ที่วิตกกังเพราะในรัสเซียเองก็มีมุสลิมจำนวนมาก และก็มีปัญหาหันมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในดินแดนแถบคอเคซัส รัสเซียไม่ได้มองว่าสงครามกลางเมืองในซีเรียเป็นเพียงเรื่องของประชาชนกับรัฐบาลเผด็จการเท่านั้น แต่มองว่าเป็นเรื่องระหว่างกลุ่มศาสนาที่มีความขัดแย้งกัน

3. รัสเซียไม่ต้องการให้มีการแทรกแซงกิจการภายในประเทศอื่นๆ และต้องการตอบโต้ชาติตะวันตก ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันบรรดาชาติตะวันตกไม่ค่อยใส่ใจกับอิทธิพลของรัสเซียแล้ว มีหลายครั้งที่หากบรรดาชาติตะวันตกอยากจะแทรกแซงกิจการทางทหารในประเทศไหน หรืออยากจะทำปฏิบัติการแบบสอง

³⁰<http://supakinanderson.blogspot.ru/2012/08/blog-post.html>

³¹<http://russian.people.com.cn/95184/7727145.html>

มาตรฐานแค่ไหนอย่างไร ก็ทำกันไปโดยไม่ไว้หน้ารัสเซีย ตัวอย่างเช่นในกรณี ลิเบียที่ทำให้รัสเซียรู้สึกเหมือนกับถูกหลอก เพราะเมื่อองค์การสหประชาชาติมีมติเรื่องการปกป้องพลเรือน แต่กลับถูกชาติตะวันตกนำไปใช้เป็นข้ออ้างโจมตีทาง อากาศเพื่อโค่นล้มกััดดาฟี ที่ปราบปรามการชุมนุมในประเทศ ในขณะเดียวกัน ฝ่ายตะวันตกกลับมีการยกเลิกคำสั่งคว่ำบาตรอุซเบกิสถาน ซึ่งก็เคยปราบปราม การชุมนุม รวมทั้งไม่ได้ทำอะไรกับบาห์เรน ซึ่งก็ปราบปรามการชุมนุมเช่นกัน ทั้งนี้เพราะทั้งสองชาตินี้มีผลประโยชน์ต่อกันกับตะวันตก³²

4. รัสเซียยึดมั่นในการทูตแบบไม่แทรกแซงกิจการภายในของชาติอื่น ดังนั้นจึงไม่เห็นด้วยกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำโดยวิธีแทรกแซงทางทหาร ของฝ่ายตะวันตก อีกทั้งประธานาธิบดีปูตินผู้นำรัสเซียยังต้องการจะสื่อให้ชาว โลกเห็นว่าในช่วงที่รัฐบาลของเขากำลังเผชิญปัญหาประท้วงต่างๆ ในประเทศ ย่อมไม่บังควรที่โลกตะวันตกจะเข้าแทรกแซง ดังนั้นปูตินจึงต้องการใช้อัลลัสฮาด เป็นสัญลักษณ์เพื่อบ่งบอกว่าอำนาจภายนอกก็ไม่ควรแทรกแซงกิจการภายในของ ประเทศอื่นเช่นกัน³³

5. รัสเซียโดยธรรมชาติจะไม่เชื่อใจชาติตะวันตก ซึ่งแนวคิดเช่นนี้ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมานานแล้ว และรัสเซียมองว่าการล้มตระกูลอัลลัสฮาดใน ซีเรียเป็นแผนของตะวันตกในการโดดเดี่ยวอิหร่าน ซึ่งเป็นพันธมิตรกับรัสเซีย

6. รัสเซียวิตกกังวลกับปัญหาเรื่องความไร้เสถียรภาพในดินแดนแถบนี้ โดยมองว่านับตั้งแต่การล้มผู้นำเซอร์เบียอย่างมีเลเชวิชในปี ค.ศ. 2000 จนถึงการปฏิวัติสีส้มในยูเครน และถัดมาก็คือกรณีอียิปต์ และลิเบียเห็นได้อย่างชัดเจน ว่าสหรัฐอเมริกาและตะวันตกเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการโค่นล้มผู้นำที่พวกเขาเห็นว่า

³²Ruslan Pukhov, "Why Russia is backing Syria", *New-York Times: The opinion pages* (July 6, 2012)

³³Richard Weitz, *Global Security watch Russia: A reference handbook*, (Santa Barbara: Praeger Security International, 2010), p. 30.

ไม่เหมาะ โดยการนำเรื่องมนุษยธรรมมาอ้าง และก็อาจจะถึงคิวรัสเซียไม่วันใดก็วันหนึ่ง ดังนั้น รัสเซียจึงต้องป้องกันไม่ให้มีการนำเอามติองค์การสหประชาชาติ มาบังหน้าอีกต่อไป³⁴

7. รัสเซียอาจจะหวังใช้ซีเรียต่อรองกับสหรัฐอเมริกาในบางเรื่อง เช่น การให้สหรัฐฯ ถอนโครงการระบบป้องกันขีปนาวุธออกไปจากยุโรปตะวันออก แลกกับการที่รัสเซียไม่สนับสนุนตระกูลอัลอัซซาดในซีเรีย³⁵

³⁴Howard Amos, “Billions of dollars of Russian business suffers along with Syria”, **The Moscow Times** (September 02, 2011).

³⁵Dmitri Trenin, “Why Russia Supports Assad”, **New-York Times: The opinion pages** (February 9, 2012).

การปฏิรูปการเกษตรของสหพันธรัฐรัสเซียในสมัย วลาดีมีร์ ปูติน และนัยที่มีต่อประเทศไทย

The Russian Agricultural Reform During Vladimir Putin's Regime and The Implications for Thailand

ธันนกร ศรีเมือง
Rattanakorn Srimuang

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาพัฒนาการนโยบายการเกษตรของรัสเซียในยุคจักรวรรดิรัสเซีย และยุคคอมมิวนิสต์ (2) เพื่อศึกษาการปฏิรูปการเกษตรของสหพันธรัฐรัสเซีย และ (3) เพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิรูปการเกษตรของรัสเซียและนัยที่มีต่อประเทศไทย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการปฏิรูปการเกษตรในสมัยวลาดีมีร์ ปูติน ปี ค.ศ. 2000-2008 เป็นช่วงที่รัสเซียปรับโครงสร้างด้านการเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับตลาดมากขึ้น โดยมีนโยบายส่งเสริมการเกษตรเพื่อต้องการลดการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ ผลจากการปฏิรูปการเกษตรของรัสเซียมีสัญญาณให้เห็นถึงการพัฒนาที่ดีขึ้น เช่น การสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตการเกษตรจนสามารถกลายเป็นผู้ส่งออกข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ และเมล็ดทานตะวันรายใหญ่ของโลกได้ โดยมีการสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในภาคการเกษตร การเพิ่มงบประมาณ การปฏิรูปที่ดิน และการพยายามเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นต้น แม้ว่าจะมีนโยบายสนับสนุนทางด้านการเกษตรและประสบความสำเร็จ แต่รัสเซียยัง

ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าเกษตรเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศ

รัสเซียเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยในตลาดกลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา แม้ว่ามูลค่าการค้าระหว่างกันยังถือว่าน้อยมาก ส่วนใหญ่สินค้าที่รัสเซียนำเข้าจากไทยเป็นประเภทอุตสาหกรรมเบา เช่น น้ำตาล ยางพารา อาหาร ผลไม้กระป๋องและแปรรูป เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัสเซียจะมีการปฏิรูปการเกษตรจนสามารถลดการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ แต่สินค้าเกษตรที่ไทยผลิตได้เป็นสินค้าคนละชนิดกัน จึงเป็นโอกาสดีสำหรับสินค้าเกษตรไทยที่จะส่งออกไปยังรัสเซีย กระนั้นก็ตามแม้ว่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปรัสเซียจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นและต่อเนื่องแต่ก็ประสบกับปัญหา เช่น ปัญหาด้านโลจิสติกส์ ปัญหาด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับรัสเซีย ระบบภาษีและไม่ใช่ภาษี เป็นต้น

คำสำคัญ: การปฏิรูปการเกษตรของรัสเซีย สมัยวลาดิมีร์ ปูติน นัยต่อประเทศไทย

AN ABSTRACT

The paper used qualitative research, with the objectives to 1) study the evolution of the agricultural policy from the time of the Russian Empire to the Soviet Union, 2) study the agricultural reform of the Russian Federation, and 3) analyze the results of the Russian agricultural reform and the implications for Thailand.

The study found that the agricultural reform of Vladimir Putin from 2000 to 2008 adjusted agricultural structure to correlate more with the market, reducing agricultural imports. The reform has shown many positive developments including increased production in wheat, barley and sunflower, making Russia one of the world's major exporters of these products; support of foreign investments, budget increase, land reform, and the attempt to join the WTO. Even though the policies have been successful, Russia still depends on the import of agricultural products to satisfy domestic consumption.

Russia has been Thailand's no. 1 trading partner among the CIS since 2000, despite a low level of trade. Mainly Russia imports light industrial products, such as sugar, rubber, food, canned and processed fruit. Even though Russia has reformed agriculture and has been able to reduced the agricultural import level, Thai's agricultural products are of different types, creating opportunities for Thailand to find more channels in exporting to the Russia. Furthermore, despite the continual increase in the value of exports value to Russia, there are problems, such as logistics, lack of personnel with knowledge about Russia, and the tax system and other factors.

Keywords: The Russian Agricultural Reform, Vladimir Putin's Regime, Implications for Thailand

The Russian Agricultural Reform During Vladimir Putin's Regime and The Implications for Thailand

Rattanakorn Srimuang*

This paper, in its cope, covers the Russian Empire and the Soviet period, the post Soviet era and the export of Thai products to Russia. In order to understand and realize the potential of Thai products, it is vital to look into the history of Russia since the time when it was still ruled by kings and the oppressive leaders. With the start of the 21st century, Russia is still one of the countries that have not yet realized their true potential. Now having a more democratic leadership, together with abundant natural resources and products, Russia should be able to bring about change that would enable it to operate more effectively in the new globalized era. This opens up many opportunities for many countries, including Thailand, to seek further investments and expand export and import channels.

*Master of Arts Program in Russian Studies (Interdisciplinary Program). Graduate School, Chulalongkorn University, Academic year 2012.

The Development of an Agricultural Policy of The Russian Empire and The Soviet Union

Before the 1917 Revolution, Russia was an formerly known as the Russian Empire. The Slavic state was founded in 862 around the city of Kiev, the most important center of trade. However, in 1240 the state was defeated by the Tatar and dispersed into small states. The Grand Prince of Moscow then gathered the independent states to form Muscovy and expanded the empire to embrace Belorussia and other territories. In 1700, Peter the Great changed the name Muscovy to the Russian Empire and established St. Petersburg as the new capital city. The population was known as the Great Russians.

Between 1682 and 1725, Peter I modernized the country on the western model by reforming the economy and various programs. In following the western economic concept, he nevertheless forbade western imports to Russia and accelerated industrial productions. Russia created its own factories in Tames, Akem, and Vinus, and Marcellis. It provided funds and procured labor for factories. Experts in various fields from Western Europe were also welcome to settle and invest in Russia. The Tsar created public industries for the private sector to operate, recruited farmers to work in industries, as well as stimulated officials to invest in trade. In only 20 years, more than 200 large industries and 2,500 small industries in Moscow were created. In terms of agriculture, many inventions were adopted and agricultural products were so much improved that they became the country's main exports.

In 1900, agricultural production constituted 68% of the country's economic output, mainly from oats, barley, wheat, and rye. The overall picture was still grim. Its production, compared to western countries,

was still far behind. Because of their low productivity, the farmers were in harsh conditions. Middle income peasants, equipped with 1-2 horses and 35-40 acres of land, had just enough food for their families. According to a survey conducted in 1895, more than 50% of farmers lacked sufficient bread and only 20% of the total had high consumption. Average income was only between 150 and 180 rubles.

Table Agricultural output index of Russia between 1860 and 1913

1860	13.9	1896	72.9	1905	98.2
1870	17.1	1897	77.8	1906	111.7
1880	28.2	1898	85.5	1907	116.9
1890	50.7	1899	95.3	1908	119.5
1891	53.4	1900	100.0	1909	122.5
1892	55.7	1901	103.1	1910	141.4
1893	63.3	1902	103.8	1911	149.7
1894	63.3	1903	106.5	1912	153.2
1895	70.4	1904	109.5	1913	163.6

Source: P.R. Gregory, *Russian National Income, 1895-1913* (Cambridge: Cambridge University Press, 1982), 155-56.

World War I cost not only the lives of soldiers who perished on unknown land and soil, but it also took away the labor force from the agricultural sector. As many as 15 million people were placed on battlefields, leaving empty land and reduced production, especially on

the northeastern side of the country. The export of wheat in 1916 decreased significantly. Demand then exceeded supply, resulting in food shortage. In the beginning of March 1917, St. Petersburg severely lacked bread and people had to queue up for days to buy it. A total of 100,000 laborers and 25% of the industrial laborers stopped their work and protested. This eventually led to the overthrow of Tsars on 8 March 1917 and 4 days later Nicholas II resigned and set up a provisional government led by Alexander Kerensky.

By summer of 1917, the price of bread tripled and that of milk and butter increased fivefold. The food shortage continued. The communication system also became worsened, coming to a halt in certain areas which reduced the production of coal in Donbas. Cotton production was also stopped because the raw materials could not be transported from Turkistan. The disruption of the economy also affected the wheat flour production and factories in various cities were closed. All of these factors eventually led to the overthrow of the government¹

After the revolution which abolished the monarchy, Lenin became leader of the new Soviet Union. The new management was under the “dictatorship of the proletariat”. Every resource would be collectivized and planned by the state alone. It focused on the development of industries, urban areas etc. in order to achieve “Lenin’s strategy of socialist transformation”. The state would suppress ideas and behaviors of the mass, strictly following Marx’s Utopian socialism.

In the first half of 1918, Lenin strictly controlled production and distribution of products. He aimed to increase labor efficiency by using strict regulations on the laborers, elevating educational and cultural standards, and adopting advanced scientific methods. He analyzed that

in order for Russia to be socialist society, it needed to go through state capitalism first and fight the power of small capitalists, including small-sized entrepreneurs, traders, speculators, and hoarders.

During the War Communism between 1918 and 1922, however, workers received equal pay, money was eliminated, and private market ceased to exist. In terms of agriculture, the surpluses were requisitioned by the police who were sent to the countryside to take away grains from the middle income peasants and the rich. This destroyed the link between deliveries and their incentives. Approximately 37,000 enterprises were nationalized by 1920.

Because of great pressure placed on the government, the New Economic Policy (NEP) was created. Lenin issued the collection of taxes from farmers instead of taking away their excess products. This increased their incentives and gave them the freedom to gain extra benefits. Private trade was resurrected and commercialized trade was heavily supported. The situation had improved because the policy aimed to amalgamate market and socialism. Unfortunately, despite some success of the NEP, it was eventually replaced by a new system dominated by a command economy dominated.²

Stalin came to power in 1922 and increased centralization of the state's power, including stricter policies in politics, the economy, and society. Stalin's grip of power was so strong that anyone opposing

¹Dixon Simon, **The Modernisation of Russia, 1676-1825**. (Cambridge: Cambridge University Press, 1999), pp. 28-58.

²See Pushkarev, Sergei, **The Emergence of Modern Russia 1801-1917**. (Alberta: Pica Press, 1985), pp. 337-343.

his measures would be harshly punished. He aimed to develop heavy industries to compete with capitalist countries, but the implementation backfired and deprived people of basic necessities.

The Five-Year Plan was then created, with its goal to transform a weak country dependent on capitalist countries into an industrial nation with the capability of standing on its own feet. Its main aim was to transfer the small agricultural areas to collective farms, leaving no opportunity for a resurrection of capitalism in the country. It was to create defensive strategies to prevent possible external threats and reinforced its independency from capitalist countries. The main core of this concept was heavy industry and collectivization.

The collectivization process did not start until 1929 and 25,000 people, including the police, workers, and loyalists, were sent to implement the process. From Table 2.4, it can be clearly seen that the rise of the process after 1929 was rapid and completed by the mid 1930s. While many would argue that peasants accepted the change willingly, it was actually through brutal force. Farmers who resisted the idea were arrested, deported, or executed. Approximately 3.5 million peasants were in forced labor, another 3.5 million were resettled, and another 3.5 died during the collectivization process. The state then became the dominant force in controlling the economy of the countryside and urban areas.

Table Expansion of the Collective Farm Sector, 1918-1938 (selected years)

Year	Collective farms (1000)	Households in collectives (1000)	Peasant households collectivized (%)
1918	1.6	16.4	0.1
1928	33.3	416.7	1.7
1929	57.0	1,007.7	3.9
1930	85.9	5,998.1	23.6
1931	211.1	12,033.2	52.7
1932	211.1	14,918.7	61.5
1935	245.4	17,334.9	83.2
1938	242.4	18,847.6	93.5

Source: L. Volin, *A Century of Russian Agriculture* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1970), 211.

In 1929, the state implemented full collectivization and more than half of the peasants were assimilated. Unsurprisingly, the drastic change brought nothing but chaos and disaster to every participant. Since then the number of collectivization gradually increased until 1936 when only one tenth of the households was not included in it. The rapid expansion of towns also resulted in more people starving due to the insufficient supply of food, and when famine occurred in 1932, the countryside suffered even more hardships. A number of 120 million peasants were affected, not to mention the whole structure of the Soviet agriculture.³

³Paul Gregory and Robert Stuart, **Russian and Soviet Economic Performance and Structure.** (New York: Addison Wesley, 2001), pp. 39-56.

During the Khrushchev's era, Khrushchev initiated “de-stalinization” in 1956 and disapproved measures favoring the execution and punishment of those opposing the leader. Khrushchev focused on the reduction of weapon production and heavy industries and the increase of consumer products, especially agricultural products which were in short supply, and this required regular import of wheat from the West. His plan, however, failed. The result of the virgin land produced some mixed results. The land contributed more than 50% of the overall grain harvest but 13,000 square miles of topsoil were removed due to the erosion of wind in 1960. Then in 1963 the land performed poorly, forcing Khrushchev to import grains from the West.

The lack of incentives had always been a major problem for the Soviet Union. Farmers were not encouraged to perform with the best of their ability. The state consistently changed the prices and the agriculturalists' income was set below the cost of production, including products such as eggs, milk, and meat.⁴

⁴Martin McCauley, **Khrushchev and the Development of Soviet Agriculture: The Virgin Land Programme 1953-1964**. (New York: Holmes & Meier Publishers, Inc., 1976), pp.37-48.

Table Changes in agricultural production in 1953-1958

million tons:

	Production						State procurement	
	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1953	1958
Total grain harvest	82.5	85.6	103.7	125.0	102.6	134.7	31.1	56.9
Virgin land areas	26.9	37.2	27.7	63.3	38.1	58.4	10.8	32.8
Potatoes	72.6	75.0	71.8	96.0	87.8	86.5	5.4	7.0
Sunflower	2.6	1.9	3.8	3.9	2.8	4.6	1.8	2.6
Flax	0.16	0.22	0.38	0.52	0.44	0.44	0.15	0.39
Cotton	3.9	4.2	3.9	4.3	4.2	4.4	3.9	4.4
Meat	5.8	6.3	6.3	6.6	7.4	7.7	3.6	5.7
Milk	36.5	38.1	43.1	49.1	54.8	58.9	10.6	22.1
Cows	24.3	25.2	26.4	27.7	29.0	31.4	-	-
Pigs	28.5	33.3	30.9	34.0	40.8	44.3	-	-
Sheep	94.3	99.8	99.0	103.3	108.2	120.2	-	-
Gross agricultural production (1953-100)	100	105	117	132	136	151	-	-

Source: D.B. Diamond, L.W. Bettis, and R.E. Ramsson, "Agricultural Production," in A. Bergson and H.S. Levine, eds., *The Soviet Economy: Toward the Year 2000* (London: Allen & Unwin, 1983), 146.

After Khrushchev's fall from power perished in 1964, Leonid Brezhnev took his place. During this period, agriculture performed very poorly. Some investments, such as in houses and schools, were not productive. Even though large investments were implemented, the output did not respond accordingly. In addition to poor quality machinery, the struggle to receive needed machines and the lack of spare parts still persisted. Customers' demand was not met because the system

refused to take them into account and the organization responsible for transferring agriculture's orders performed the task poorly.⁵

In 1985, Gorbachev emerged as the leader of the Soviet Union. Citizens were now free to express their ideas and criticize their leaders or officials. They could receive news from and travel to foreign countries. The latter would also be able to monitor the situation in the Soviet Union more openly. The state would not interfere with the economic activities and creativity was encouraged for new ideas and progress. The private sector would have more rights to hold assets, the price mechanism would be applied according to the market system, and the scientific field would be developed to the international standard.

The economic results were mixed, however. There were reports of success as well as failures on so many levels. In reality, the payments were not actually linked to the agricultural output produced by farmers, as many had to be paid in advance before work. Contracts were not adhered to by the participants. Productivity did not rise and many examples showed its decline. Planning and bureaucracy still prevailed in agriculture. The procedure for requesting and purchasing equipment was so badly processed that at the end of the day no one knew who needed which product and how many.⁶

⁵George W. Breslauer. **Khrushchev and Brezhnev as Leaders**. (George Allen & Unwin Ltd: London, 1984), pp.24-31.

⁶Richard Sakwa, **Gorbachev and His Reforms, 1985-1990**. (Deddington Oxon: Philip Allan, 1990), pp. 40-62.

Table USSR: Growth in Agricultural Production, 1981-1989.

	Annual Percentage Rates of Growth, 1989 Gross							Share of
	in Constant Prices							Value of
	1981-85	1986-89	1985	1986	1987	1988	1989	output
Gross value of agricultural output (in comparable prices)	2.1	1.9	0.1	5.3	-0.6	1.7	1.3	
Output (in physical volume):								
Grain	0.3	2.4	11.8	8.3	-0.1	-7.0	9.2	10.8
Meat	2.5	4.1	0.6	5.3	5.0	4.2	2.0	31.1
Milk	1.6	2.4	0.7	3.7	1.6	2.9	1.6	19.1
Eggs	-0.1	0.8	-2.7	-	-0.9	1.4	2.8	3.6
Potatoes	1.7	-0.3	-14.6	19.5	-13.0	-17.4	15.2	6.1
Vegetables	0.6	0.5	-10.8	5.7	-1.7	0.3	-2.0	3.8
Fruit-including grapes	2.3	-2.7	-10.8	10.9	-21.3	4.2	-1.3	2.8
Sugar beets	0.3	4.3	-3.5	-3.8	14.4	-3.0	10.7	2.2
Cotton lint	0.6	-1.1	7.1	-4.4	-5.9	9.8	-3.1	3.2
Wool	0.2	1.8	-4.0	5.0	-1.6	3.6	0.3	1.8
Other	-	-	-	-	-	-	-	15.5

Source: United States Department of Agriculture, Economic Research Service, *USSR: Outlook and Situation Report* (Washington, DC: USDA, various issues).

After the fall of the Soviet Union, the economic situation was a wreck for the former states composing it. Russia then emerged after the breakdown in 1991 as one of the first to initiate reform by freeing prices. In 1992, approximately 80% of wholesale prices and 90% of consumer prices were set free. By March 7 in the same year, the policy was implemented to every product, freeing the remaining prices. The state only controlled prices of specific medicines, energy, precious metals, and transportation costs. Imports also did not face any restrictions.

Agricultural Reform of The Russian Federation

After the fall of the Soviet Union, liberalization of the markets was initiated. Subsidies were removed, forcing domestic products to compete with imported goods. Unfortunately, the abrupt change implemented by Yeltsin affected a number of domestic producers. Once the support of the government declined, the producers no longer had the advantage and had to bear the full costs of production.

In 1992, farmers received 67% of the credits provided through AKKOR and the number of farmers receiving rose to 134% in 1993, indicating the development of the rural credit. However, the slow growth of independent farms and failure of independent farmers in the same year contributed to reduced state support. Since then the failure rates had tripled. Although it was possible to give the farmers some land, the sufficient number of land could not be given to every new farmer. Another problem was that individual farms lacked the access to equipment and resources that were available to major producers. They also relied heavily on local collective farms for inputs.

Because of the dependency on collective farms, individual farms could not break away from them despite the change in policy. Even when needs were identified, they lacked sufficient resources to meet them. In a market economy, such an outcome would produce bankruptcy. However, in the case of Russia, government officials could not afford to do away with collective farms, as they were vital to the well being of individuals in many villages. Federal and regional governments then offered the extension of farm credits.

Yeltsin did not favor a gradual reform but would rather implement a drastic change to the free market system. This was known as

the “shock therapy” and was applied to the agricultural sector as well. Thus, during the 1990s the state’s involvement in the sector declined significantly. This ultimately increased production costs of producers; even after raising higher prices they still did not receive as much benefits. Subsidized inputs, including fuel, farm equipment, seeds, and fertilizers, were no longer supplied to the producers. Many farmers struggled, competing with imported agricultural products with lower prices.

Crop farming was probably one of the few which received some benefits in 1997. Before that year, crops did not do well and declined by approximately 15%. Still, 30 regions saw their production increase in 1997 and even state farms responded positively to the market.

Table Percentage Shares of Macro-Economic Regions in Russia's Total Production of Selected Agricultural Products

Regions	Grain		Potatoes				Vegetable		Meat Milk	
	1986-90	1997-98	1990	1997	1990	1997	1990	1997	1990	1997
Russia Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
North	0.4	0.4	2.4	3.9	1.3	2.3	2.6	2.1	2.9	3.1
Northwest and Kaliningrad Oblast	0.8	0.6	4.0	4.0	4.0	5.0	4.3	2.8	4.5	4.3
Center	9.8	8.4	23.0	19.9	17.8	20.5	13.8	12.6	17.1	18.4
Volgo-Viatka	5.1	5.9	10.0	8.8	5.1	8.7	6.3	7.4	7.1	8.5
Central Black Earth	11.7	11.6	8.2	9.0	7.8	7.1	9.6	8.4	9.0	7.3
Volga	17.3	20.5	9.3	9.1	14.4	12.5	14.3	14.2	12.9	13.8
North Caucasus	21.8	18.4	5.6	6.2	23.7	10.6	15.6	13.2	11.2	8.2
Ural	14.0	15.8	15.1	15.7	10.1	14.9	13.3	16.7	14.1	17.1
West Siberia	12.5	12.6	12.9	12.5	8.5	9.2	11.4	13.5	13.0	13.3
East Siberia	5.5	5.2	6.0	8.0	3.6	5.9	5.7	7.1	5.3	4.6
Far East	1.1	0.8	3.6	3.9	3.8	3.4	3.5	2.3	2.8	1.4

Sources: Narkhoz RSFSR in 1990, Moscow; Selskoye Khoziaistvo v Rosii, Moscow: Goskomstst 1998.

In 1998 the economic crisis, which was caused by default on domestic debt and ruble devaluation, affected Russia's agriculture and the food sector greatly. Food consumption was reduced due to decreased citizens' income and the rising food prices. Imports of agricultural products and U.S. agricultural exports to Russia also decreased by three-fourths and by 80 percent respectively.⁷

⁷Wegren Stephen K, **Agriculture and the State in Soviet and Post-Soviet Russia** (Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, 1998), pp.184-191.

After becoming President, Putin used the term “managed democracy” to represent power from the top while ensuring that Russian citizens would receive legal protections like those of the developed countries. He believed this system would work well in Russia and be an important part of Russian history and culture. He also took away licenses from popular outspoken media channels in order to reduce criticism that could be imposed on him and the government. In contrast with that of On the contrary to the Yeltsin’s regime, Putin’s agricultural policy had become important to policy makers.

The change could be identified in 2003 when 60% of the agricultural land had been distributed to farmers. In addition, 51% of the land was land shares and they could be transferred, sold, or leased to another owner. This saved owners from going through complicated ownership transfer and was very convenient. Agricultural implementation was then spread out. The objectives of the plan included antitrust policy, agri-food markets regulation, land policy and legislation, agricultural financing, regional support programs, reasonable protectionism, integration of domestic products into the global market, and unrestricted movement of products and services.

Each farm would have to become solvent by acquiring labor discipline, restructuring debt, changing business plans etc. The profitable farms nearby would have to purchase the assets of the unprofitable farms and the Ministry of Agriculture had to distribute the land and property. Regional administrations would also have to play a larger role in helping the farms.

As a result, it was not until 1999 when agriculture began to enjoy a steady economic growth, together with an average 5-8% of GDP between 2001 and 2008. This can be seen from Figure 3.3.

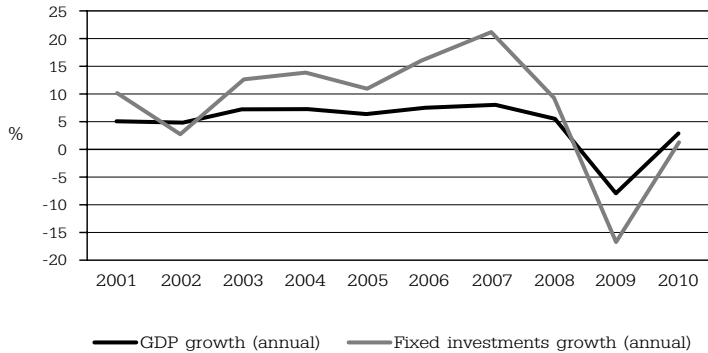

Figure Annual growth rates of Russian GDP and fixed investment, 2001-2010

2010 figures for Q1 (GDP) and January-June (fixed investment).

Source: Euromonitor International

From 2000 to 2002, the progress of the economy was very positive, especially the tax reform. The progressive personal income tax was reduced to 13% in 2001, after reaching 30%, and the corporate profit tax was reduced to 24% in the same year from 35%. Small and medium-sized enterprises were also able to rise up. In 2002, licensing and registration were made easier, creating more incentives for companies to join. By 2006, the number grew to almost 5 million businesses registered in Russia after having increased more than 7% a year.

The “ease of doing business ranking” measured the ranking of countries where it is easy to do business. Russia ranked 120 out of 183 in 2010, having its position raised to 79 in 2006. When it comes to starting a business, Russia ranked 182 because of the heavy setup that took a long time to complete. Border trading was also quite difficult due to a large amount of paperwork, the time involved, and the high costs of export and import.

Another problem which posed some serious threats to the citizens’ well being was the lack of health regulation. Russian men were consuming too much alcohol, causing many to die from alcoholism. Anti-alcohol measure was thereby initiated and adequate healthcare system was focused on. The education the youth received was also of poor quality because of corruption in the bureaucracy.⁸

Crop is the agricultural production which makes more than half of the total output. In 2005 it contributed to 53%. However, the trend is decreasing slowly due to the weather and the price. On the other hand, grains and wheat still play a major role in the country’s agriculture. Sunflower, sugar beet, vegetables and potatoes have exceeded the level of output in pre-1991. Poultry production’s growth rates increased by 10% in 2000-2004 and pig meat production also expanded in 2002-2007.

⁸Anders Aslund, **Russia’s Capitalist Revolution**. (Washington, DC: Petersen Institute, 2007), pp. 23-43.

Table Gross harvest for main crops in Russia, 2001-2009 (million tones)

Indicator	2001-2005 (average)	2005-2008 (average)	2008	2009	2009/2008
Cereals	79.1	86.4	108.1	97.0	89.7%
Sugar beet	18.6	27.4	29.0	24.8	85.6%
Sunflower	4.5	6.6	7.3	6.4	87.4%
Flax fiber	53.0	48.0	52.8	53.0	100.3%
Potato	35.6	28.1	28.8	31.1	107.9%
Vegetables	14.2	11.8	12.9	13.4	103.6%

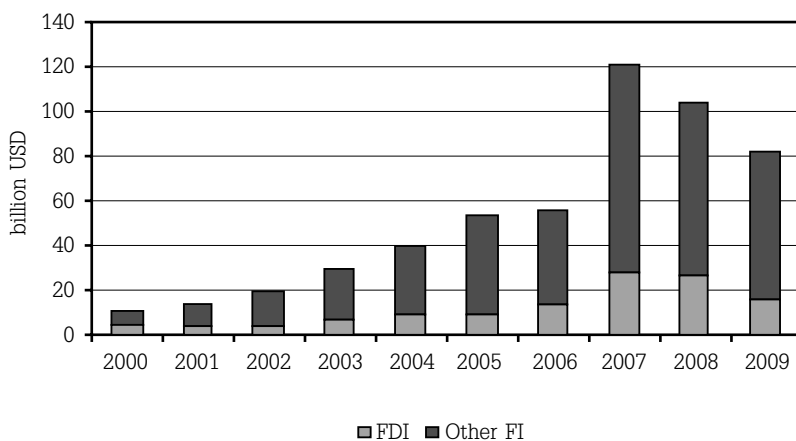
Source: National statistical officer, OECD.

Grain production increased from 2000 to 2008 due to improved yield, management practices, physical infrastructure investment, and favorable weather. The exports mostly consisted of minerals, such as crude oil and natural gas (67%), with metals (13%), chemical products (6%) and machines, and equipment and transport (6%). Meanwhile, the export of food products and raw materials of agriculture totaled 3.3% of the overall exports in 2009. When it comes to agricultural trade, Russia has a major trade deficit. The export value was USD14.0 billion, which was less than half of the value of imports: USD29.1 billion. This implied that the economic crisis affected agricultural imports more than exports. The imports of Russian agriculture consist of greater range of products. This includes 18% of meat, 5 to 6% of beef, poultry and pork, 13% of fruits and nuts, 9% of beverages and spirits, and other products, such as dairy, fish, sugar, and molasses and tobacco. Between 2000 and 2008, the imports of agriculture increased from \$7billion to

\$33billion. This made Russia the second largest importer in the emerging markets, next to China.

Another problem that had existed for many decades in Russian agriculture included the worn out and out of date equipment and machines, which totaled 50% of the total resources, having no value and producing zero productivity in the agriculture, except for foreign investment which had steadily increased.⁹

Figure Foreign investment in Russia, 2000-2009

Source : National statistical officer, OECD.

⁹World Bank, From Transition to Development, (Washington DC: World Bank, 2004), www.worldbankorg.ru

Russia applied to be a member of the WTO in 1995. Questions were sent back to ensure that measures and policies of Russia would comply with international trade. In 2002, however, the United States and the European Union had some concerns over intellectual property rights of the country. In order to become a part of the WTO, Article IV (Market Access) clearly states that the participants are not allowed to initiate “quantitative import restrictions, variable import levies, minimum import prices, discretionary import licensing, non-tariff measures maintained through state-trading enterprises, voluntary export restraints, and similar border measure other than ordinary customs duties.” Putin believed that Russia’s being a member of the WTO would receive great benefits from a competitive environment. According to RIA Novosti, a news agency, he said, “I expect that tighter competition will spur modernization of our economy. We won’t be able to modernize our economy without accession to the WTO. Until they (Russian producers) feel real competition, they will not invest in modernization”.

Figure SWOT analysis of the Russian agrifood sector

Strengths	Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> - Growing productivity within the agrifood sector - Abundant availability of resources - Low energy and labour costs 	<ul style="list-style-type: none"> - Fragmented agrifood market and agricultural sector leading to weak competitiveness and lack of innovations - Underdeveloped and outdated related and supporting industries - Problematic logistics and infrastructure
Opportunities	Threats
<ul style="list-style-type: none"> - Higher living standards due to the economic growth leading to higher demand for quality products and services - Modernisation and consolidation of the agrifood sector and infrastructure investments - Improving efficiency - Government support programmes 	<ul style="list-style-type: none"> - Low oil prices slowing down economical growth - Little diversification of the economy due to lack of economic reforms - Dependent position in relation to retail by size difference - Increasing administrative burden impeding entrepreneurship

Russia’s Agricultural Reform: Its Prospect for Relations between Thailand and Russia

Relations between Thailand and Russia were reinitiated at the end of World War II through the establishment of advisory commerce institution in Bangkok, which marked official bilateral trade relations. Russia is considered to be one of the countries that are of great importance to Thailand in terms of trade. Unfortunately, due to the global financial crisis, the expansion of trade relations has been affected. In 2008, bilateral trade totaled USD 3,820,000,000, while in 2009 the value decreased 52.5%. It was not until during the 10-month-period of 2010 when it expanded to USD 3,060,000,000. Russia’s main

products exported to Thailand included iron and steel, crude oil and other hydrocarbon, fertilizer, machine, and equipment, electronic appliances, juices, and jewelry.¹⁰

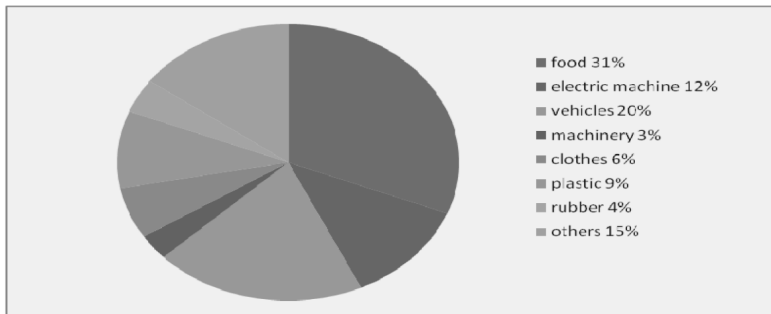
Table Thailand's trade with Russia

Unit: million dollars

	2544	2550	Change (%)
Export	80.55	6115.62	86.92
Import	314.9	1662.64	81.06
Trade balance	-234.35	-1047.02	7.62
Value	395.45	2278.2	82.64

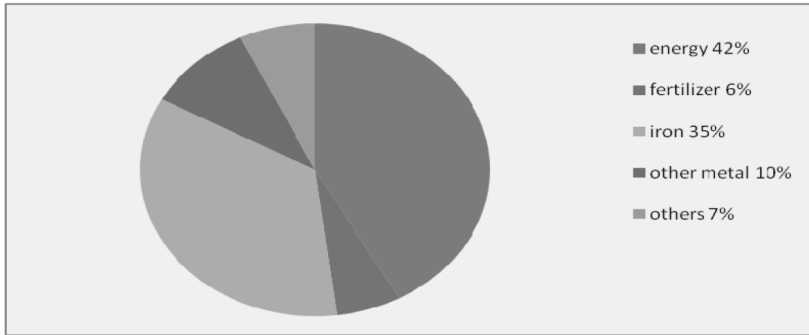
Source: World Trade Atlas

Graph Ratio of products exported to Thailand

¹⁰Royal Thai Embassy, Moscow, Thai-Russian Bilateral Relations. [Online], 19 May 2009. Source <http://en.thaiembassymoscow.com/info/?section=d1&artid=47>

Graph Ratio of products exported to Russia

Source: “Growth in trade between Russia and Thailand reported” <http://www.invest2russia.com/cgi-bin/headl.pl?id=411>

After Putin’s reform, Russia has turned into one of the world’s fastest growing economies, with a growth rate of 8.1% in 2008. Per capital income was around USD 14,600 which doubled the amount of that of the Thai.

Table Transportation route to Eastern Russia

Port	Distance	Time duration	Note
Vladivostok Port, Russia. The route passes the South China Sea, the East China Sea, and the Sea of Japan.	3,900 miles	6 days	This is the shortest popular route to Russia. It focuses on the distribution of goods to Eastern Russia. Nevertheless, further transportation to Moscow and other cities in Western Russia can be made by using the Trans-Siberian route which is the main railway of the country. The route is not popular, though, because it is more time consuming than directly shipping goods via St. Petersburg, which is also more economical. Still, by using the railway, goods can be transferred to many countries in the CIS, for example Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan and Uzbekistan.

Source : Thai National Shippers' Council

Table Transportation route to Western Russia

Port	Distance	Time duration	Note
St. Petersburg Port, Russia, passes through the Red Sea, the Mediterranean Sea, and the Baltic Sea.	10,300 miles	21 days	Even though it takes the longest time to transport goods and costs the most, St. Petersburg is equipped with readiness and modernization as well as safety. As a result, the port receives the most credibility.
Odessa Port, Ukraine, passes through the Red Sea, the Mediterranean Sea, and enters the Black Sea.	7,000 miles	14 days	The route is shorter and the transportation capital is lower than transporting goods to St. Petersburg Port. However, Odessa Port is in the process of development, and requires further transportation on land which creates difficulties due to the bad road condition.
Bandar Abbas Port, Iran, passes through the Persian Gulf.	4,200 miles	8 days	The port is still not widely demanded as it requires transportation through many countries and borders, which are difficult and unsafe routes. In addition, the goods must be inspected by the Customs in many countries. Nevertheless, it is one of the routes that must be closely monitored because it has the shortest distance and trucks are available for further transportation to CIS countries such as Armenia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Uzbekistan.

Port	Distance	Time duration	Note
Northern Europe such as Hamburg Port, Germany, Kotka Port, Finland, Riga Port, Latvia etc. Transportation through this route passes the Red Sea, the Mediterranean Sea, and the Baltic Sea.	30 days	9,500 miles	The port requires further land transportation to Russia which consumes more time than using the St. Petersburg Port. Nevertheless, many ship companies use this route because goods can be transferred to major ports along the way in Europe. In addition, it is the most economical route and has the greatest number of ships, facilitating the scheduling of freight charge. The ports also have ships that go to the Baltic Sea every day.

Thailand and Russia have an average tariff rate of 10% and 11.4% respectively. This applies to agricultural products and other products of the two countries, meaning that they both use similar protective measures.

Table MFN between Thailand and Russia

	Thailand			Russia		
	Overall	Agricultural products	Non-agricultural products	Overall	Agricultural products	Non-agricultural products
Simple average applied MFN	10.0	22.1	8.2	11.4	13.5	11.1

More than 25% of the 11 groups of products imported to Thailand are from the agricultural industry sector. On the other hand, there are only 4 types of products in Russia, including alcoholic drinks and tobacco, sugar, wood, and meat. Thailand regulated tariff to mainly protect the agricultural sector, whereas Russia's tariff protected only the production sector.

Non-tariff measures of Thailand included import license documents to protect domestic agricultural products and agro-industry. The same principle also applied to medicines and chemicals to protect the health of citizens.¹¹

¹¹Russian Federal Customs Service, Customs Tariff Of The Russian Federation. [Online], 23 January 2004. Source <http://www.russian-customs-tariff.com/>

Table Non-tariff measures of Russia in 2007

Measure	Product type	Product
SPS	Agriculture	Rice and fishery products such as frozen fish and seafood products such as frozen shrimps, canned tuna, surimi, and dried aquatic animals
	Industrial agriculture	Food products; canned and processed fruits
Technical measures	Agriculture	Rice
	Industrial agriculture	Food products; canned and processed fruit
	Industry	Non-food products, medicine and medical equipment, communication service products, electric appliances, radio and television receiver, cars and components
Import license	Industry	Alloy, carpet, colored television, explosive materials, medicines, soldier equipment, ciphering equipment, precious metal, radioactive material, self-defense equipment, rocks, tobacco, toxic chemicals, liquor, and vodka.

Source: Department of Foreign Trade, Ministry of Commerce

The strengths, weaknesses, opportunities, and threats of the SWOT analysis are as follows:

Strengths	Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> - Thai products are accepted worldwide, especially agricultural products such as rice, vegetables, fruit, canned food, frozen and processed food etc. - Such products are high in quality and are able to compete in the international market, gaining access in the European market which is considered a market with high standards. Thai products can access the middle incomers as well as the high incomers in Russia. - There are 2 types of products with high export value. 	<ul style="list-style-type: none"> - Russia is a new market and Thai products are not widely known. - Thai entrepreneurs still lack accurate trading information and are not familiar with the country. - Thai entrepreneurs are not informed of the trading channes in Russia and have no product distribution network, which plays an important role in accessing to the market and expanding its value.
Opportunities	Threats
<ul style="list-style-type: none"> - Russia ranks 5th as one of the world's most populated countries, with the total of 142.8 million people. - Russia is one of the fastest growing economies and 10% of the population is high incomers. - The attitudes of Russian people towards Thailand and Thai products are positive. - The openness of the country correlates with positive growth of the economy. Citizens have more purchasing power, with expanding domestic trade. It can support more products from other countries, including Thailand, signifying an opportunity for Thailand to invest in the country. - Russia has policies to expand trade with ASEAN, whose members of which are major agricultural exporting countries. While Russia is weak in the sector and requires high import rate of agricultural products, Thailand can use this as an opportunity to export food products to Russia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Russian entrepreneurs have limitations in speaking English, and Thai exporters cannot communicate in Russian. - Thai entrepreneurs are not sure of the reliability of financial institutions. - Russia changes many regulations constantly, lacking clarity in business practicality. - Regulations of the Customs Department in Russia are still complicated and lack transparency, causing unnecessary expenditure and the loss of time.

Conclusion

Agriculture in Russia has gone through many changes over the past decades. When Stalin started the collectivization process, things went horribly wrong: farmers were either evicted or executed if they were not following the leader's instruction. Those who participated in the collectivization then suffered from its inefficiency; they did not have enough necessities to function properly and agricultural profits were nowhere to be found. Eventually, many starved to death, succumbing to physical and mental diseases. This policy was to be continued for many years to come by successive leaders who refused to abandon the old system. Thus, those suffering the most were peasants whose liberty and opportunity for a better future were severely limited. Not surprisingly, agricultural production was dismal, providing little, if at all, benefits compared to the size and abundance of natural resources in Russia. Having only obsolete equipment to work with, farmers had no choice but had to make use of it as much as possible. This guaranteed that nothing of significance, or anything remotely close to the production of international standard, would be produced under the system. In response to this, there were many policies implemented by the leaders to change the system. Khrushchev focused on heavy industries and weapons, not concentrating enough on agricultural production, which enormously failed whereas Brezhnev's policy was as strict as that of Stalin, prohibiting change in the political and economic sectors. The one major problem still remained: they did not create changes drastic enough to lay out a new economic structure of the Soviet Union. When other systems failed, they were not able to see that the only way to get out of all the troubles was capitalism. Without

leaders who were willing enough to implement a significant change, the Soviet Union could not prosper, signifying how influential the roles of the leaders actually were. This is why Russia always had a negative balance sheet until Putin became President.

In terms of ideology and politics, Russia started to change since in 1989 when the Soviet Union dissolved and Gorbachev favored democracy and openness. Yeltsin then took charge, implementing drastic economic reforms, breaking away from the old practice for a new future. Unfortunately, the economy as a whole was still finding a rough time adjusting to the new changes, producing negative results and creating widespread protests from citizens. When Putin stepped into power in 2000, nevertheless, domestic production increased very positively for the first time; production of grain, meat and pork gained a high level of growth percentage. The country was also more suitable for foreign investments, gaining more confidence from outsiders. This clearly shows that agriculture was reemphasized and revived during Putin's era. Peasants started to receive more income; employment and the shares of peasant lands increased. There was also more liberty concerning agricultural organizations and land transactions. Most importantly, Russia, after 18 years, was finally able to join the WTO in 2012, sparking new economic opportunities with other countries, especially Thailand.

Among the CIS, Russia has been Thailand's main trading partner since 2000. Trading value between the two countries increased nine fold, totaling USD 1,932 million. In 2010 the overall trade was USD 3,996.02 million, an increase of 90.5% compared to the year before. It ranked the 26th as Thailand's trading partner. Even though Thailand

suffered a deficit of USD 2,453 million, products imported were necessary for their use as energy and material, such as natural gas, oil, metal etc. On the other hand, Russia required the import of products, such as automobiles, electronics, and food. Russia also has the potential to invest in energy, natural gas, heavy industry, and tourism in Thailand, whereas Thailand has the potential to invest in agricultural industry, beverages and food.

Both countries have expertise in different kinds of products and one country's specialization responds to the demand of the other. Nevertheless, the trade between the two has not been sufficiently large. Analysis of trade obstacles should be further conducted to support more trade as well as investments between Thailand and Russia. After an initial study, it can be found that Russia's tariff barriers against Thailand were not high and most of the problems arose from non-tariff measures, complicated regulations, business alliances, Thai businesses unable to access Russian market, and the financial system.

The potential of entrepreneurs was also another important factor besides regulations and tariff measures which played a major role in trade. The analysis of potential of products between the two countries has produced the following findings:

- Products from both countries were from different types and supportive of each other. While Thailand specialized in consumer goods, Russia specialized in oil, metal, and raw leather; products which were demanded in Thailand and vice versa.

- Investments rate between the 2 was very low

Overall, support for trade should be a better option than competition. There are 5 main obstacles: language, business transactions,

transportation route, complicated trading procedures, and corruption.

The main obstacle is non-tax barriers, such as complicated trading procedures, culture, language etc. Transportation might not pose a serious problem and Thai entrepreneurs had potential in the Russian market. Thai exporters could not export the products directly to Russia and had to go through European countries, such as Germany first. If this problem could be eliminated, export of Thai products to Russia would be faster and less costly.

Entrepreneurs from the fishery industry said that Thai products are accepted in the Russian market. The problem is the delay of transportation and finding a suitable and trustworthy investor. Other obstacles are that most management is up to the local authority and taxes had to be paid to local officials. EXIM Bank was opened in Moscow to take care of payment problems and Russian Cultural Center was established to provide assistance in matters relating to culture and language. The two new establishments are, however, still in the pilot process.

Information about Russia is still fragmented. A meeting agreed to have an integration and set up a business information center to provide data for entrepreneurs and interested parties. The meeting also agreed that bilateral negotiations should produce a better result than negotiations in ASEAN. Nevertheless, the latter should give Thailand more negotiating power and interests. Thus, Thailand could utilize the bilateral negotiations with Russia, and the meeting urged for a bilateral agreement without having to wait for ASEAN's decisions, as it did not give importance to Russia under the FTA agreement. The meeting also agreed to set up a Thai-Russian industrial zone, improve transportation

and logistics, especially the creation of a land bridge, and emphasize eastern Russia due to increased support of Russia in the eastern zone.

Nevertheless, the import of Thai products to Russia continually expanded, following positive signs of Putin's economic reform. The reform has also made Russia the world's exporter of wheat, barley, and sunflower. Further analysis found that Russia and Thailand specialized in different types of products; a factor which should create mutual benefits. Many meetings have been initiated to enhance their relation. This including an important bilateral cooperation on 27 November 2009 as Deputy Prime Minister Sergei Sobyenin and Foreign Minister Kasit Piromya agreed on the various cooperations, including agriculture. The meetings also consisted of the 4th Thai Russian Joint Commission on Bilateral Cooperation meeting on 27 November 2009 and the 1st agricultural cooperation subcommittee under Thai Russian Joint Commission on Bilateral Cooperation in the early 2012.

Opportunities of Thailand after Russia joined the WTO in 2012

Russia is a very important trading partner of Thailand. Its businesses have potential and are interested in investing in energy, natural gas, heavy industry, and tourism in Thailand while Thailand could invest in agricultural industry, beverages, spas, and restaurants. By becoming the WTO member, Russia has had many changes to undertake, including the reduction of tax ceiling from 10% to 7.8%, agricultural products from 13.2% to 10.8%, and industrial products from 9.5% to 7.3%. The country has also made agreements with 11 main service sectors and 116 small service sectors, providing benefits for foreign investors by canceling the limit of shareholding not exceeding

49% if they have become a member for 4 years. Foreign insurance companies can also open their operations in Russia in the next 9 years after becoming a member.

After two decades of negotiations, Russia has officially become a member of the WTO on 22 August 2012, a great leap of Russia in the world market. This could lead to economic development as well as changes in many dimensions. Having become a member of the WTO, Russia is obliged to follow what is agreed under WTO conditions as follows:

- The decrease of customs tax ceiling from 10% to 7.8%, taxes on agricultural products from 13.2% to 10.8%, and taxes on industrial products from 9.5% to 7.3%.
- TRQ would be applied to certain products, such as veil and pork.
- Cancellation of support for industrial products.
- The support for agricultural products would be less than USD 9 billion dollars in 2012 and continually decrease to USD 4.4 billion dollars by 2018.
- Cancellation of tax exemption on some domestic agricultural products.
- SPS was to correlate with the WTO's regulations.
- The cancellation of any regulations that conflicted with Agreement on Trade-Related Investment Measures Agreement: TRIMs.
- The transparency in the trading of products and services and in intellectual property rights would be adjusted to correlate with the WTO's standard.

ASEAN+8 consist of 8 trading countries: the U.S., China, Russia,

Japan, South Korea, India, Australia, and New Zealand. Because Russia is one of the members, it has also emphasized its development in the organization. On 21 August, the Thai cabinet agreed with ASEAN-Russia Trade and Investment Cooperation Roadmap, as suggested by the Ministry of Commerce. This is another mechanism to expand trade and investment relations between ASEAN and Russia, supporting more trade with Thailand. The Ministry of Commerce has also aimed to double the trading value by 2015. As Russia has fully stepped into the world trade and welcomed foreign investments as well as reduced obstacles, it is predicted that the country would expand 11% in the long term (2012-2021). This creates incentives of Thai businesses to find market opportunities, such as those for vehicles, frozen chickens, granulated sugar, canned fruit, and jewelry.

It was also estimated that Thai export value to Russia would increase from USD 1,149.51 million in 2011 to USD 2,200 million in 2015. The main driving force behind this is that in 2015 Russia will have to reduce import tariff quota on one fourth of the total products. Presently, the tariff has already been reduced by 30%. The cooperation with the AEC that will occur in less than years will also push forward negotiations on trade and investment between ASEAN and Russia. In addition, Russia is about to host many international events, such as APEC meeting in September 2012, the Winter Olympic Games in 2014, and the Soccer World Cup in 2016, which would stimulate the Russian market even further.

After this brief discussion on Russia and its evolving system, it can be stated that the political and economic atmosphere is becoming more positive, though a lot of changes are still needed. Compared to its

grueling history in the early 20th century, Russia has taken a big step towards a freer country where citizens can enjoy better quality of life. The projection on foreign investments and export and import opportunities also keeps looking brighter, not to mention that Russia is now much more receptive to market negotiations after becoming a member of international trade organization such as the WTO. If it follows this positive trend, Thailand should be able to immensely expand its businesses in this country and lessen the risks involved.

ระบบบริการสุขภาพรัสเซีย The Russian Health Care System

วัลยา นอนชุกษ
Wallaya Monchuket

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงพัฒนาการของระบบบริการสุขภาพของรัสเซียตั้งแต่สมัยจักรวรรดิรัสเซียถึงปัจจุบันและแผนการในอนาคต เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของนโยบายทางการเมืองและสภาพเศรษฐกิจที่มีผลต่อรูปแบบของการวางระบบการบริการสุขภาพในแต่ละยุค เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงสุขภาพของชาวรัสเซียในแต่ละยุค และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความต้องการบริการสุขภาพของชาวรัสเซียในไทย การวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และเว็บไซต์ เกี่ยวกับระบบการบริการสุขภาพตั้งแต่สมัยจักรวรรดิรัสเซีย สมัยสังคมนิยมแห่งสหภาพโซเวียต จนถึงสมัยสหพันธรัฐรัสเซียในปี ค.ศ. 2011 ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับชาวรัสเซียที่มาใช้บริการสุขภาพในไทย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการเมือง และสภาพเศรษฐกิจที่มีผลต่อรูปแบบการวางนโยบายระบบการบริการสุขภาพในแต่ละยุค

ผลการวิจัยพบว่าการบริการสุขภาพในยุคแรกใช้การรักษาด้วยสมุนไพรจากแพทย์พื้นบ้าน และในสมัยจักรวรรดิรัสเซียได้นำการแพทย์แผนใหม่มาใช้ในกองทัพเป็นครั้งแรก จนกระทั่งเข้าสู่ยุคสังคมนิยมโซเวียตการบริการสุขภาพเป็นลักษณะที่บริการโดยรัฐตามหลักการปกครองที่เน้นความเสมอภาค และมี

การนำวัคซีนมาใช้แก้ปัญหาโรคระบาดจนประสบความสำเร็จ โดยสามารถลดอัตราการเสียชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากโซเวียตล่มสลายกลายเป็นสหพันธรัฐรัสเซียที่มีการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย รัสเซียยังคงนโยบายความเท่าเทียมในการให้การรักษากรัฐ แต่เปิดกว้างสำหรับการรักษาจากโรงพยาบาลเอกชนได้ ปัจจุบันรัฐบาลรัสเซียได้ปฏิรูประบบบริการสุขภาพและบรรจุไว้ในนโยบายของชาติจนถึงปี ค.ศ. 2020 โดยเน้นการปฏิรูปโครงสร้างวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ในส่วนของข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าชาวรัสเซียให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพบริการสุขภาพของไทย และประทับใจในความสะดวกสบายภายใต้ค่าบริการที่คุ้มค่า แต่ยังคงมีอุปสรรคด้านการขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญภาษารัสเซีย และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสุขภาพของไทยในรัสเซีย

คำสำคัญ: การแพทย์พื้นบ้านรัสเซีย การแพทย์แผนใหม่รัสเซีย การปฏิรูประบบบริการสุขภาพของรัสเซีย การบริการสุขภาพของไทยแก่คนรัสเซีย

AN ABSTRACT

The objectives of this research are to analyze Russia's healthcare system from the Russian Empire to the present time as well as the future plan, the relationship between politics and economy which has affected the formation and policies of the healthcare system from each period in time of Russian history, Russians' health status in each period of time, and Russian's medical service demand in Thailand. This research has gathered information from books, documents and websites concerning the medical healthcare services in Russia from the period of the Russian Empire, through the Soviet Union, to the Russian Federation in 2011. The research also used with semi-structured interviews of Russian who use health services in Thailand.

At first Russians relied on traditional medicine until they started to use modern medicine in the Russian Empire. During the Soviet period, the healthcare system involved the government-supervised service system whereby everybody could access the same standard of services. Also, the vaccine distribution was a success in controlling epidemic outbreaks. After the collapse of the USSR and transition to the Russian Federation under the liberal democratic regime, the government still kept the equal opportunity healthcare services for the Russian population but gave opportunity for treatment at private hospitals. Under the present government, the healthcare services have become one of the priorities for the national policies until 2020 as the strategy is to improve the organizational structure of healthcare,

including medical facilities, and budgeting. Results of the interviews revealed Russian confidence in the quality of health services and facilities in Thailand, but there are still obstacles in the form of shortage of personnel who have skills in the Russian language and the publicity of Thailand's healthcare service in Russia.

Keywords: The Russian Traditional Medicine, The Russian Modern Medicine, The Reform of Russian Healthcare Service System, thailand's Heathcare for Russian

The Russian Health Care System

Wallaya Monchuket*

Russia, as one of the BRIC countries (Brazil, Russia, India, China), is currently receiving international attention because of its continuous economic growth. Russia is considered to be one of the world's most important energy sources: 1st rank for natural gas, 2nd rank for bituminous coal, and 8th rank for its petroleum industry. Also Russia recovered from the economic crisis of 1998 within a short period of time, growing rapidly as a result of investment by other countries, its own domestic consumption growth, all in the context of a politically stable country.

The consequence of the continuous economic growth and the increase in Russian workers' incomes have resulted in Russians travelling abroad for pleasure, after the austerity of communist influence which in the past prevented their population from going abroad. Thailand has become one of the desirable countries for them to visit, thanks to many seaside tourist destinations, the generosity of the Thai people, and the excellent value of the Thai Baht. The number of Russian tourists has grown enormously from 37,000 tourists in 2000 to 1.4 million in 2011. Some of these also come to Thailand for medical

*Master of Arts Program in Russian Studies (Interdisciplinary Program). Graduate School, Chulalongkorn University, Academic year 2012.

service during their vacation. They usually go to hospitals located in the metropolitan areas of Thailand such as Bangkok, Pattaya, Chiang Mai and Phuket. In Bangkok, a Russian interpreter service is available especially for the Russian clientele. A poor and inefficient public health system in Russia is another reason why potential patients are influenced to travel abroad seeking better, faster and world standard health practitioners, hence the rapid growth of the medical tourism.

According to an International Travel & Exhibition, dated 21-24 March 2010, the medical tourism industry has expanded very fast and continuously. Tourists look for medical services from modern technology, with better and faster service. The majority are from the Middle-East (58%), followed by European (38%), and Asian (5%) countries. The Tourism Authority of Thailand (TAT) realized that there was the opportunity to develop a market for Russians. As a result, TAT launched a “Medical Tourism in Thailand” campaign, and recommending Thailand’s medical services in MATIW-Leisure 2011 Fair in Moscow in order to present Thailand as a hub of Asian medical tourism which could offer both tourism and medical services in the one destination. This campaign was successful and interested a large numbers of Russians.

This information has led to the interest in, and provided the rationale for this study of medical tourism of Russians. The aim of this research is to study medical developments in Russia from the past to the present. This includes paying attention to certain factors, such as the economy and politics, in order to understand the processes and both the positive and negative aspects of the Russian approaches to medical services. This research provides a perspective on, and better understanding of the nature of medical service in Russia as well as

Thailand's medical tourism operatives whose purpose is to prepare medical services compatible with this clientele and/or the Russian market in the future.

We can see the Russian healthcare system as originating in the Russian Empire, at the beginning of the 15th century. During that time there was not a systematic healthcare system available to the townspeople. Medication was mainly traditional medicine passed down from one generation to another explaining the treatment methods, and the medicinal effects of herbs and animal ingredients to relieve and heal symptoms. But this was not enough to stop death from epidemic outbreaks (typhus fever, smallpox, cholera) which came from a lack of daily hygiene resulting in the rapid spread of diseases. Although some modern medical treatments were available, these were limited to the royal family and members of the noble classes.

Until the 17th century, after Tsar Peter the Great came back from a trip in Europe, he started to think of applying modern medical technology to the military with the purpose of supporting it to increase its efficiency. Traditional medicine was not able to accomplish that goal. As a result, some noble family members were sent to Europe to study medicine and he established modern medical colleges and hospitals in metropolitan areas of Russia at the beginning of the 18th century. This was the first period of medical technology in Russia, which provided services to normal townspeople and this resulted in the decrease of deaths from epidemics.

Modern medical healthcare was fully applied in Russia in 1917, when Russia became a Communist country, under the concept that all people had to have access to the medical services provided by the

government. This concept's aim was to encourage people to support Communism. The Ministry of Public Health was founded in 1923 to administer the Soviet Union's healthcare services under Communist principles: issuing policies, administrating, and providing budgets from the centre for everyone with equal services. Its aim was to support the country's economic development from agricultural production to industrial production, especially heavy industry and weaponry to support the country's military power. This project aimed to expand Communism into other countries. Civilians and peasants were taken to work as labourers for the government. Despite the healthcare provided, problems from hard work and food shortages created difficulties due to the Communist government's repeated failures in efficiently administrating the country. As a result, non-communicable diseases (cardiovascular, blood pressure, heart diseases) and stress caused people to consume more alcohol which led to death from accidents. World War II also caused millions of casualties; the Communist regime thus introduced the policy of increasing the population.

The health care system in the Communist period also faced the problems of centralization and budgeting which resulted in poor service quality, outdated appliances, and lack of motivation in medical practitioners. Traditional medicine was still available, but mostly in far remote areas where public healthcare was out of reach.

In 1991, the Soviet Union became the Russian Federation after the independence of the various member countries as democratic ideas spread worldwide. Communism in Russia was transformed into a liberal democracy and effected changes in all aspects of life in Russia. Investment flows and the importation of utility products into the

country rapidly increased consumption demand under a free trade system. However, the government still had to solve the accumulated problems in politics and in the economy from the Soviet period. The improvement of the healthcare system was effected only at the policy level, though this included permitting the private sector to be part of healthcare services. The social welfare in healthcare services meant the government paid for standard medical services and this also included an insurance system of the private sector. The facilities, equipment, and medical staff were all from the Soviet period with the poor standards without any visible concrete improvement. As a result, people who could afford to travel abroad started to seek medical services in foreign countries.

In 2006, President Vladimir Putin announced overall healthcare system development policies. Despite the fact that the healthcare system became decentralized after the political transformation, problems still persisted as mentioned. Also, the non-communicable diseases in Russia increased in numbers as a result of consumerism and the stress of adapting to the new system. These problems caused the government to pay particular attention to the healthcare system again.

In 2008, President Dmitry Medvedev continued Vladimir Putin's project in reforming the healthcare system of Russia by announcing that, in the period 2010-2020, this issue would be one of five urgent economic policies for Russia. This policy has consequences for medicine as well as the medical business. The latter needs to keep an eye on these developments in which it is expected to participate.

In studying the Russian healthcare system from the Russian empire to the government policy in the future, we discover that the crucial element affecting the healthcare policy planning of the government is politics. Also, the element which affects the proper development of the healthcare process in Russia is the economy. Finally, the health status of Russians is directly affected by the healthcare system-both preventative and care-provided by the government, and this involves their life style and mental status in each period of time.

1. The health care system in the Russian Empire (14th Century-1917)

1.1 Heath problems

The Russian Empire started as a small empire in the 14th century and became the biggest empire in the 17th century when Tsar Peter the Great integrated Russia, made it strong and adopted a European state system for it. Its territory expanded from Eurasia, the Baltic Sea to the Pacific Ocean with an estimated 14 million population. Most of the population was a rural folk who lived on agriculture. Because of its north hemisphere location, the cold weather conditions limited agricultural production in the south to only 6 months each year. Agriculture production was mainly grains and tuber crops. Living depended on these agricultural products and there had to be product preservation for the winter time, but this resulted in scarcity. The main food items included grains, milk, cheese, and fish. Pickled vegetables were used for winter consumption.

Insufficient food and nutritional problems, as well as poor hygiene in lifestyle caused fatal epidemic outbreaks which were one of the great causes of death in Russia between the 14th and 16th

centuries. Also, traditional medication, along with herbal medicines could not support the epidemic prevention efforts effectively. In 17th-18th centuries, cholera, typhus fever, and smallpox caused millions of deaths in Russia once more.

From the industrial revolution from the end of the 18th to mid-19th centuries, social changes took place with most of agriculturists becoming labourers and relocating themselves from the countryside to slums in the cities. Once an epidemic outbreak took place, it resulted in a great number of deaths. At least a million died from cholera which came from wastewater treatment problems, contaminated drinking water, a hurried lifestyle, and hard working conditions in the factories resulting in poor quality lifestyles. As a result, epidemic outbreaks were the greatest reason for deaths in Russia of that time, other than casualties from war and revolutions.

1.2 Social and economic elements of the health care system.

During the imperial period under an autocratic regime, with the Tsar as the supreme and centralized leader, he would send trusted governors to administer the local towns. Most of them were noble class members or governors in whom he entrusted the responsibility to collect land taxes from people who were agriculturists and peasants. In the 17th century, Tsar Peter, who intended to develop Russia in a European style also aimed to develop military power and issued stricter measures for tax collection. The peasants who could not pay would become state-peasants; some became labourers in factories or became serfs. Despite many progressive developments in European countries, the people in 18th century suffered from problems about political conflicts and ignorance of royal families who splurged taxes for their own

satisfaction. Technology, society, and the economy in Russia fell behind all nations of Europe. These frustrated Russians, especially labourers and serfs, made many revolutionary attempts in Russia. In 1914, Tsar Nicholas II decided to participate in World War I which resulted in large numbers of casualties, both soldiers and civilians, during the war. Famine, food shortages, epidemic outbreaks and war caused more than 5 million deaths. As soon as Russia surrendered and pleaded for the ending of the war, disturbances took place all over Russia and the Communist Party took over the country with the support of serfs and labourers in 1917. This revolution terminated the Tsarist system in Russia but still resulted in 8-10 million casualties for the revolution. The consequences of WW I pushed the population into a state of despair from the famine as well as grief during the long-lasting torment. This difficult situation resulted in epidemics which spread around in very large areas.

Concerning the economy in 14th-16th centuries, most of the population stayed in the countryside. They lived on agriculture producing field crops such as malt and barley while a far smaller number of people lived in the cities. In the 17th century, trading and diplomatic relationships started. The economy of Russia was under mercantilist influence as in the western world. The weapons and ship manufacturing industries were the beginning point of the industrial revolution in the Russian Empire. Agriculturists were called to become labourers in factories in order to increase productive capability so as to export products to western countries. Also, agriculture was developed by using new methods until it also became an important source of products for export. As a result of this economic reform, most of

peasants became state-labourers under very strict supervision. Their living quality was poor while they worked very hard. The efforts made by Russia to force its industry to reach the same level as that of Western Europe caused most of the peasants to become state-labourers for a long period of time. In the beginning of the 20th century, the Russian economy underwent difficult times including those of famine caused by WW I. Despite the end of the war, Russia's economy did not recover, and this resulted in the continuous failure of the economy. The population was in this difficult situation for many decades until the country's reform under Communism.

1.3 Health care services

Traditional medicine was the principal medical alternative in the beginning of the Russian empire. It involved mainly symptomatic treatment more than preventive measures. These methods were passed along from one generation to the other, by using herbs, minerals and natural ingredients for treatment and therapy. Traditional medicine was an integrated treatment, both mental and physical cure, by local healers. In some fields, the practitioners had to be certified by the government for herbal treatment such as bones, eyes, hernia, midwifery, and so on. The local practitioners were local people or Orthodox priests. Besides, there might be an integration of superstitious therapy with religious rituals/belief. The outstanding local therapy was the Russian sauna called “Banya” which has been popular up to the present day. At the household level, townspeople applied knowledge about herbs to improve daily sanitary conditions both in relieving and curing sickness. However, this could not prevent epidemic outbreaks, both at prevention and curing, which was the main cause of death.

Also, the military had problem in treating soldiers during the wars which expanded territory. Tsar Peter hence decided to expand modern medicine to include normal people instead of limiting it only to members of the royal family.

Modern medication was first introduced to Russia in the 16th century after it was successfully developed in Europe. But it was limited only within the royal family and noble class members by hiring practitioners from Europe to staff the palace. Once Tsar Peter the Great saw the efficiency of this treatment, he ordered its expansion to the military and ordinary people. This resulted in the sending of many young noble members to Europe for medical technology studies, who then came back to develop their own country. He ordered the establishment of hospitals for modern medication in the main metropolis as well as modern medicine programs in universities in Moscow, St. Petersburg, Dopel, Kazan, and so on for the purpose of producing qualified medical staff mainly for the military. Most of these were surgical doctors, orthopedists, gynecologist, nurses, and paramedics.

Modern medical services for the people first started in the period of Tsarina Katherine II. There was the establishment of medical colleges to supervise medical services and to improve the sanitary and hygiene conditions of the population. Also, there was the establishment of large hospitals and orphanage houses. During this period vaccine was distributed for the first time to normal people so as to prevent epidemic outbreaks (smallpox) and the founding of the Board of Public Welfare to distribute the service administration to the town level in 1775. This organization could be called the first official medication

organization of modern medicine technology in the Russian Empire. But it was demoted after her period, and commenced again in the middle of the 19th century as soon as the medical system decentralization was promoted and adopted. The most efficient system in this period was the “Zemstvo system” which encouraged people in the community to assist in planning and managing the program. As a result, epidemic outbreaks started to decrease and were systematically controlled by vaccine distribution, daily sanitary development in the community, and the founding of hospitals and clinics in each community. Modern medication became popular among the people while traditional medicine had a reduced role but was still available in the rural community as alternative treatment.

At the end of 19th century, before WW I, during the intense industrial revolution in the Russian Empire, Tsar Alexander II adopted the German healthcare system under a liberal policy, namely the “Semashko System”, so as to take care of peasants in the countryside (for agricultural production department) and of the labourers in cities (for the industrial production department) by adding healthcare centres and medical practitioners as well as vaccine distribution to labourers under government support which resulted in the decrease of the deaths from epidemics.

2. Health care system in the Soviet Russia (1917-1991)

2.1 Health problems

During the Soviet era, the number of the population reached 280 million and the territory extensively expanded. Most of population migrated to cities as labourers in industries as a result of the government’s

industrial development programmes. They had to work 6 days per week, 12-14 hours on average a day. For accommodation, the government provided one unit of an apartment which would be divided for 3 families to stay together. The workers in the factories would be provided with free lunch, mainly potatoes and salad from cabbages or beetroots. The agricultural labourers also suffered from hard working conditions as much as the industrial group did. Their products would all be for the government and the situation became worse and tenser due to food shortages and overloaded burdens as well as repeated failures of the economic policy. The government also decided to spend more budgets on military projects, nuclear development, and space technology against the opposition. This became, during the 20th century, major causes of death from non-communicable diseases and suicide. Also Russian consumed more alcohol and cigarettes. Despite the healthcare support from the government, many couples did not want to have a child, and this resulted in the low rate of birth. The government then issued the Natalia's policy in order to increase the population for industrial support and increase the general population.

2.2 Social and economic elements in the health care system.

When the Communist Party took power and transformed the Russian Empire into Soviet Russia in 1917, the whole country came under the control of the party. Its concept was about common property for all people and producing income from its own production, so that all people would be of the same status. However, after the Communist Party started governing the USSR, the policy became increasingly aggressive and dictatorial. Most of the population was forced to become labourers in order to stimulate development and increase the

income to be used for military activities. It was not until 1941 that the USSR participated in World War II, in which it was on the winning side, in spite of major losses. There were about 20-27 million casualties. The rest of the population suffered losses of residences and production bases were extensively destroyed. This made Russians live in a very difficult condition. The end of WWII led to the Cold War between the USSR and the USA, which led to numbers of military projects so as to intimidate the opposition, such as space exploration projects, and nuclear warhead collections, which required a great amount of money and labour.

Because of this need for financial support, the Communist government decided to adopt modern industrial development policies, which were the same as those adopted at the end of the Russian Empire in order to increase most of its budget for supporting military projects. This also resulted in the expansion of weaponry and military supplies as exported products. The economy was subject to a centralized administration of the government, which resulted in a lack of desire and enthusiasm in developing the country. It led, in turn, to a failure of production and exports in spite of the government's attempts to devise many development plans to solve the economic problems and utilities shortages. This was because the central authorities could not inspect all the policies at the smaller regional departments. Hence the USSR was facing economic instability throughout the 60 years of Communist rule. Also, the Communist government spent too much of the budget on the army and military spending, which resulted in a budget shortage towards the end of the 20th century. This was a reason for the collapse of the Soviet Union in 1991. The fact that Russia was

forced to develop very fast in both economic and industrial sectors tremendously affected the Russians' living quality: they needed to work hard but lacked consumer goods and public utilities. The stress from daily living caused Russians to suffer from many health problems, such as alcoholism, narcotics use, and an increase in psychiatric problems.

2.3 Health care system

The healthcare system under Communism benefited from the influence of a modern medical system from the Russian Empire called the “Semashko System” which had adopted medical technology and knowledge from Europe since the medical reforms in the 19th century. The Communist government applied the modern medical system (the first phase) from the European system in Russia: founding the Ministry of Health to administrate medical organizations, making them more systematic and well-organized, creating principles for making policies on the medical and healthcare systems for people with the financial support from the government (socialized medicine) under six concepts as follows;

- 1) Government responsibility for free services
- 2) Universal access to free services
- 3) A preventative approach to “Social disease”
- 4) Quality professional care
- 5) A close relation between science and medical practice
- 6) Continuity of care between health promotion, treatment, and rehabilitation

These concepts led to the founding of the Ministry of Health (MOH) of USSR in 1917, and were finally achieved as a Communist Party objective in 1923. This ministry issued all the policies centrally

out of Moscow to all the 15 Soviet States, which were obliged to follow these policies and apply them to local regions, cities, and districts. The local healthcare organizations were also expected to follow properly and seriously the issued policies from the MOH.

The healthcare system decentralization was divided into 2 major groups:

Central departments: these organizations were under the supervision of MOH. Their roles were to issue the administrative policies, healthcare development projects, and administrative plans for the member countries. All were obliged to follow the condition that all the population would be supported medically by the government, with budget and expenses from the Communist Government. MOH would be the policy planner in matters relating the development of medical technology, medical practitioners, medical facilities, and medical appliances for the member countries as a centralized control of the Healthcare System.

Local departments: these organizations supervised the healthcare system in the member countries according to the central policies. It is divided into 3 categories.

(a) Urban hospital care: this division was the main healthcare service facility and medical centre in each region. Its responsibility included establishing specific care hospital such as emergency care, ophthalmology, heart diseases, tuberculosis, sexually transmitted diseases, oncology, and psychiatric as well as narcotics problems.

(b) Urban primary care: this division was the primary aid for townspeople in the community: polyclinics for adults and children separately. Patients with certain illnesses, after being diagnosed, would

be transferred to an Urban Hospital.

(c) Rural healthcare: this division covered hospitals in the rural areas which could provide medical services for uncomplicated cases. In the very remote areas, there would be polyclinics with a medical assistant on duty or MOH-certified herbal therapists as an alternative treatment.

Besides these, there was also a medical service especially for labourers namely 'enterprise polyclinic' to provide basic healthcare service, under MOH standard, to labourers. The employer was responsible for service expenses such as on hiring medical practitioners. The number of clinics, doctors, and nursery facilities would follow the government standard ratio as well as compelling the vaccination and epidemic prevention upon MOH announcements.

3. Health care system at the present time (1991-2011)

3.1 Health problem.

In 1991, after the collapse of the USSR and the announcement of independence of the 15 member countries, there remained only the Russian Federation with 140 million inhabitants. But the way of living and public utilities were the same as in the USSR period. In the first period after the transformation, Russians had to make an effort to adapt a new lifestyle within a short time. Their lives under strictly regulated now suddenly became free under liberalism. But the situation was still hard. With the pressure of a low economy and utilities shortages, people were even more stressed when adapting themselves to this change. It resulted in consuming alcohol and smoking cigarettes in a recreational way. Accumulated health problems from hard work in the

Communist period resulted in non-communicable diseases becoming the major problem in the first decade after the opening up of the country. In the second decade up to now, the most frequently found non-communicable diseases were cholesterol-related, heart diseases, and high blood pressure because of their consuming habits. The larger choices in the market combined with more alcohol consumption raised the death rate exponentially, especially accidents involving teenagers. Psychiatric problems also increased in numbers from the competitive lifestyle, which had never happened before in the Soviet period, and resulted in stress in adaptation to this.

3.2 Social and economic elements in health care system

The Russian Federation was founded after the collapse of the USSR. From a communist country, it became a liberal democracy with the president elected as the country's administrator under the constitution and a decentralized system of governance. In the first place, President Yeltsin had to face a tremendous amount of resistance and disagreement from the conservative Communist Party. This made the progress in political reform rather slow. Corruption also prevented the progress and transformation of all government organizations into the new liberalised style. Also there were large numbers of violent secessionist movements of many ethnic groups from the former USSR which announced their own independence. This caused the government to concentrate more on political and economic issues seriously.

In the international sphere, Russia had to participate in many activities in the place of the former USSR. This made Russian politics difficult and full of challenges. Once Putin became President of Russia,

politics became more stable and were able to develop other aspects. In 2006, educational reform, salary promotion for civil servants, population's living quality improvement, and healthcare system reform were initiated at the policy level. These policies were officially carried on in President Medvedev's period in 2010.

The Russian economy after the collapse of the USSR was mainly characterized by recovery from the long-lasting difficulties in the previous period. The government then needed to launch strict financial policies, which caused more trouble to the financial market in combination with “Tom Yam Kung” economic crisis in Southeast Asia. The fact that Russia opened up the country also led to economic reforms. Once it turned into an open market, influential people monopolized the economy for their own profits which had previously been centralized under the Communist government.

Privatization, import and export tax reductions, foreign investment in Russia, and membership of the World Trade Organization (WTO) gave Russia more income. The most important exports were energy resource products. In 2007, Russia ranked the 6th among the countries with the highest GDP growth rates in the world, and was categorized as belonging to the BRIC group which was under world attention. From this development, the living quality in Russia improved and it led to a consumerist trend which resulted in an increasing rate of non-communicable diseases.

3.3 Health care system

The healthcare system of the Russian Federation still shared the same concepts and structures as in the Soviet period. However, the administration of the healthcare system became decentralized so as to

coordinate with the democratic regime of the federation. There were 2 important steps of healthcare reform as follows:

(a) The reform of the public healthcare system

After the former USSR countries separated themselves from Russia, the Russian Federation needed to minimize the organization during the Yeltsin's period in 4 ways:

- (1) The Code of healthcare
- (2) The infrastructure of the healthcare system
- (3) The financial system of the healthcare system
- (4) Healthcare appliance purchasing

We can assume that medical appliances and medical practitioners were the same as in the Soviet period, but there was an addition of social welfare services for the population provided by the government tax collection system. In cases of exceeding the indicated services in the law, each individual had to take responsibility for the cost.

(b) The private health care reform

The government approved the service of private practitioners from the private sectors under the government's supervision according to the constitution. The quality control of medical staff and facilities was very strict. The government had agreements with the private sector on its participation in social welfare services (OHS) for the Russian population which covered only the basic treatments listed by the government. This was the first step for medical services to become a business in Russia as well as the founding an insurance company which could manage the population's health issues in 1992.

In 2006, during Putin's period, there was health policy reform (NHPP) but it was considered a small improvement, because after the collapse of the USSR the Russian government was preoccupied with solving economic and political problems as its main priority. During President Medvedev's period in 2008, he ordered the renewal of Putin's healthcare policy and included it in the modern economic development plan by planning the NHPP from 2010 to 2020 with the principal aim of increasing the numbers of Russia's population, developing healthcare services, assuring the government's responsibility for public healthcare services, improving the social welfare system in dispensing medicines to outpatients, increasing the efficiency and quality of medical practitioners, developing medical technology and knowledge, and applying the information technology to the healthcare services.

4. Healthcare Development Concept 2020

The new legislation goes beyond the traditional focus on healthcare delivery to include a concern about population health, setting out the goals of reducing mortality in working ages, especially by lowering rates of injuries and alcohol poisoning, as well as reducing infant and maternal mortality. It also highlights the need for effective action against the socially determined conditions such as drug addictions, smoking, hazardous drinking, sexually transmitted diseases, tuberculosis, and AIDS. The Russian government placed emphasis on high technology, greater primary care, increasing hospital capacity, improvement of management, introduction of new systems of payment for facilities and individual providers of services, construction of cardiology centers and transition to insurance-based healthcare. The major priorities for reform include closing the gap between formal

commitments to the population and available resources; shifting the structure of provision towards greater reliance on integrated primary care; adopting payment schemes in the healthcare sector that encourage more cost-effective therapeutic choices; and modernizing the system of mandatory medical insurance. The main objectives and goals of the development concept are as follows:

Objective:

1. The population growth up to 145 million people. (from 142 million people in 2007)
2. Increasing of life expectancy to 75 years. (from 67.5 years in 2007)
3. Decreasing of infant mortality to 7,5 per 1000 born (20% decrease compared to 2007)
4. Decreasing of maternal mortality to 18.6 per 100 000 born (15.7% decrease compared to 2007)
5. The formation of healthy lifestyle, including curtailment of tobacco and alcohol demand.
6. The improvement of quality and accessibility of healthcare services, guaranteed to the population of the Russian Federation.

The goals:

1. Plan for the creation of conditions, possibilities and motivation of population for healthy lifestyle.
2. Plan for the development of the healthcare system.
3. Plan for the specification of state guarantees of free medical services provision to the population.

4. Plan for the improvement of pharmaceutical supply at the outpatient departments within the framework of the OMS system.

5. Plan for the creation of an effective management model of financial resources of the state guarantee programme.

6. Plan for further training of medical staff and creation of motivation system for quality work.

7. Plan for the development of medical science and innovations in the healthcare sector.

8. Plan for IT development in healthcare.

One of the most interesting statements in the concept is the ambition of the government to increase the size of insurance premiums to the mandatory medical insurance system (OMS) both for working and the non-working population as well as transfer to a single channel financing model (via OMS). Then tariffs for the medical care should include all expense items connected with maintenance of activity of corresponding healthcare facilities. With introduction of single-channel financing model the insurance medical organizations will become 'buyers' of medical services signing contracts on purchasing medical services with the medical organizations of various organization-legal forms and pattern of ownership. Eight major concepts of development were developed for health promotion and guaranteeing the provision of high-quality medical care to the population.

5. Plan to reform healthcare system: 2012-2020

The healthcare reform policy in 2012 to 2020 of President Putin after the 2nd presidency in May 2012 was considered as a means for getting a majority vote, since this policy had been announced once in 2000 and there had been only a minor improvement. However, the policy contained an interesting point of the government's interest in increasing the private sector investment in the healthcare system while the government still provided budget support according to the socialized medicine concept. As well, the government would encourage foreign countries to invest in the Russian healthcare system by offering the special privilege to companies which would like to invest with medical appliances, medical supplies, and treatment services. But the government would increase taxes and impose regulations on import of the medical supplies and medical appliances in order to support the national healthcare system so that it could properly improve. As for the health status of the Russian people, the government has set its targets to decrease the number of patients suffering from alcohol abuses and smoking. This policy should now be of interest to the many foreign countries which would be interested in investing in the healthcare market of Russia which has been continually growing each year.

The results of the interview of 10 Russian tourists who came to Thailand for medical services in order to understand the character, behavior, and demand of the Russian clientele are given below.

Russian's medical service demand in Thailand

From this study of the Russian healthcare system, we can see that Russians have an increasing tendency to travel abroad to receive medical services each year due to the lack of constant development for long period of time in their home country. Despite the availability of the private hospitals and clinics, Russians still feel that the services and quality are not advanced enough and are too expensive. Also, travelling abroad is a preferred activity for Russians. As a result, they combine travelling and getting medical services into one trip and this medical tourism has become very popular. The researcher would like to understand their demand and the advantage they saw in coming to Thailand for this purpose. Hence, the researcher conducted a survey with the help of an open-ended questionnaire given to 10 Russian tourists who had experience of receiving medical services in Thailand and the semi-structured interview method. The result of the interview can be divided into 4 different categories as follows:

1. Services

According to 10 Russian tourists, four of them travelled to Thailand mainly to receive the medical services, three of them received the dental services, and the other three received the services from an accident during their travel. The services received by the Russian tourists can be divided in groups as follows:

1.1 Cosmetics: 3 from 10 received the dental services during their travel in Thailand. One received the full abdominoplasty surgery. The reasons for having this service in Thailand are as the following:

“For myself, I quite deliberately chose Thailand for many reasons. These are: I do not trust Russian specialists. Neither those who work in public clinics, nor those who operate in private clinics and I know that in Russia, no one is responsible for the results of the operation and in the event of an unfavorable outcome we never will achieve correction for medical errors or compensation for the damage. Medical institutions always escape accountability, and the courts do not work in Russia. I previously familiarized with the system of training of medical personnel in Thailand and I think that professionals committed to working with foreign patients have significant skills and experience that I could trust them. This applies both to doctors and to nurses”

1.2 Giving birth: 2 from 10 come to Thailand for gynecology and pediatrics services because they have confidence in the quality and professional ability in this field.

“We decided that it is an ideal place to live in and medicine here is very developed”

“Professional level of hospital staff and great attitude of Thais to take care pregnant and children”

“I recommend everyone who is pregnant or about to give childbirth and in the postpartum period to go to Thailand. Here everything is easily tolerated, fresh air, fresh food and a useful and natural medicine also high-quality services”

“We have moved to live in Thailand since we long wanted to leave Ukraine and at the time I was pregnant with twins but was not confident in safe childbirth. Therefore, chose Thai, with its high level of medicine”

1.3 Surgical operation (bones, heart, and so on): one Russian received the osseous surgery from the accident during the travel. This person became impressed with the quality of the service so he decided to come back for another treatment.

“I came in November 2007 as a tourist. I got accident by which my leg was broken. At first I went to a local hospital at Prachupkirikhan for x-rays, then we caught up with the insurance and I was transported to Bangkok at... Hospital where had surgery on my leg (fractured were two bones) and the second time I turned in..... Hospital, where we paid a fee for the operation to remove the pins from the properirovannyo feet (2010)”

2. Staff with competency in the Russian language/interpreters.

From the interview, staff with competency in Russian language is not sufficient to provide services. We can see from the interview that certain hospitals could not provide a Russian interpreter to support clients. Since most of Russians cannot speak English, interpreter service is mandatory for them as a means of communication as well as an important factor in choosing the hospital.

“The main problem is the language barrier! The main part of the Russian population does not speak English, and if in an international hospitals will provide the services of an interpreter for the Russian language, I am sure that the number of appeals Russian medical services will increase significantly”

“Be sure you must have a Russian interpreter and there is a problem with the insurance companies that do not want to pay the bills demanded by some clinics”

“I used to make an appointment with..... Hospital from Russia via E-mail attaching the picture of the abdomen for which I would like to receive the surgery performed, and discussed with doctor and inquired about the expense. But when I arrived at the hospital, there was not a Russian interpreter and the surgeon did not come to meet me. I felt discomfort and worried so I decided to change to..... Hospital”

“At..... Hospital, the interpretation service was done on the phone call. When I wanted to talk to doctor or ask for information, it needed to transfer the call for many times. It was time-wasting and the information provided was not clear enough”

Also, the staff should have a full basic knowledge of Russian culture, mentality, and demand so that they could provide a proper and better service to the clients.

“I think students should be sent for training in Russia as young medical professionals from Thailand that will help our “barbarians” and Thais in their country will be even more to love”

“Make the work of junior staff in hospitals-receptionists, etc.,-clearer and more organized, for example, in matters relating to the appointment procedure, which is very slow and often erroneous. So one day I got a call from the hospital on July 11 and was told that my surgery is transferred from July 15 to July 12...or tomorrow!!. As you understand psychologically I was not ready and my husband and I immediately went to the hospital where it was found out that this is a mistake, and the operation will take place on the appointed day. We have before us a long time and we sincerely apologize.....but the two hours I will remember for a long time!”

3. Access to information service in Thailand

8 out of 10 Russians from the interview indicate that there has not been enough information about medical services in Thailand written in Russian. This is a major obstacle for them to attain information for making decision. Most of the information comes from consulting with other friends or web blogs posted by Russians on the internet. Also, once they decided to buy the travel insurance from the agency or the insurance company in Russia, there is not enough

information about hospitals in Thailand where the services can be claimed by the insurance purchased-information that would help them decide on the appropriate package which is suitable for their demand.

“Working with insurance companies that are in poor physical condition makes it difficult to communicate with your agent and find out whether what he recommends is an establishment of good profit. I believe that medical a care institution should have information for this purpose.”

They suggest that Thailand, through websites with Russian language created by reliable organizations in the country, should inform more about the available medical services. This is because there are not enough reliable sources of information in the Russian language to make a proper research.

4. “Worth of services”

Russians who came to Thailand for medical services decided to do so because the service fee is not expensive, the facility and appliances are advanced, the medical practitioners are professional and they perform their services very well. Also they are satisfied with the services and hospitality.

“It is cheap and shows a good level of ability”

“I applied to an orthopedic surgeon and used the services of physical therapy after the first operation. Also I visited a dentist because this cost only 500 baht (Moscow price is 1500 bath!)”

“Friendly and smiling medicals persons”

“Good service and good quality. They took good care of me.”

From this study it can be said that the medical service fees in Thailand are relatively cheap. Hence the demand of Russian clients who come to Thailand is mainly for this low level of expenses, the quality of services, positive hospitality, and speed in delivering the services. The comfortable and luxurious facilities also create positive impressions while receiving medical services in Thailand. They will share this impressive experience with family members and friends in Russia. Thailand’s medical services have the potential to serve Russian clientele for the cosmetic surgery, gynaecology, paediatrics, as well as osseous and cardiovascular operation. Moreover, the medical appliances and herbal medical supplies can become the export products to Russia. In any event, certain service recommendations are in order here.

1. Medical appliances

The medical service improvement policy in Russia until 2020 will result in the foreign investment in this country to manufacture medical appliances. The Thai government should look into opportunities for this business as well as encourage investment in setting up manufacturing factories in Russia.

2. Herbal medical supplies from Thailand

The increasing rate of vascular diseases, high blood pressure, heart diseases and cholesterol problem in Russia, as well as the growing popularity of traditional medicine as an alternative treatment,

creates an opportunity to introduce Thai herb tea to the Russian market. This product can become popular merchandise in Russia where people would like to spend their money for taking care of themselves and their health.

3. Medical services

From the study, one of the outstanding reasons for Russian to come to Thailand to receive medical services is that these services are worth their money. However, the language barrier is an important obstacle to the growth of this business. Moreover, there is a need to gain better understanding of Russian character and mentality which will be a key to better communication. Both government and private sector should improve some aspects in order to succeed in communicating with the Russian market and clientele in the following ways:

3.1 Government

1) There should be an internship or exchange programmes with Russian medical schools in order to understand the Russian medical system so as to improve the service for Russian clientele.

2) The Thai government should provide seminars and training by people who are qualified in Russian studies so as to improve medical practices.

3) There should be campaigns, road shows and promotion of Thailand's medical tourism and medical services in the Russian metropolis. Also, there should be websites providing information about these subjects in the Russian language by the reliable medical organizations in Thailand. Thai government may have to cooperate or outsource the promotion service to Russian marketing companies so as to obtain a better and compatible plan for the Russian clientele.

4) The Thai government should encourage cooperation or business alliances of Thailand's travel operatives and Russian agencies in order to stimulate the better and more efficient connection and collaboration in delivering the medical service / tourism business between Thailand and Russia.

3.2 Private sector

1) The operatives/medical facilities (both hospitals and clinics) should prepare Russian coordinators and interpreters so as to facilitate communication with Russian clients. Being able to communicate efficiently will lead to a better environment and impression on the clients.

2) Knowledge of Russian mentality and Russian culture should be developed among the staff so that they could understand and provide better services to the Russian clientele.

3) The private sector should expand more connections in Russia by increasing partnership-travel agencies and health insurance companies-so as to increase the potential marketing and better opportunity in competition.

4) The private sector should insert itself into the Russian market by participating in the annual tourism exhibition in Russia organized by the Russian government in order to present the services to Russians and expand the possibility to attract more clients.

รัสเซีย: มหาอำนาจนิวเคลียร์ (2) Russia as a Nuclear Power (2)

สมัช ภิรมณตรี
Rom Phiramontri

บทคัดย่อ

บทความนี้มีเนื้อหาต่อเนื่องจากเรื่องรัสเซีย: มหาอำนาจนิวเคลียร์ (1) ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารนี้ฉบับที่ผ่านมา สารสำคัญของเรื่องจะกล่าวถึงพัฒนาการ การสร้างอาวุธนิวเคลียร์ของสหภาพโซเวียต ซึ่งหลังการทดลองระเบิด ไฮโดรเจนสำเร็จก็ได้เริ่มโครงการทดลองระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ (Thermonuclear bomb) โดยมีเป้าหมายให้เป็นระเบิดที่มีอำนาจการทำลาย ล้ำสูงสุดถึง 101.5 เมกะตัน หรือเท่ากับความรุนแรงของระเบิดทีเอ็นที (TNT) จำนวน 101,500,000 ตัน จากพลังระเบิดที่รุนแรงดังกล่าวจึงได้รับฉายาว่า “ซาร์ แห่งระเบิด” (“Tsar bomb”) หรือที่นิคิตา ครุสชอฟผู้นำสหภาพโซเวียตใน ขณะนั้นได้กล่าวถึงในการปราศรัยในสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติครั้งที่ 15 ว่า “มารดาकुซมา” (“Kuzma’s mother”) ซึ่งสามารถแปลได้ว่า “มารดาแห่ง ความชั่วร้าย” ระเบิดลูกประวัติศาสตร์นี้ได้สร้างเสร็จและทดลองในวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961 โดยการปล่อยจากเครื่องบินให้ระเบิดกลางอากาศบริเวณ เขตทดลองนิวเคลียร์ ซูคโฮโนส (Sukhoi Nos) อ่าวมิชูชिका (Mityushikha) เกาะโนวายา ซิมเลีย (Novaya Zemlya) มหาสมุทรอาร์คติก ผลของการ ทดลองได้สร้างสถิติอำนาจการระเบิดที่รุนแรงที่สุดครั้งใหม่ที่ยังไม่มีการ ทดลองระเบิดนิวเคลียร์ใดทำลายสถิติได้จวบจนปัจจุบัน

คำสำคัญ: ซาร์แห่งระเบิด มารดาकुซมา ระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ อาแอน 602

AN ABSTRACT

This article is a continuation from “Russia as a Nuclear Power (1)”, which was published in previous issue of this journal. Its main focus is on the development of the Soviet Union’s nuclear capabilities. Following its successful hydrogen-bomb test, the Soviet Union commenced its thermonuclear bomb program, whose objective was to create a bomb with a destructive capacity of 101.5 megaton, which amounts to a TNT equivalent of 101,500,000 tons. With such a destructive power, the bomb was dubbed a “Tsar bomb”, or as Nikita Khrushchev, the Soviet leader at that time, made a mention of it at the 15th session of the UN General Assembly as “Kuzma’s mother”, which could be translated as “a mother of evil”. After it had been built, this historic bomb was successfully tested on 30 October 1961 by being dropped from a plane and exploded midair over Sukhoi Nos nuclear test zone at Mityshikha Bay of the Novaya Zemlya Island in the Arctic Ocean. The test gave a record explosive yield of a nuclear bomb that still stands today.

Keywords: Tsar Bomb, Kuzma’s Mother, Thermonuclear Bomb, AN602

รัสเซีย: มหาอำนาจนิวเคลียร์ (2)

รมย์ ภิรมนตรี*

การแข่งขันสร้างอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงระหว่างสองมหาอำนาจที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกันในช่วงที่สองของการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์จบลงด้วยชัยชนะของสหภาพโซเวียตที่สามารถสร้างระเบิดไฮโดรเจนได้สำเร็จก่อนสหรัฐอเมริกา แต่เพื่อเป็นการก้าวหน้าคู่แข่ง สหภาพโซเวียตได้เดินหน้าสร้างระเบิดนิวเคลียร์รุ่นต่อไปมีชื่อเรียกว่า “อาแอน 602” (AH602-AN602)¹ ซึ่งเป็นระเบิดนิวเคลียร์ไฮโดรเจนที่มีพลังในการระเบิดสูงกว่าระเบิดไฮโดรเจน “แอร์แคแอส-6แอส” ที่สหภาพโซเวียตได้ทำการทดลองมาก่อนหน้านี้ ระเบิดชนิดนี้จัดเป็นระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ (Thermonuclear bomb) หรือระเบิดนิวเคลียร์ไฮโดรเจนที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูงสุดเท่าที่มนุษยชาติเคยสร้างขึ้น มา จึงเป็นที่มาของชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการของระเบิดนิวเคลียร์ไฮโดรเจนรุ่นนี้ที่มีการเรียกกันอยู่สองชื่อตามอานุภาพการทำลายล้างของมันคือ ฝ่ายตะวันตกหรือสหรัฐอเมริกาเรียกว่า “ซาร์แห่งระเบิด” («Царь-бомба» - “Tsar bomb”) ส่วนทางฝ่ายสหภาพโซเวียตเรียกว่า “มารดาकुชมา” («Кузькина мать» - “Kuzkina mother” - “Kuzma’s mother”) ซึ่งสามารถแปลได้ว่า “มารดาแห่งความชั่วร้าย” หรือ “มารดาแห่งปีศาจ” ที่มาของการใช้คำว่า “มารดาकुชมา”

*อาจารย์ ดร.ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์รัสเซียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สหสาขาวิชานานาชาติ) รัสเซียศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Военный паритет. Россия — номенклатура вооружений. Авиационное бомбовое вооружение. Ядерные авиабомбы.http://www.militaryparitet.com/nomen/Russia/aviabomb/data/ic_nomenrussiaaviabomb/3/

แทนชื่อระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์นั้นเป็นคำที่มาจากประโยคที่นิกิตา ครุสชอฟ (Nikita Khrushchev ค.ศ. 1894-1971) ผู้นำประเทศสหภาพโซเวียตกล่าวปราศรัยในสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสมัยที่ 15 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 1960 ซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่ก็ไม่เข้าใจความหมายของคำดังกล่าว เพราะล้ามนั้นที่ประชุมแปลทับศัพท์ไปว่า “Kuzma’s mother” หรือ “มารดาकुซมา” แต่จากบริบทของประโยคและการแสดงออกของนิกิตา ครุสชอฟในขณะนั้นก็เป็นที่น่าเข้าใจได้ว่าเป็นการข่มขู่สหรัฐอเมริกาด้วยอาวุธที่ทรงอำนาจที่สุดของสหภาพโซเวียต

โครงการสร้าง “ซาร์แห่งระเบิด” ของสหภาพโซเวียตได้เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ.1954 ที่ “สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์-1011” (НИИ-1011) ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยระเบิดนิวเคลียร์และระเบิดไฮโดรเจนแห่งใหม่ของประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ 120 ตารางกิโลเมตรในเขตคาสลินสกี (Kaslinskiy) มณฑลเชเลียบินสกี (Chelyabinsk)² ชื่อเรียกระเบิดนิวเคลียร์ไฮโดรเจนของโครงการนี้ในเบื้องต้นใช้รหัสว่า “แอร์แอน 202” (PH202) ซึ่งในโครงการมีคณะนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงปฏิบัติงานหลายคน หัวหน้าคณะนักวิจัยนำโดยนักนิวเคลียร์ฟิสิกส์รัฐบาลชาติแห่งสหภาพโซเวียตอีกอร์ คูรชาตอฟ (Igor Kurchatov, ค.ศ. 1903-1960) และนักนิวเคลียร์ฟิสิกส์ที่มีชื่อเสียงอีกหลายท่าน เช่น รัฐบาลิตอดันเดรย์ ซาคาโรฟ (Andrey Sakharov, ค.ศ. 1921-1989) วิกตอร์ อาดัมสกี (Biktor Adamskiy, ค.ศ. 1923-2005) ยูริ บะบายิฟ (Yuri Babaev, ค.ศ. 1928-1986) ยูริ สมิรโนฟ (Yuri Smimov, ค.ศ. 1937-2011) ยูริ ตรูดนิฟ (Yuri Trudnev, ค.ศ. 1927) เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 1958 โครงการวิจัยได้ย้ายจาก “สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์-1011” มาที่ศูนย์ทดลองลับรหัสเคบี 11 (KB-11) หรือ อาร์ซามาส-16 (Arzamas-16) เมืองซารอฟ (Sarov) ที่มีความพร้อมมากกว่า เนื่องจากอาร์ซามาส-16 ได้ถูกพัฒนาให้เป็นโรงงานผลิตระเบิดนิวเคลียร์ของประเทศ โดยมีผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยทำงานอยู่ถึง 21,800 คน และศูนย์แห่งนี้มีสนามบินเป็นของตนเองทั้ง

² А.В.Веселов, Царь-бомба, «Атомпресса» №43 (726), октябрь 2006 г., с.7.

เพื่อการทดลองและการขนส่ง พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทดลองนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงรหัสของโครงการเป็น “อาแอน 602” และนอกจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วคณะผู้วิจัยยังได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวโครงสร้างภายในของระเบิดด้วย กล่าวคือ “อาแอน 602” เป็นระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ที่มีขั้นตอนการทำงาน 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการระเบิดนิวเคลียสที่จะทำหน้าที่เหมือนการจุดระเบิด โดยมีความรุนแรงของการระเบิดในขั้นตอนนี้ 1.5 เมกะตัน (หรือปฏิกิริยาฟิชชัน-Nuclear Fission) จากการระเบิดของขั้นตอนแรกจะทำให้เกิดปฏิกิริยาเทอร์โมนิวเคลียร์ฟิวชัน (Thermonuclear Fusion) ในขั้นตอนที่สองซึ่งจะมีแรงระเบิด 50 เมกะตัน จากแรงระเบิดในขั้นตอนนี้สองนี้ทำให้เกิดความร้อนอุณหภูมิต่ำกับใจกลางดวงอาทิตย์ แล้วไปทำปฏิกิริยาต่อยูเรเนียม 238 จนทำให้เกิดการหลอมของนิวเคลียสไฮโดรเจนเป็นนิวเคลียสฮีเลียม หรือเกิดการระเบิดของขั้นตอนที่ 3 ที่เรียกว่า ปฏิกิริยา “เจคิลล์-ไฮด์” (“Jekyll-Hyde”)³ การระเบิดขั้นตอนที่ 3 นี้จะช่วยเพิ่มความรุนแรงของการระเบิดได้อีก 50 เมกะตัน และยิ่งจะช่วยเพิ่มปริมาณฝุ่นกัมมันตภาพรังสีอีกด้วยเมื่อรวมอำนาจการระเบิดทั้ง 3 ขั้นตอนแล้ว “อาแอน 602” จะมีอำนาจของแรงระเบิดถึง 101.5 เมกะตัน หรือเท่ากับความรุนแรงของระเบิดทีเอ็นที (TNT) จำนวน 101,500,000 ตัน⁴

แต่เนื่องจากระเบิดต้นแบบ “อาแอน 602” ที่มีแรงระเบิดถึง 101.5 เมกะตันนั้นเป็นระเบิดที่มีศักยภาพในการทำลายล้างสูงมาก และอาจเป็นปัญหาต่อการทดสอบ อีกทั้งจะทิ้งสารกัมมันตภาพรังสีตกค้างไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการลดจำนวนสารกัมมันตภาพรังสีและความรุนแรงของระเบิด คณะผู้วิจัยจึงได้ลดยูเรเนียมลงครึ่งหนึ่ง โดยใช้ตะกั่วทดแทนจนทำให้แรงระเบิดลดลงเหลือ 51.5 เมกะตัน แรงระเบิดดังกล่าวจะมีอำนาจในการทำลายล้างมากกว่าระเบิด

³ Лоуренс У.Л. Люди и атомы. — Москва: Атомиздат, 1967.с.207

⁴ Испытание заряда 50 Мт — «Кузькина мать» на www.nwcrp.ru (рус.). *Ядерное и термоядерное оружие*. Архивировано из первоисточника 22 октября 2009

ทีเอ็นที 50,000,000 ตัน เมื่อเทียบกับระเบิดนิวเคลียร์ “ลิตเทิลบอย” (“Little Boy”) ที่สหรัฐอเมริกานำไปทิ้งที่เมืองฮิโรชิมา (Hiroshima) ซึ่งมีอนุภาคการทำลายล้างเท่ากับระเบิดทีเอ็นที 12,000 ตันแล้ว “ชาร์แห่งระเบิด” มีอนุภาคในการทำลายล้างมากกว่า 4,166 เท่า หรือมากกว่าระเบิดทีเอ็นทีที่ใช้ในสงครามโลกครั้งที่สองทั้งหมดรวมกันกว่า 10 เท่า

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของกระบวนการพัฒนาระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ “อาแอน 602” คือ การพัฒนายานพาหนะหรือเครื่องบินที่จะขนส่งระเบิดไปยังจุดหมาย การเตรียมเครื่องบินทิ้งระเบิดสำหรับ “ชาร์แห่งระเบิด” นั้นได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1954 หลังจากที่รัฐบัณฑิตอิกอร์ คูซาทอฟได้เข้าหารือกับพลเอกอันเดรย์ ตูเปลิฟ (Andrei Tupolev ค.ศ. 1888-1972) นักออกแบบเครื่องบินที่ดีที่สุดของประเทศ การหารือดังกล่าวได้มีข้อยุติว่าโครงการเตรียมเครื่องบินทิ้งระเบิด ซึ่งมีชื่อรหัสโครงการว่า “ประเด็น-242” (Tema-242) พลเอกตูเปลิฟได้มอบหมายให้ ดร.อลิซซานด์ร นาตาชเกวิช (Aleksandr Nadashkevich: ค.ศ. 1897-1967) รองผู้อำนวยการฝ่ายยุทธโศปกรณ์ของตนเป็นหัวหน้าโครงการพัฒนาเครื่องบินเพื่อการดังกล่าว การวิเคราะห์ในเบื้องต้นของ ดร.นาตาช เกวิช ซึ่งเชี่ยวชาญด้านการติดตั้งอาวุธและระเบิดบนเครื่องบินเห็นว่า เครื่องบินที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับน้ำหนักและบรรทุก “ชาร์แห่งระเบิด” ได้ จึงจำเป็นต้องเพิ่มกำลังเครื่องยนต์และเสริมความแข็งแรงของห้องบรรทุกระเบิด คานยกระเบิด และช่องทิ้งระเบิด ต่อมาในกลางปี ค.ศ. 1955 คณะนักวิจัยระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ “อาแอน 602” ได้ส่งมอบแบบพิมพ์เขียวของระเบิดให้กับหัวหน้าโครงการ “ประเด็น-242” เพื่อให้การออกแบบทำได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งก็ตรงกับที่ ดร.นาตาช เกวิช ได้ประเมินไว้ กล่าวคือระเบิดมีน้ำหนักประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ของเครื่องบิน แต่ขนาดของระเบิดใหญ่กว่าที่ได้ออกแบบชองบรรทุกและช่องทิ้งระเบิดไว้ จึงทำให้ต้องถอดถ่วงน้ำมันสำรองออก ทั้งนี้ขณะที่ระเบิดอยู่บนเครื่องบิน จะถูกล็อกด้วยระบบบล็อกไฟฟ้าอัตโนมัติ 3 จุด และจะถูกปลดล็อกพร้อมกันเมื่อกดปุ่มทิ้งระเบิด

เพื่อให้โครงการ “ประเด็น-242” มีสถานะที่เป็นทางการ มีงบประมาณสนับสนุน และเป็นไปตามระเบียบ คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต และคณะรัฐมนตรีแห่งสหภาพโซเวียตได้มีคำสั่งหมายเลข 357-288 ให้สำนักงานออกแบบนวัตกรรม-156 (ОКБ-156: опытно-конструкторское бюро) ดัดแปลงเครื่องบินรุ่น Tu-95 (Tu-95) ให้เหมาะสมสำหรับบรรทุกระเบิดนิวเคลียร์ขนาดใหญ่ โดยมีสถาบันวิจัยการบินของกระทรวงอุตสาหกรรมเครื่องบินเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งใช้เวลาเพียง 5 เดือนก็สามารถดัดแปลงเครื่องบินได้สำเร็จ และส่งมอบให้หน่วยงานวิจัยในเดือนกันยายน ค.ศ. 1956 หลังจากรับมอบเครื่องบินไปแล้วได้มีการทดสอบการบิน และทดสอบการทิ้งระเบิดจำลอง “ชาร์แห่งระเบิด” อยู่ยาวนานถึง 3 ปีโดยไม่พบข้อบกพร่องใดๆ⁵

ถึงแม้ว่า “ชาร์แห่งระเบิด” และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทุกอย่างมีความพร้อมที่จะสร้างประวัติศาสตร์การเป็นอาวุธที่ร้ายแรงที่สุดในโลกแล้ว แต่การทดลองครั้งสำคัญก็ได้เลื่อนออกไปด้วยเหตุผลทางการเมือง เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในขณะนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยนิกิตา ครุสชอฟผู้นำสหภาพโซเวียตกำลังจะเดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกา ดังนั้นเครื่องบินทิ้งระเบิด Tu-95 จึงถูกส่งไปเป็นเครื่องบินฝึกที่สนามบินเมืองอูซิน (Uzin) ซึ่งเป็นสนามบินทหารที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตยูเครน (Українська Советская Социалистическая Республика)⁶ เพื่อไม่ให้ถูกจัดเป็นเครื่องบินรบ ในขณะเดียวกัน “ชาร์แห่งระเบิด” ที่รอการทดสอบได้ถูกลำเลียงไปเก็บไว้ที่เขตทดลองทางทหารเมืองดเนียปโรเปโตรฟสค์ (Dnepropetrovsk) ซึ่งอยู่ในเขตสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตยูเครน

⁵Уголок неба — Большая авиационная энциклопедия. Ту-95В.<http://airway.ru/enc/bomber/tu95vhtml>

⁶«Мы вам покажем кузькину мать»! (печ. также в газ. «Днепр вечерний», 2009, 5 ноября) <http://www.zador.com.ua/news.php?id=66928&cat=24>

“ซาร์แห่งระเบิด” หรือ “อาแอน 602” จำลองในพิพิธภัณฑ์อาวุธนิวเคลียร์รัสเซีย
(Russian Nuclear Weapons Museum) เมืองซารอฟ (Sarov)

ในรายงานต่อที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตครั้งที่ 22 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ. 1961 นิกิตา ครุสชอฟ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่าประเทศสหภาพโซเวียต จะมีการทดสอบระเบิดระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ขนาด 50 เมกะตันเป็นครั้งแรกของโลกในเร็ววันนี้⁷ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วการทดลอง “ซาร์แห่งระเบิด” หรือที่นักวิทยาศาสตร์เรียกว่าระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ หรือทางการทหารเรียกว่า “อาแอน 602” ได้ถูกกำหนดโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสหภาพโซเวียต และมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีแห่งสหภาพโซเวียต หมายเลข 723-302 ลงวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1961 ไว้แล้วว่าให้ดำเนินการทดลองในวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961 หรือต่อมาอีก 13 วันหลังการกล่าวรายงานของครุสชอฟต่อที่ประชุมพรรคฯ

⁷XXII съезде КПСС XXII съезд Коммунистической партии Советского Союза. 17–31 октября 1961 года. Стенографический отчет. Тома 1–3. — М.: Госполитиздат, 1962

ก่อนการทดสอบ “ชาร์แห่งระเบิด” เครื่องบินทิ้งระเบิดตู-95 ที่ทำหน้าที่ยกบรรทุกระเบิดไปทิ้งยังจุดหมายได้ถูกดัดแปลงอีกครั้ง หลังระเบิด “อาแอน 602” ของจริงได้ถูกสร้างเสร็จสมบูรณ์ เนื่องจากระเบิดตัวจริงมีน้ำหนักมากกว่าระเบิดจำลองที่ใช้ในการฝึกซ้อม (น้ำหนัก 26.5 ตัน) และขนาดใหญ่ (ความยาว 8 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 2 เมตร) ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องขยายเขตแดนด้านบนของตัวเครื่องบิน นอกจากนั้น ลำตัวเครื่องบินด้านบนก็ยังถูกพ่นด้วยสีเทาพิเศษสะท้อนแสง ซึ่งทุกอย่างก็ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและพร้อมสำหรับการทดลอง

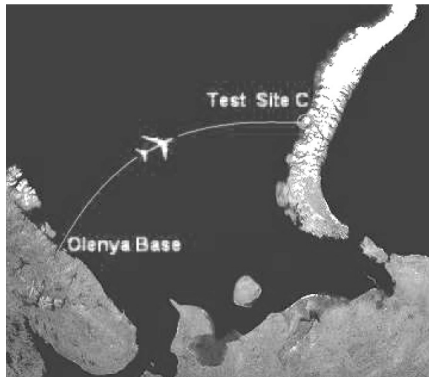
เครื่องบินทิ้งระเบิดตู-95 ขณะบรรทุก “ชาร์แห่งระเบิด” ไปยังเขตทดลองนิวเคลียร์โนวายาซิมเลีย ในวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961

เมื่อเวลา 09.30 นาฬิกาของวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961 เครื่องบินทิ้งระเบิดตู-95 ที่บรรทุก “ชาร์แห่งระเบิด” ได้ขึ้นจากสนามบินอาเลียนียา (Olenya) มุ่งหน้าไปยังเขตทดลองนิเคลียร์ซูโคโยโนส (Sukhoi Nos) อ่าวมิจูชिका (Mityushikha) เกาะโนวายาซิมเลีย (Novaya Zemlya) มหาสมุทรอาร์คติก ซึ่งใช้เวลาบิน 2 ชั่วโมง 3 นาที โดยพันตรีอันเดรย์ ดูนอฟเซฟ⁸ (Andrey Dunovtsev ค.ศ. 1923-1976) ในฐานะนักบิน และพันโทอีวาน เคลิช (Ivan Klesh ค.ศ. 1922-1989) นักบิน

⁸Дурновцев Андрей Егорович: биография (рус.) (в материале также приведены подробности испытаний АН602).http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=4346

ผู้ช่วย วาเลนติน บรูย (Valentin Brui ค.ศ. 1935) ช่างเครื่อง พร้อมทั้งลูกเรืออีก 6 คนได้เริ่มต้นภารกิจที่ต้องบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์โลก เพื่อความสมบูรณ์ของการทดลอง คณะนักวิจัยได้ติดตั้งห้องปฏิบัติการลอยฟ้าหนัก 40 ตันบนเครื่องบิน Tu-16เอ (Tu-16A) เพื่อติดตามตรวจวัด และบันทึกผลการทดลองครั้งประวัติศาสตร์นี้ โดยมีพันโทวลาดีมีร์ มาร์ตือเนนโก⁹ (Vladimir Martynenko ค.ศ. 1922-2002) เป็นนักบิน ซึ่งเครื่องบินห้องปฏิบัติการลอยฟ้านี้จะบินห่างจากเครื่องบินทิ้งระเบิด 12-15 กิโลเมตรในระดับความสูง 10.25 กิโลเมตร

เพื่อให้เครื่องบินทิ้งระเบิด Tu-95 บินออกจากรัศมีคลื่นความร้อนจากการระเบิดในระยะที่ปลอดภัย คณะนักวิจัยได้ติดตั้งชูชีพขนาด 1,600 ตารางเมตร น้ำหนัก 800 กิโลกรัมไว้ที่ลูกระเบิดเพื่อชะลอการตกสู่ระดับที่จะจุดระเบิด โดยมีระยะเวลาจุดระเบิดหลังจากระเบิดถูกทิ้งจากเครื่องบิน 188 วินาที ซึ่งจะช่วยให้เครื่องบินทิ้งระเบิดบินห่างจากจุดทิ้งระเบิด 39 กิโลเมตร ในขณะที่เครื่องบิน Tu-16เอ ที่ติดตั้งห้องปฏิบัติการลอยฟ้าอยู่ห่างจากจุดระเบิด 53.5 กิโลเมตร ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอ่าวมิจูซิกาที่เป็นจุดกำหนดให้เป็นศูนย์กลางของการระเบิด

เส้นทางการบินของเครื่องบินทิ้งระเบิด Tu-95 ขณะบรรทุก “ซาร์แห่งระเบิด” จากสนามบินอาเลียเนียยา ไปยังเขตทดลองนิวเคลียร์โนวายาซิมเลียวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961

⁹Мартыненко Владимир Федорович: биография (рус.) (в материале также приведены подробности испытаний АН602).http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=4348

“ซาร์แห่งระเบิด” ได้ถูกปล่อยจากเครื่องบินทิ้งระเบิดตู-95 ในเวลา 11.33 นาฬิกา ของวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961 บนความสูง 10.5 กิโลเมตร โดยที่ การจุดระเบิดได้เริ่มขึ้นหลังการทิ้งระเบิด 188 วินาที ที่ระดับความสูง 4.2 กิโลเมตรเหนือระดับน้ำทะเล¹⁰

เครื่องบินทิ้งระเบิดตู-95 ขณะทิ้ง “ซาร์แห่งระเบิด” ที่ความสูง 10.5 กิโลเมตร บนท้องฟ้าเหนือเขตทดลองนิวเคลียร์ ซูโคโยโนส (Sukhoi Nos) อ่าวมิจูซึกา (Mityushikha) เกาะโนวยาซิมเลีย (Novaya Zemlya) เมื่อเวลา 11.33 นาฬิกา วันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1961 (ถ่ายจากห้องปฏิบัติการบนเครื่องบินตู-16 เอ ห่างจากเครื่องบินทิ้งระเบิด 14.5 กิโลเมตร)

การระเบิดเริ่มจากการเกิดลูกไฟแสงสว่างจ้าเส้นผ่านศูนย์กลาง 4.6 กิโลเมตร

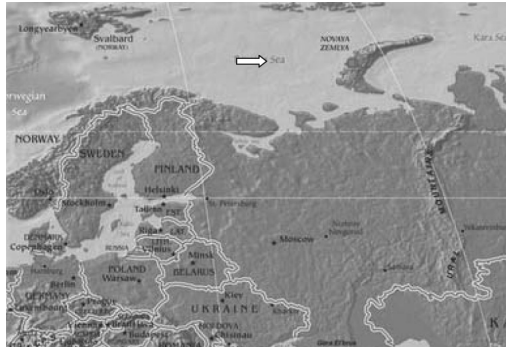
¹⁰Царь-бомба (Большой Иван) — испытания термоядерной авиабомбы мощностью 50 мегатонн на полигоне Новая Земля на www.nationalsecurity.ru.

การระเบิดในช่วง 30 วินาทีแรกเริ่มจากการเกิดลูกไฟแสงสว่างจ้า
เส้นผ่านศูนย์กลาง 4.6 กิโลเมตรพุ่งสู่พื้นดิน และเริ่มเกิดกลุ่มควันที่ก่อตัวเป็นรูป
ดอกเห็ด ในขณะที่บนท้องฟ้าเกิดวงแหวนสีขาวสองวงจากท้องฟ้าด้านล่างยกตัว
สู่ด้านบนเหนือจุดระเบิด อีก 15 วินาทีต่อมากลุ่มควันจากการระเบิดรูปดอกเห็ด
ได้ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าสูง 30 กิโลเมตร และ 35 นาทีหลังการระเบิดเกิดกลุ่มควัน
รูปดอกเห็ด 2 ดอกซ้อนกัน โดยความสูงของดอกบนอยู่ที่ประมาณ 67 กิโลเมตร
และมีเส้นผ่าศูนย์กลางของดอกเห็ดประมาณ 95 กิโลเมตร กลุ่มควันจากการระเบิด
คงรูปเป็นดอกเห็ดอยู่ยาวนานจนสามารถมองเห็นได้ในระยะ 800 กิโลเมตร
ประกายแสงสว่างจ้าจากการระเบิดช่วงแรกนั้นยาวนานถึง 70 วินาที และสิ่งที
อยู่ในรัศมีคลื่นความร้อนระยะห่าง 100 กิโลเมตรสามารถเกิดความเสียหายจาก
คลื่นความร้อนของการระเบิดนี้ได้ ส่วนคลื่นที่เกิดจากแรงระเบิดนั้นสามารถ
ตามทันเครื่องบินทิ้งระเบิดได้ในเวลา 8 นาที 20 วินาทีในขณะที่เครื่องบินอยู่ห่าง
จากจุดทิ้งระเบิด 115 กิโลเมตร โดยเครื่องบินมีอาการสั่นเล็กน้อยและไม่มีผลใดๆ
ต่อการบิน หลังจากเครื่องบินบรรทุกระเบิดลงจอดที่สนามบินและได้มีการสำรวจ

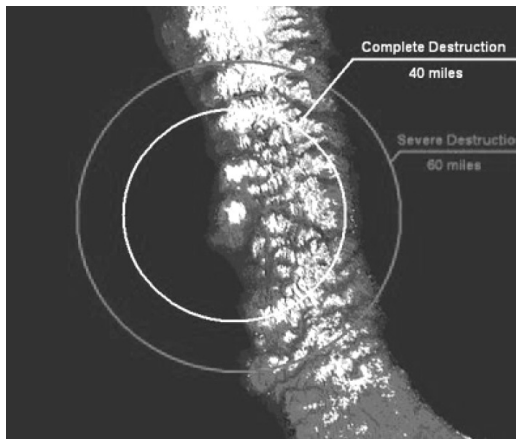

กลุ่มควันรูปดอกเห็ดจากการระเบิดลอยขึ้นบนท้องฟ้าสูง 56 กิโลเมตร (ภาพถ่ายในระยะ 160 กม.
ถ่ายจากเครื่องบินทิ้งระเบิด)

ลำตัวของเครื่องบินพบว่าชิ้นส่วนอะลูมิเนียมดำหน้าที่โดนรังสีความร้อนโดยตรงบาง
ชิ้นละลาย หรือเสียรูปทรงจากความร้อนของระเบิด¹¹

ปลายลูกศรบนแผนที่ คือ อ่าวมิจูซิกา เกาะโนวายา ซิมเลีย มหาสมุทรอาร์คติกที่มีการทดลอง
“ซาร์แห่งระเบิด”

วงกลมในรัศมี 16 กม.เป็นจุดศูนย์กลางของระเบิด (เส้นผ่าศูนย์กลาง 40 ไมล์ หรือ 32 กม.) ได้ถูก
ทำลายในระดับหินถูกความร้อนไหม้กลายเป็นฝุ่น และวงกลมนอกรัศมี 48 กม.หรือเส้นผ่าศูนย์กลาง
98 กม. เป็นเขตที่ถูกแรงระเบิดและความร้อนทำลายเสียหายอย่างรุนแรงหินหลอมละลายหรือ
เปลี่ยนรูป (http://3b.blogspot.com/_1z5_frqW26w/ShaR_0_sVI/AAAAAAAF0k/-qDFbnZI-IA/s1600-h/1.bmp.)

¹¹Широкоград А. Б. Вооружение советской авиации 1941 — 1991. — Минск, Харвест, 2004, с.423. — ISBN 985-13-2049-8.

ระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ “อาแอน 602” หรือ “ซาร์แห่งระเบิด” ถูกจัดให้เป็นระเบิดนิวเคลียร์อานุภาพการทำลายล้างสูงที่ระเบิดกลางอากาศในระดับความสูงไม่มาก ผลของการระเบิดได้ทำให้เกิดลูกไฟขนาดใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลาง 4.6 กิโลเมตร ซึ่งคลื่นความร้อนจากลูกไฟสามารถทำให้เกิดแผลไฟไหม้ระดับ 3 ได้ (ผิวหนังไหม้เป็นสีเทาหรือสีดำ) และในระยะ 100 กิโลเมตร เกิดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ารบกวนคลื่นวิทยุในระยะหลายร้อยกิโลเมตรนาน 40 นาที¹² นอกจากนี้ยังเกิดแรงสั่นสะเทือนและอาฟเตอร์ช็อครวมสามครั้ง ซึ่งสามารถรับรู้ได้ในระยะห่างหลายพันกิโลเมตร¹³ เสียงระเบิดได้ยินไปไกลถึงเกาะดิกสัน (Dikson island) ซึ่งอยู่ห่างจากจุดระเบิด 800 กิโลเมตร แต่ไม่พบความเสียหายของอาคารและสิ่งปลูกสร้างในรัศมี 280 กิโลเมตร หลังการระเบิด 2 ชั่วโมง คณะนักวิจัยได้บินไปเก็บตัวอย่างอากาศบริเวณศูนย์กลางของการระเบิด และได้พบว่าสารกัมมันตภาพรังสีมีปริมาณน้อยและไม่เป็นอันตรายต่อคณะนักทดลอง¹⁴ เนื่องจากกัมมันตภาพรังสีจะถูกปล่อยออกมาช่วงปฏิกิริยาฟิสชั่น หรือการระเบิดขั้นตอนแรกเท่านั้น (1.5 เมกะตัน) ส่วนอีกร้อยละ 97 ของการระเบิด เป็นปฏิกิริยาเทอร์โมนิวเคลียร์ฟิวชั่นที่มีสารกัมมันตภาพรังสีน้อยมากเมื่อเทียบกับความรุนแรงของระเบิด

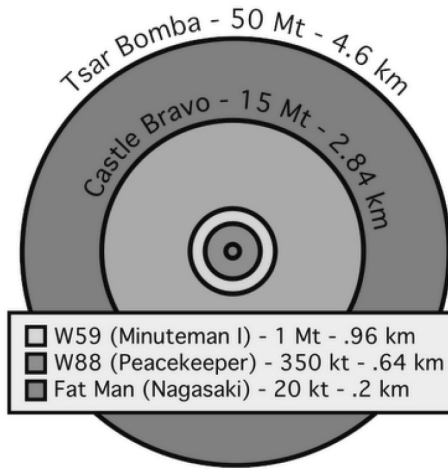
การทดสอบระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ “อาแอน 602” ของสหภาพโซเวียต นับว่าประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ ทั้งด้านการเมืองระหว่างประเทศที่ได้ประกาศให้โลกรู้ว่า มหาอำนาจฝ่ายสังคมนิยมสามารถผลิตระเบิดนิวเคลียร์ที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูงสุดเท่าที่มนุษย์เคยสร้างมา พลั้งของ “ซาร์แห่งระเบิด” เมื่อเทียบกับระเบิด “คาสเทิล บราโว” (“Castle Bravo”)

¹²Широкоград А. Б. Вооружение советской авиации 1941 — 1991. — Минск, Харвест, 2004, с.423. — ISBN 985-13-2049-8.

¹³E. Farkas, «Transit of Pressure Waves through New Zealand from the Soviet 50 Megaton Bomb Explosion» Nature 4817 (24 February 1962): 765—766. (англ.)

¹⁴РЕКОРДНЫЙ СОВЕТСКИЙ ВЗРЫВ. Зам. научного руководителя РФЯЦ-ВНИИЭФ по технологиям испытаний А.К.Чернышев. <http://www.iss-atom.ru/pub/pub-156.htm>

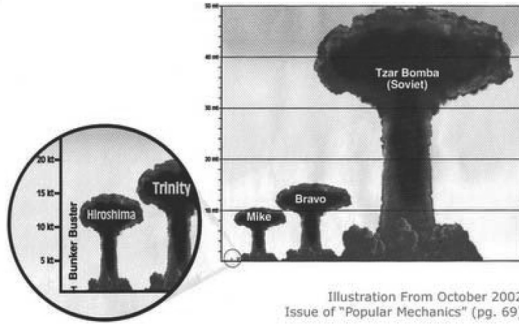
ซึ่งเป็นระเบิดนิวเคลียร์ที่มีอำนาจการทำลายรุนแรงที่สุดที่สหรัฐอเมริกาได้ทดลองมา เมื่อ 1 มีนาคม ค.ศ. 1954 โดยมีแรงระเบิดเท่ากับ 15 กิโลตันที่เอ็นทีนั้น “ซาร์แห่งระเบิด” มีอำนาจมากกว่า 3.3 เท่า และผลของการทดลองยังแสดงให้เห็นว่า “อาออน 602” สามารถเพิ่มอำนาจการทำลายล้างเป็น 6.6 เท่า ด้วยขนาดลูกระเบิดเท่าเดิม

ภาพแสดงเส้นผ่าศูนย์กลางของลูกไฟที่เกิดจากการระเบิดของระเบิดนิวเคลียร์ต่างๆ ที่ได้ใช้หรือได้ทดสอบแล้วโดยประเทศมหาอำนาจนิวเคลียร์ (http://3b.p.blogspot.com/_1z5_frqW26w/

ShaR_0_sVI/AAAAAAAF0S/F_TyMI5H_KA/

s16000_hs582px_Comparative_nuclear_fireball_size.svg.png)

ภาพแสดงการเปรียบเทียบกลุ่มควันทรงดอกเห็ดที่เกิดจากการระเบิดของระเบิดนิวเคลียร์ต่างๆ

ความสำเร็จด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นจัดว่าไม่ด้อยไปกว่าด้านการเมือง เนื่องจากได้ค้นพบว่าระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ที่มีขั้นตอนการทำงาน 3 ขั้นตอนนั้น สามารถเพิ่มความรุนแรงได้อีกไม่จำกัด ซึ่งจะส่งผลให้ไม่มีอะไรสามารถต้านทานแรงระเบิดได้ เพียงแต่แทนที่ตะกั่วที่หุ้มชั้นที่สองของระเบิดด้วยยูเรเนียม -238 เท่านั้น¹⁵

นอกจากความสำเร็จแล้ว การทดลองระเบิดเทอร์โมนิวเคลียร์ยังทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างผู้นำประเทศ กล่าวคือ นิกิตา ครุสชอฟ ที่ต้องการใช้การทดลองอาวุธนิวเคลียร์เป็นเครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศ กับรัฐบาลตตินักนิวเคลียร์ฟิสิกส์อันเดรย์ ซาคารอฟ ที่ไม่ต้องการให้มีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์และสั่งสมอาวุธนิวเคลียร์ที่มีแต่ความสูญเสีย และหากจำเป็นได้เสนอให้ผลิตหัวรบนิวเคลียร์ไม่กี่สิบหัวความรุนแรง 100 เมกะตันติดตั้งตามแนวหน้าของสหรัฐฯ เพื่อจะทำให้ผู้นำการเมืองหัวอนุรักษ์ของอเมริกาไม่กล้าผลักดันนโยบายสั่งสมอาวุธที่ไม่ส่งผลดีต่อผู้ใด ในขณะที่ครุสชอฟไม่ยอมรับฟังและโต้ตอบว่า “การตัดสินใจทางการเมืองรวมทั้งเรื่องการทดลองอาวุธนิวเคลียร์เป็นเรื่องของผู้บริหารและรัฐบาลไม่เกี่ยวกับนักวิชาการ”¹⁶

¹⁵ A. B. Веселов, Царь-бомба, «Атомпресса» № 43 (726), октябрь 2006 г., с.7.

¹⁶ А.Д.Сахаров. Борьба против испытаний ядерного оружия, за честный облик ученого. http://www.n-i-r.ru/adsaharov_borba_protiv_ispytanii_jdernogo.html

